

Vergadering van 24 November 1916 te 's-Gravenhage.

Voorzitter: de Gep. Luit.-Generaal J. DE WAAL.

De VOORZITTER: Mijne Heeren! Ik open deze vergadering en heet U allen hartelijk welkom. Zooals U uit het convocatiebiljet zult hebben gezien, hebben de heeren VAN DEN BELT en WILLEMS de herbenoeming tot bestuurslid aangenomen; van den heer MULLER MASSIS is nog geen antwoord ontvangen. Het verheugt ons zeer, dat de heer WILLEMS ons weder zijn steun heeft willen blijven geven, vooral in zijne functie van Secretaris-Penningmeester, welke geen sinecure is.

Het spijt ons daarentegen van den heer VAN ESSEN te hebben moeten vernemen, dat hij wegens drukke bezigheden voor zijne benoeming tot bestuurslid heeft moeten bedanken; het doet het Bestuur in het bijzonder leed, zich daardoor van eene kracht als den heer VAN ESSEN verstoken te zien. Het brengt ons tevens in de moeielijkheid hedenavond weder een bestuurslid te moeten kiezen. De heeren zullen straks worden uitgenoodigd te kennen te geven, wien zij als lid van het Bestuur gaarne zouden zien aangenomen.

De eerste twee te behandelen zaken van hedenavond zijn de ballotage van candidaten en de verkiezing van een bestuurslid. Om die zoo spoedig mogelijk af te doen, stel ik U voor de ballotage op de stembiljetten gelijktijdig te doen geschieden met die op de stembriefjes voor een bestuurslid.

Ik zou daarbij gaarne zien, dat de heeren HOOFT en Jhr. VAN SPENGLER den Secretaris-Penningmeester behulpzaam zouden willen zijn bij de stemming. Indien een van de heeren zich belast met het ophalen van de stembiljetten en de andere met dat van de stembriefjes, geloof ik, dat aldus de taak op de beste wijze zal zijn verdeeld.

Ik noodig U thans uit, tot de ballotage en de verkiezing over te gaan.

Aldus geschiedt.

Na de stemming zegt de VOORZITTER: Mijne Heeren! Ik kan U mededeelen, dat de uitslag van de stemming is dat tegen de voorgestelde 31 kandidaten geen bezwaren zijn geopperd, zoodat zij met algemeene stemmen zijn aangenomen. Ik heet hen welkom als lid van onze Vereeniging.

Het zijn de heeren: R. G. W. Farret Jentink, 2e Luitenant der Infanterie N. I. Leger, te 's-Gravenhage;

L. Been, 2e Luitenant der Infanterie, en W. B. de Jong, 2e Luitenant der Infanterie, te Amersfoort;

J. H. Claus, 2e Luitenant der Infanterie; G. H. C. Hart, res.-2e Luitenant der Infanterie; S. C. de Ruijter, res.-2e Luitenant der Infanterie, en J. Schröder, res.-2e Luitenant der Infanterie, te Amsterdam;

A. Voigt, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger, te Assen, J. A. A. Sitsen, 2e Luitenant der Infanterie, te Bergen-op-Zoom;

J. A. Bouman, 2e Luitenant der Infanterie, te Delft;

C. H. Boer, 2e Luitenant der Infanterie, te Deventer;

W. Bouhuijs, 2e Luitenant der Infanterie, en J. F. Snij-dewint, 2e Luit.-Kwartiermeester, te Doesburg;

A. F. Lancker, 2e Luitenant der Infanterie, te Groningen;

G. Blokhuis, 2e Luitenant der Infanterie, en J. H. C. M. van Buitenen, 2e Luitenant der Infanterie, te Haarlem;

J. J. van Haalen, 2e Luitenant der Infanterie, te Leiden;

H. F. Beenhakker, 2e Luitenant der Infanterie; C. F. Hazenberg, 2e Luitenant der Infanterie, en C. Honig, 2e Luitenant der Infanterie, te Maastricht;

S. L. Wijnbergen, 2e Luitenant der Genie, te Nes a/d Amstel;

W. F. V. Engelbert van Bevervoorde, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; L. W. F. de Haze Winkelman, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; E. Mahler, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; D. P. F. Mars, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger; M. W. Stein Callenfels, 2e Luitenant der Infanterie, en B. Velleman, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger, te Nijmegen;

W. van der Ent, 2e Luitenant der Infanterie, te Oisterwijk;

E. F. Kengen, 2e Luitenant der Infanterie N.-I. Leger, te Venlo;

S. H. Koole, 2e Luitenant der Infanterie, te Vlissingen;
L. H. Stolk, 1e Luitenant der Artillerie, te Zevenbergen (N.Br.)

Wat betreft de verkiezing van een bestuurslid is de uitslag de volgende: op den majoor-intendant HEIJMAN zijn uitgebracht 21 stemmen; op den heer VAN MUNNEKREDE 2 stemmen, op de heeren INSINGER, KEMPER, VAN GINKEL en DUYMAER VAN TWIST 1 stem en verder 1 blanco; gekozen is dus de majoor-intendant HEIJMAN.

Ik hoop, dat de majoor-intendant HEIJMAN zijne krachten zal willen geven aan onze Vereeniging als bestuurslid — als lid deed hij dit al — en persoonlijk zal ik mij zeer verheugen, indien wij een vertegenwoordiger van het dienstvak der Intendance gezeten mogen zien aan onze bestuurs-
tafel, omdat het Bestuur alsdan van hem de voorlichting en medewerking zal kunnen verkrijgen op het zoo belangrijke gebied van de legerverpleging.

Thans geef ik het woord aan den ritmeester G. J. BLOKHUIS, tot het houden van zijne voordracht over:

„Beschouwingen over Cavalerie in het algemeen; haar bestaansrecht en hare taak in ons land”.

De heer BLOKHUIS: Mijnheer de Voorzitter, mijne Heeren!

Het onderwerp, waarover ik hedenavond de eer zal hebben het woord te voeren is een zeer moeilijk, en wel omdat het zoo buitengewoon veelomvattend is. Want alles toch wat met het ruiterswapen in verband staat, zij het dat het betrekking heeft op de verpleging van man en paard, op kennis van fourage en hoefbeslag dan wel op taktiek en aanvoering, op africhting van recruten en paarden of wel op het gebied der zadeling, rijkunst of paardenfokkerij en nog oneindig veel meer kan men in den kring van zijne beschouwingen trekken. Vandaar dat ik mij al dadelijk genoodzaakt zie om sommige onderwerpen geheel buiten beschouwing te laten, andere slechts vluchtig aan te roeren, terwijl ik op enkele dieper wensch in te gaan, omdat zij of brandende vraagstukken vormen of kortelings nog gevormd hebben, dan wel uit den aard der zaak belangrijk

genoeg geacht kunnen worden om aan eene bespreking en gedachtewisseling te worden onderworpen.

Zoo heeft dan kort voor het uitbreken van den oorlog de vraag of in vredestijd in ons land al dan niet een cavaleriebrigade moest bestaan, dan wel of deze eerst bij mobilisatie moest worden opgericht, of niet opgericht, vele pennen in beweging gebracht en is daarover een felle strijd gestreden.

Toen brak de oorlog uit en werden wij zeer kort daarna voor het „fait accompli” gesteld dat de cavaleriebrigade opgericht was en thans nog bestaat.

Evenwel, aan het bloote feit alleen dat ze er thans is kan de cavaleriebrigade haar bestaansrecht niet ontleenen. Een nauwkeurig wikken en wegen van de gronden die pleiten voor de oprichting ervan als van die welke tegen haar bestaan zijn gericht moeten haar bestaansrecht rechtvaardigen dan wel verwerpen. En zoo was het dan mijne bedoeling met een nauwkeurig onderzoek van deze aangelegenheid mijne voordracht aan te vangen.

Het bestaansrecht der Cavalerie in het algemeen.

Edoch, sedert verhieven zich op grond van ervaringen, of liever vermeende ervaringen, in den huidige krijg opgedaan, verschillende stemmen, die niet het bestaansrecht der cavaleriebrigade in twijfel trokken, maar het geheele ruiterswapen als zoodanig als uit den tijd en verouderd, als niet meer passend in een moderne legerorganisatie, wenschten te veroordeelen, en zoo heeft o.a. ongeveer 1/2 jaar geleden een der Amsterdamsche dagbladen eene inkrimping en vervanging van onze cavalerie aanbevolen, die, werd zij doorgevoerd, voor ons ruiterswapen de doodsteek zou zijn.

Hebben zij, die vermeenen dat de cavalerie „afgedaan” heeft, gelijk, dan zou het de plicht van ons legerbestuur zijn, zoo spoedig mogelijk aan haar kostbaar bestaan een einde te maken, opdat de daardoor vrijkomende gelden op nuttiger wijze ten behoeve van het leger zouden kunnen worden besteed en daardoor zouden dan ook alle beschouwingen over het bestaansrecht eener cavaleriebrigade kunnen vervallen, omdat, uit den aard der zaak, waar geen cavalerie

meer is, van een cavaleriebrigade moeilijk meer sprake zou kunnen zijn.

Oppervlakkig beschouwd hebben zij, die aan de cavalerie het bestaansrecht in den modernen krijg ontzeggen, gelijk. Men hoorde toch bij den aanvang en in de eerste periode van den oorlog al bitter weinig van ruitergevechten en al zeer spoedig ging de bewegingsoorlog op alle fronten over tot den loopgravenstrijd, waarbij het voor de hand ligt en geen nader betoog behoeft dat de cavalerie daar althans inderdaad als volkomen onbruikbaar kan worden aangemerkt. Ging een enkele maal de loopgravenstrijd weer tot den bewegingskrijg over, dan geschiedde dit toch in zulk een eigenaardigen vorm, dat ook daarbij de cavalerie niet tot haar recht kon komen, dan wel de terreinen, waar de strijd zich afspeelde, leenden zich absoluut niet tot het gebruik van cavalerie. Ter verduidelijking voeg ik hier aan toe dat ik het oog heb op den terugtocht der Russen in het voorjaar van 1915 en op de vermeestering van Servië. Niettemin zijn er gegevens dat bij den terugtocht der Russen de wederzijdsche cavalerieën een belangrijk aandeel hebben gehad in den strijd.

Toch geloof ik dat zij, die voorspellen dat de oorlogen der toekomst steeds het beeld van den loopgravenstrijd te zien zullen geven, zoo mogelijk op nog uitgebreider schaal dan thans, bedrogen uit zullen komen, en dat juist de loopgravenstrijd een geheel abnormaal beeld van de oorlogen der toekomst zal opleveren. Naar mijne meening is deze loopgravenstrijd slechts een gevolg van een nauwkeurig tegen elkander opgewassen zijn der wederzijdsche partijen, van een elkander met moeite in evenwicht houden. Zoodra op de een of andere wijze dit evenwicht kan worden verbroken en de eene partij boven de andere het overwicht verkrijgt zal men den loopgravenstrijd als van zelve weer zien plaats maken voor den bewegingsoorlog, totdat weer een toestand van evenwicht zal worden bereikt en weer tot den loopgravenstrijd zal worden overgegaan, tenzij inmiddels een beslissing, op welke wijze dan ook, hetzij door uitputting dan wel door wapengeweld, zal zijn afgedwongen.

En juist bij den bewegingsoorlog ligt het op onzen weg na te gaan of de cavalerie nog recht van bestaan heeft, dan wel of hare werkkring belangrijk is ingekrompen of wel in belangrijkheid nog is toegenomen.

Uit den aard der zaak begon nu de oorlog, zoowel in het Oosten als in het Westen, met een bewegingskrijg. Geweldige Duitsche legermassa's drongen door België Frankrijk binnen en in Galicië, Oost-Pruisen en Polen werd de strijd met afwisselend succes gevoerd. Eerst na den slag aan de Marne en tegen den aanvang van den winter ging men op alle fronten tot den positiekrijg over. Van ruitergevechten vernam men weinig in deze periode van den strijd, en van het gebruik dat de wederzijdsche partijen van hunne cavalerie maakten nog minder.

En zulks is ook begrijpelijk. In de eerste plaats moet men ook thans nog hoofdzakelijk afgaan op courantenberichten, en wat deze mededeelen is feitelijk slechts datgene, wat de militaire censuur wel heeft willen doorlaten, en waarbij dan hoogstens de resultaten van den strijd worden vermeld, nimmer echter de middelen, die tot het bereiken van die resultaten werden gebezigd; en wat ook verklaarbaar is, omdat men uit welbegrepen eigenbelang moeilijk openbaarheid kan geven aan zijne strijdmethoden, troepenopstelling, krachtsinzet enz. Maar vooral ook is begrijpelijk dat men van het gebruik der wapens in den tegenwoordigen oorlog zoo weinig vernam omdat de bronnen, waaruit men op krijgsgeschiedkundig gebied gewoon is te putten, en ik bedoel hier de tijdschriften, of geheel afgesneden bleken te zijn, of vrijwel uitgedroogd. Op cavaleristisch gebied hielden dadelijk de twee voornaamste tijdschriften, nl. de „Revue de Cavalerie” en de „Kavalleristische Monatshefte” op te bestaan. Andere, als het „Militär Wochenblatt”, gaven hoegenaamd niets, waarmede men zijn kennis kon verrijken. En ook dit is al weer verklaarbaar. De oorlog, die in alles wat het maatschappelijk leven betreft, zoo geweldig ingrijpt, deed ook hier zijn invloed gelden. Vele der redacteurs en leidende persoonlijkheden op militair-wetenschappelijk gebied waren of zijn actief dienende officieren,

en trokken dadelijk te velde; moeilijk kon van hen worden geëischt dat zij hunne tijdschriften nog van artikelen voorzagen.

Een oorlog kan nu eenmaal eerst bestudeerd worden geruimen tijd nadat hij is afgelopen. Eerst dan beschikt men over alle officieele gegevens, over de dagboeken van particulieren en de mededeelingen van ooggetuigen. Dan eerst komen de generale-stafwerken over den gevoerden krijg uit, geven deze aanleiding tot gedachtenwisseling en polemieken en kan men bij benadering zich een beeld vormen van het waarachtig verloop van den strijd in zijn verschillende fasen.

Het zou dus al even voorbarig zijn om uit het feit dat de tegenwoordige oorlog voor het grootste gedeelte als positiekrijg gevoerd is de conclusie te trekken dat de cavalerie als orgaan in de tegenwoordige legerorganisatie heeft afgedaan, als te willen beweren dat zij nog aan belangrijkheid heeft gewonnen.

Hoe schaarsch de gegevens echter mogen zijn, zoo zijn er toch eenige, die er op wijzen, dat de cavalerie volstrekt nog niet afgedaan heeft, en in dit verband wensch ik reeds dadelijk te wijzen op het rapport van den Engelschen generaal FRENCH, dat op zeer zakelijke wijze behandeld is door den ritmeester VAN DEN BERG VAN SAPAROEIA in zijne artikelen in de Militaire Spectator van September en October 1915. Zoo staan ons nog de mededeelingen ten dienste van Nederlanders en Nederlandsche officieren, die aan het front zijn geweest, eindelijk ook enkele gegevens, die buitenlandsche officieren, welke aan den krijg deelnamen, zoo welwillend waren ons te verstrekken. En uit deze gegevens laat zich de conclusie opbouwen dat de cavalerie, hoewel zij door den tegenwoordigen oorlog niets aan belangrijkheid heeft gewonnen, toch ook niets van haar bestaansrecht heeft ingeboet.

Waar zulks het geval is, zoo geeft mij de inhoud van de hierboven aangehaalde artikelen einde Juni in een der Amsterdamsche dagbladen de overtuiging dat nog steeds niet genoeg zijn doorgedrongen voldoende heldere begrippen omtrent het moderne gebruik van cavalerie.

In deze artikelen wordt de cavalerie voorgesteld als hebbende tegenover het moderne snelvuurgeschut, geweer- en mitrailleurvuur, geen waarde meer. Wij erkennen volkomen de waarheid daarvan, maar moeten tevens met de meeste beslistheid er op wijzen dat daarmede de cavalerie als orgaan in de ingewikkelde machinerie, die men tegenwoordig leger noemt, hare plaats allerminst heeft verloren. Slechts wijst deze bewering er op dat hij, die haar neer schreef, niet voldoende op de hoogte was van den werkkring, die aan de cavalerie in een modernen oorlog is aangewezen.

Dat zulks lang voor den tegenwoordigen oorlog werd ingezien, daarvoor zijn de bewijzen uit militaire literatuur voor het grijpen. Zoo schrijft VON BERNHARDI reeds in 1899, dus thans 17 jaar geleden in de eerste uitgave van zijn werk „Unsre Kavallerie im nächsten Kriege“:

„Die Waffentechnik hat einen Aufschwung genommen, der uns zwingt heute mit Wirkungen zu rechnen, an die noch vor wenigen Jahren gar nicht zu denken war, für die uns die Vergangenheit nirgends einen Maszstab bietet.“ en eenige bladzijden verder:

„Will sie sich (de cavalerie) als Waffe behaupten und dem genügen, was man auch unter den neuen Bedingungen vor ihr erwarten musz und zu fordern gezwungen ist so musz sie in den verschiedensten Richtungen mit den Ergebnissen früherer Erfahrung brechen und sich Gesetze des Handelns vorschreiben, die im Wesentlichen aus den wahrscheinlichen Verhältnissen des Zukunftkrieges hergeleitet werden müssen.“

Vervolgens zegt hij dan dat de oorlog ook momenten oplevert „welche die Bedeutung der Kavallerie gegen früher erhöht erscheinen lassen“, om kort daarop te laten volgen: „daz die strategische Bedeutung der Waffe wie der Umfang der ihr zufallende Aufgaben ganz eminent gewachsen sind“.

In het eerste hoofdstuk van hetzelfde werk, „Aufgaben zu Beginn und im Verlauf des Krieges“, zegt hij, doelende op de hoogere legerleiding „Unmöglich aber ist es zweckmäszig zu handeln ohne die nötigen Kenntnisz der gegnerischen Operationen. Auf diesem Gebiete sich ein neues

„selbständiges Feld entscheidender Tätigkeit zu schaffen, „ist die Hauptaufgabe, die der Reiterei in Zukunft vorbehalten „erscheint“.

Doch nemen wij een ander werk van dezen schrijver, dat veel later uitgekomen is, n.l. in 1910 en getiteld is „Reiterdienst“. Ook daarin erkent hij reeds op een der eerste bladzijden „dass ihre eigentliche Schlachtentätigkeit an Möglichkeit „und Bedeutung erhebliche Einbusze erlitten hat.“ Maar zeer spoedig laat hij er op volgen: „Dafür hat die Tätigkeit „der Reiterei auf dem Gebiete der Aufklärung in hohem Maße an Bedeutung gewonnen“.

Hiermede wordt rechtstreeks erkend dat de werkkring der cavalerie in den modernen oorlog een geheel andere is dan vroeger. Ten tijde van Frederik den Groote en in het Napoleontische tijdperk was zij een hoofdwapen, was zij in hoofdzaak werkzaam op het slagveld, tijdens den slag, bracht zij in vele gevallen de beslissing aan. Zij kon dit doen door haar meest karakteristieke eigenschap, n.l. hare snelheid, waarvan een rechtstreeksch gevolg was haar schokvermogen, dat haar in staat stelde alles onder den voet te rijden en te verbrijzelen. Wij erkennen dat tegenover de moderne vuurwapenen een dergelijk gebruik van cavalerie niet meer mogelijk is. Maar hare snelheid, die zij behouden heeft, stelt haar in staat bijtijds de legerleiding de voor deze onontbeerlijke inlichtingen te verschaffen omtrent aanmarsch of opstelling van den vijand, inlichtingen, temeer onontbeerlijk, naarmate de legers grooter worden en daarmede verplaatsing, verandering van marschrichting enz. grootere bezwaren opleveren.

Thans is dus de cavalerie een hulpwapen geworden, maar daarom niet minder belangrijk, ligt haar werkkring hoofdzakelijk voor den slag en is haar invloed op de beslissing in den slag daarin gelegen, dat zij voor den aanvang de gegevens heeft verstrekt, die het leveren van den slag onder de meest gunstige voorwaarden hebben mogelijk gemaakt.

Voorwaar, geen gering aandeel dat zij, zij het dan ook niet rechtstreeks, op den gang van zaken heeft. Maar rekenschap moet men er zich van blijven geven dat door

de uitwerking der moderne vuurwapenen de taak der cavalerie een geheel andere is geworden. Dit doet o.a. de schrijver van meergenoemd artikel in bovenbedoeld Amsterdamsch dagblad niet, en geeft daardoor blijk van niet met zijn tijd te zijn meegegaan.

Doch haalde ik ten bewijze van het feit dat de cavalerie nog niets van hare belangrijkheid heeft ingeboet, dat deze slechts in een andere richting moet worden gezocht, den buitenlandschen schrijver von BERNHARDI aan, zoover behoeven wij eigenlijk niet eens te gaan. Gaf toch niet reeds de Nederlandsche schrijver W. in zijn artikelen in den „Militairen Spectator” van 1905 op onvolprezen wijze een overzicht over het „Gebruik van Cavalerie” dat tot op het huidige oogenblik niets van zijn waarde heeft verloren? Zonder in een tegenstelling te treden van de veranderde opvattingen omtrent het gebruik van cavalerie tegenover de vroeger geldige, geeft hij zonder meer de moderne opvattingen. Daardoor komt de tegenstelling dan ook minder uit. Nuttig en noodig blijkt het evenwel te zijn, zij het dan ook 11 jaar later, daar nogmaals op te wijzen.

Aldus beschouwd, zien wij derhalve dat de cavalerie sedert de laatste 20 jaar nog niets van hare belangrijkheid heeft ingeboet, dat door de wijze, waarop de tegenwoordige oorlog wordt gevoerd, n.l. de loopgravenstrijd, nog geen enkel bewijs is bijgebracht dat zij „afgedaan heeft” — indien niet een andere vijand van het ruiterswapen als een onheilspellende vogel zijn sonoren wiekslag had doen hooren en door de ongekende vlucht welke hij in de laatste jaren en vooral gedurende den oorlog heeft genomen zich gereed schijnt te maken de cavalerie te verdringen. Het is duidelijk dat ik hier het oog heb op de aviatick. De vraag in hoeverre de vliegensers een gedeelte van de taak der cavalerie kunnen overnemen en aan deze krachten kunnen sparen, die elders even nuttig tot hun recht kunnen komen is niet nieuw meer en o.a. behandeld door den Belgischen luitenant PULIXX in zijn brochure: „La cavalerie en liaison avec l'aéroplane”.

De vlucht, die de aviatick in den laatsten tijd genomen

heeft is werkelijk verrassend en overbluffend. Het is hoogstens 6 jaar geleden dat de eerste vliegdemostratie's in ons land hun intocht deden en dat men van heinde en ver kwam toegestroomd om het nieuwe wonder te aanschouwen. Een tocht over het kanaal, destijds door BLÉRIOT volbracht, een opstijging tot een hoogte van ongeveer 2500 M. waarmede WIJNMALEN indertijd zijn naam vereeuwigde en die toenmaals de geheele wereld in verrukking brachten, worden thans door elken aviateur dagelijks verricht en gelden allerminst als bijzondere prestaties.

Over de uitbreiding, die de aviatiek in den oorlog, voortgezweept als zij is door den drang der noodzakelijkheid, heeft genomen, kan op het oogenblik moeilijk een oordeel worden geveld. Zeker schijnt het evenwel te zijn, dat er voor de verschillende doeleinden ook verschillende soorten van vliegtuigen bestaan, dat men heeft verkenningsvliegtuigen met groote snelheid, gevechtsvliegtuigen, gepantserd, door meerdere personen bemand en bewapend met mitrailleurs, mogelijk zelfs met zeer licht geschut, dat men heeft vliegtuigen voor verkenning op grooten afstand en van groot draagvermogen, die in eskaders vereenigd en voorzien van groote hoeveelheden bommen van uiterst explosieve werking, niet slechts hun verkenningswerkzaamheid, maar ook hunne gevechtswerking tot op grooten afstand aan den vijand kunnen dragen en zulks in een tijdsverloop waarbij de verrichtingen van alle andere wapens, ook der cavalerie, als een slakkengang moeten worden aangemerkt.

Want, wat toch is het eigenaardige en kenmerkende der cavalerie, dat, waaraan zij haar bestaansrecht, vooral in den modernen oorlog, ontleent? Dat is, gelijk reeds gezegd, hare snelheid van beweging, waardoor zij niet alleen in staat wordt gesteld hare wapenwerking snel en daar waar die niet verwacht wordt, aan den vijand te brengen, maar vooral om aan de langzamer volgende groote massa's bijtijds die inlichtingen te verschaffen, die onontbeerlijk zijn om hen in de meest gunstige richting en onder de meest gunstige omstandigheden tot de beslissing aan te zetten. En nu verschijnt plotseling een vijfde wapensoort welke met een

snelheid ongeveer 10 maal grooter dan die der cavalerie het werk van deze op schijnbaar niet mindere wijze weet te verrichten. Is dan de vrees dat de aviatiek voorbeschikt schijnt om de cavalerie te verdringen ongewettigd?

Laat ons liever zeggen dat de aviatiek de werkzaamheid der cavalerie op belangrijke wijze kan aanvullen en uitbreiden, een gedeelte van hare taak kan overnemen, haar geheel vervangen echter nooit, evenmin als zulks het geval is met wielrijders, op welker functie ik later hoop terug te komen.

Want wat toch is het geval? In de eerste plaats dient niet uit het oog te worden verloren, dat, hoezeer de techniek der aviatiek ook moge zijn vooruitgegaan, zij toch steeds in hooge mate afhankelijk blijft van de weersgesteldheid. Bij stormachtig weer, en hoeveel stormachtige dagen komen er in ons klimaat niet voor, zal de vliegenier veelmaals verhinderd zijn op te stijgen. Dan zal hij bij bewolkte lucht dikwijls zeer laag moeten vliegen wil hij iets van den vijand waarnemen en daardoor aan het niet denkbeeldige gevaar blootgesteld zijn om naar beneden geschoten te worden, en dat dit gevaar inderdaad niet denkbeeldig is, is naar mijne meening in den tegenwoordigen oorlog voldoende gebleken. Verder zullen dikwijls groote moeilijkheden worden ondervonden, niet slechts met de plaats van opstijging, maar vooral ook met die van landing. Wel bestaat nu de mogelijkheid om de resultaten der verkenning in een bus of op andere wijze naar beneden te doen vallen, maar niet steeds zal men hierin slagen en dikwijls zal de vliegenier zich genoodzaakt zien ver van de persoon of de afdeling, voor wie zijn bericht waarde heeft, neer te strijken, zoodat dit bericht dan nog maar niet zoo dadelijk ter bestemder plaatse zal zijn. Bij heldere lucht zal de vliegenier, wil hij buiten bereik blijven van het vuur, dat de vijand onvermijdelijk op hem zal richten, zeer hoog moeten vliegen, waardoor het juist en zuiver waarnemen zeer zal worden bemoeilijkt, iets, wat evenwel weer een zaak is van techniek en waarover door meer bevoegden een juister oordeel zal kunnen worden geveld. Ook bij nacht zal de werkzaamheid der vliegeniers vrijwel geheel tot nul zijn gereduceerd terwijl

deze in den winter door de korte dagen belangrijk zal worden beperkt. Eindelijk zullen in spoedeischede of zich plotseling voordoende gevallen niet steeds vliegeniers bij de hand zijn en is ook de gevechtswerking, die door vliegeniers kan worden uitgeoefend een zeer eenzijdige — deze bestaat toch slechts in het werpen van bommen en het schieten op vijandelijke vliegtuigen — en kan niet worden vergeleken met die, welke van de cavalerie kan worden geëischt als: het vasthouden van een defilé, bezetten van bruggen, tijdelijk tegen houden van een omtrekking, enz. enz. en waarvan wij als voorbeeld noemen het optreden der brigade Kanin in den slag aan de Sjaho en der brigade Akyama in den slag bij Wafangou.

Mogen derhalve vliegtuigen geëigend zijn om, indien althans de weersgesteldheid gunstig is, de groote lijnen van den vijandelijken opmarsch vast te stellen, voornamelijk dus in strategischen zin werkzaam te zijn, voor de tal van tactische verkenningen en werkzaamheden, gezien ook het rapport van den generaal FRENCH en de daarop gegronde beschouwingen van den ritmeester VAN DEN BERG, zullen zij de cavalerie nooit geheel kunnen vervangen of de taak daarvan overnemen. En tot een soortgelijke gevolgtrekking kwam ook reeds in het jaar 1912 de kapitein van den generalen staf COPES VAN HASSELT, toen hij in een voordracht hier ter plaatse verklaarde: „Onder den eersten indruk der „inderdaad grootsche verrichtingen der aviatiek werd door „sommigen gemeend, dat door de invoering daarvan in het „leger de cavalerie voortaan een ondergeschikte rol zou „hebben te vervullen. Zelfs in den Duitschen Rijksdag werd „om deze reden op vermindering van de getalsterkte van „dit wapen aangedrongen. De cavalerie zal echter door de „ontwikkeling der luchtvaart, althans voorloopig, in geen „enkel opzicht haar waarde en beteekenis verliezen. Zij is „geroepen tot het uitvoeren van velerlei opdrachten, welke „door de vliegeniers niet kunnen worden overgenomen, en „waarvan ik slechts enkele zal noemen”. En even verder zegt hij dan ook: „De resultaten der luchtverkenningen „zullen in niet onbelangrijke mate er toe bijdragen om in

„deze behoefte (n.l. het verschaffen van inlichtingen) te „voorzien”. Om daarop met klem te laten volgen: „dit „laatste is vooral van belang voor kleine legers, welke „slechts over een geringe cavaleriemacht beschikken.”

Blijft ons thans nog over de vraag te bespreken in hoeverre wielrijders cavalerie kunnen vervangen.

Het antwoord op deze vraag ligt naar mijne meening voor de hand. Gemeen hebben wielrijders met cavalerie de groote snelheid van beweging en deze is op de voor hen bruikbare wegen zelfs nog belangrijker. Bovendien hebben zij nog op de cavalerie voor dat zij zich geruischloos kunnen verplaatsen. Maar zij kunnen de cavalerie niet vervangen om de heel eenvoudige reden dat zij aan de wegen gebonden zijn en zich niet, gelijk dit wapen, door het terrein kunnen voortbewegen. Worden zij hiertoe toch genoodzaakt, dan verliezen zij op eenmaal de hen karakteriseerende eigenschap van snelheid, en worden zij gewone infanterie, echter belast met een rijwiel, en daardoor minder gevechtswaardig. Wel kan aan enkele afzonderlijke wielrijders, en aan kleine afdeelingen als patrouilles, gelukken om ook door het terrein de cavalerie gedurende geruimen tijd te volgen, voor grootere afdeelingen acht ik dit ondoenlijk en het geploeter dat ik daarvan langs drassige en mulle landwegen waargenomen heb, heeft mij slechts in mijne overtuiging versterkt.

Men zou nu de vraag kunnen stellen of de cavalerie zich dan niet aan de hoofdwegen zal houden en steeds door het terrein zal marcheeren?

De grootere cavalerie-afdeelingen zullen wel degelijk de hoofdwegen zoolang mogelijk blijven volgen en ook moeten volgen. Maar zij maken ook meer de gevechtskracht van het wapen uit en zien betrekkelijk weinig. Terwijl juist de opheldering en verkenning in haar eigenlijke wezen zal moeten worden uitgevoerd door zeer kleine afdeelingen, de patrouilles. Deze nu zullen zich bij voorkeur door het terrein bewegen, wat haar ook des te gemakkelijker zal vallen, indien zij in het bezit zijn van onze voortreffelijke stafkaarten — en hier

mag een woord van waardeering niet achterwege blijven waar elk eskadron onlangs in het bezit kwam van 5 stel stafkaarten, tegen vroeger slechts één. Deze patrouilles zijn dus de draagsters van de verkenning en opheldering. Zonder haar is een goede verkenning of opheldering niet denkbaar en kan deze ook naar mijne meening nooit door de aan de wegen gebonden wielrijderspatrouilles worden overgenomen.

Verliezen wij hierbij bovendien niet uit het oog dat de zooveel hooger te paard zittende cavalerist belangrijk beter overzicht over het terrein en de omgeving heeft dan de wielrijder.

Wel wordt hiertegenover nu aangehaald dat ons vlakke land zeer ruim van voor wielrijders geschikte wegen is voorzien, maar ik herhaal dat juist de patrouille-arbeid bijna uitsluitend in het terrein zal moeten plaats hebben en daarom alleen niet door de wielrijders kan worden overgenomen.

Eindelijk kunnen wielrijders, waar noodig, niet plaatselijk en over korten afstand die buitengewoon groote snelheden bereiken, waartoe de cavalerie in staat is; ik bedoel hier het in galop of ren verplaatsen, hetzij door het terrein, hetzij langs een weg, van een cavalerieafdeeling.

Hiermede wil ik echter in geen deele het nut ontkennen van een toevoeging van wielrijders aan de cavalerie. Ik ben er zelfs een groot voorstander van, mits die toevoeging maar geen aanleiding geeft tot een averechtsch gebruik er van en een vertroebeling der begrippen.

Steeds toch heeft men het verschijnsel kunnen waarnemen dat daar, waar de cavalerie zich niet sterk genoeg gevoelde, hetzij dat zij numeriek in de minderheid was dan wel om andere redenen haar gevechtswaarde niet tot het peil kon worden opgevoerd dat haar vermoedelijke tegenstander had bereikt, het streven bestaan heeft haar of en defensief vermogen op de een of andere wijze te vermeerderen. Behalve dat als zoodanig reeds verklaarbaar zijn de toevoeging van rijdende artillerie en mitrailleurs, hoort men stemmen opgaan, die een toevoeging van infanterie aan de cavalerie bepleiten.

En telkens verhief zich dan van cavaleristische zijde weer de gerechtvaardigde vrees, dat die infanterie zou blijken der cavalerie een blok aan het been te zijn, dat dan of de cavalerie door de infanterie zou worden tegengehouden of belemmerd in haar werkzaamheid, dan wel dat men op een gegeven oogenblik genoodzaakt zou zijn de infanterie aan haar lot over te laten, waardoor deze in geïsoleerde en benarde positie zou komen te staan.

Door de toevoeging van wielrijders aan de cavalerie is dit vraagstuk naar mijne meening belangrijk eenvoudiger geworden. Zoolang de wegen nog gevolgd worden, en dit zal door de hoofdmacht der cavalerie zoo lang mogelijk zijn, zullen de wielrijders nooit blijken een blok aan het been der cavalerie te zijn of de bewegingen van deze te verlangzamen. Mocht onverhoopt de hoofdmacht der cavalerie zich in het terrein moeten begeven en de wielrijders aan hun lot moeten overlaten, dan kunnen deze zich door hun snelheid met belangrijk meer kans aan een ongunstige positie onttrekken dan zulks met infanterie het geval zou zijn.

Men bedenke toch, waar de gevechtskracht van een afgezeten regiment cavalerie hoogstens gelijk is te stellen met die van een compagnie infanterie, welk een belangrijken steun, zoowel offensief als defensief, eenige compagnieën infanterie kunnen geven.

Men bedenke hoeveel voordeelijker het voor de cavalerie zal zijn, indien zij opdrachten voor gevechten te voet door de wielrijders kan doen uitvoeren, waardoor zij zelve gespaard blijft en haar vooral de gedachte aan handpaarden en het medevoeren van handpaarden van buiten gevecht gestelde ruiters niet behoeft te bezwaren.

En men bedenke eindelijk hoe men op deze wijze betrekkelijk goedkoop aan de cavalerie een machtigen steun kan medegeven, te meer, waar volgens de laatste ervaringen de mogelijkheid bewezen schijnt te zijn dat bovendien op motorwielen mitrailleurs kunnen worden medegevoerd. Het offensief vermogen der cavalerie, dat door de toevoeging van artillerie en mitrailleurs niet voldoende wordt ondersteund, wordt dit wel door de toevoeging van wielrijders,

omdat deze zich ook voor het handgemeen zooveel beterleenen.

En eindelijk kunnen de wielrijders gedurende den nacht en tijdens de rust aan de cavalerie onschatbare diensten bewijzen door deze te beveiligen en haar daardoor de gelegenheid te geven zich zooveel mogelijk van de onvermijdelijke vermoeienissen te herstellen.

Recapituleerende komen wij dus tot de overtuiging:

1e. Wielrijders kunnen de cavalerie in den ophelderings- en verkenningdienst niet vervangen.

2e. Zij moeten worden beschouwd als infanterie, die tot steun aan de cavalerie is toegevoegd en ook als zoodanig gebruikt worden. Daardoor zijn zij in de gelegenheid de cavalerie te sparen voor het eigenlijke cavaleristische werk te paard.

3e. In den staat van rust kunnen zij de beveiliging van de cavalerie overnemen.

In verband met het hier betoogde vermeen ik dan ook dat het voorgeschrevene onder „Marschveiligheidsdienst van afzonderlijk marcheerende cavalerie” in het „ontwerp Veld-dienstvoorschrift” punt 272. luidende: „Het verdient aanbeveling aan toegevoegde wielrijders een zoodanige taak te geven, dat de grootere snelheid die zij kunnen ontwikkelen, „tot haar recht komt” juist geen aanbeveling verdient.

Wel niet dat ik er mij tegen zou verzetten om b.v. door het snel vooruitzenden van wielrijders zich meester te maken van een defilé of brug, om deze te doen openhouden, maar door deze bepaling is het streven op den voorgrond gebracht, en ziet men dit in de praktijk ook werkelijk tot uiting komen, om steeds aan de wielrijders afzonderlijke opdrachten te verstrekken. En dit is naar mijne meening principieel verkeerd. Zij behooren bij de cavalerie en dienen tot ondersteuning daarvan, moeten dan ook steeds bij de hand zijn, wanneer een beroep moet worden gedaan op hunne gevechtskracht. De bepaling van punt 272 geeft juist aanleiding tot het hierboven besproken geploeter langs drasse of mulle landwegen.

Hoe dan die wielrijders georganiseerd moeten zijn, of zij al dan niet onder één-hoofdelijke leiding zullen moeten staan, zal later een punt van bespreking uitmaken.

Het bestaansrecht der Cavalerie-Brigade.

Vermeen ik er in geslaagd te zijn het bestaansrecht der cavalerie ook zelfs niettegenstaande het eigenaardig karakter van den tegenwoordigen oorlog te hebben aangetoond, ook dat de cavalerie noch door vliegtuigen, noch door wielrijders is te vervangen, zoo doet zich dan als eerste en meer actueel punt ter behandeling voor de vraag: hoe moet onze cavalerie georganiseerd zijn, m.a.w. het al dan niet bestaansrecht der cavalerie-brigade.

Dit vraagstuk heeft kort voor den aanvang van den oorlog vele gemoederen en pennen in beweging gebracht, een bewijs dat de oplossing ervan niet zoo gemakkelijk is. En dat die oplossing niet zoo gemakkelijk is vindt hoofdzakelijk zijn reden in de geringe sterkte van onze cavalerie. Want juist om met die geringe sterkte zoo economisch mogelijk huis te houden geeft er zijn eigenaardig karakter aan. Hadden wij toch tot kort voor den oorlog 1 eskadron op $4\frac{1}{2}$ bataljon infanterie, terwijl b.v. België had 1 eskadron op $1\frac{1}{2}$ bataljon, en evenzoo Engeland en Duitschland. Deze verhouding is echter thans nog ten nadeele van de cavalerie gewijzigd. Dat dan ook de sterkte van onze cavalerie steeds te gering werd geacht is herhaaldelijk betoogd, laatstelijk in *de Nieuwe Courant* van 27 Januari 1913.

De bestaande twijfel aan het nut eener cavaleriebrigade schijnt gedurende de twee jaar, dat het leger gemobiliseerd is, zeer te zijn toegenomen. Zulks is niet onverklaarbaar. De noodzakelijkheid van het bestaan der cavaleriebrigade zou eerst dan duidelijk tot een ieder hebben gesproken, indien men de gelegenheid had gehad haar te gebruiken, zooals men zich voorstelt dat bij werkelijken oorlog haar optreden zal zijn. Die gelegenheid deed zich echter niet voor, zoodat slechts de onvermijdelijke bezwaren, verbonden aan haar bestaan, zich deden gevoelen. Maar men zal toch niet het nut willen ontkennen van b.v. een goed slot op een huisdeur, zelfs al heeft men nooit pogingen gedaan die deur te forceeren.

Het recht van bestaan der cavaleriebrigade wordt be-

heerscht door deze vraag: Wat is de taak der cavalerie in het algemeen en in het bijzonder der Nederlandsche?

De taak der cavalerie is een veelvuldige. Men kan hare werkzaamheid beschouwen vóór den slag, tijdens dezen en na den slag. Hoe belangrijk deze tijdens en na den slag, onverschillig hoe deze moge uitvallen, ook moge zijn, reeds vroeger wees ik er op dat het voornaamste deel van de werkzaamheid der cavalerie gelegen was voor den slag. En voor den slag nu is haar taak een drieledige. Zij bestaat in ophelderen, verkennen en beveiligen. Onverschillig of de cavalerie is zwak dan wel sterk, goed geoefend of slecht geoefend, steeds vallen haar deze drie opdrachten ten deel.

De opheldering is noodzakelijk om den algemeenen bevelhebber niet in het duister te doen tasten omtrent den aanmarsch of de opstelling der vijandelijke legergroepen. Vooral is die opheldering noodig, indien men zelve van zins is aanvallend op te treden. Maar ook bij een defensief optreden, waar het er b.v. om gaat een schending der neutraliteit te voorkomen — wat bij ons, zelfs met den tegenwoordigen toestand, toch nog steeds het meest waarschijnlijke geval zal blijven — is het voor den algemeenen bevelhebber van het meeste belang te weten, van welke zijde men den vijand verwachten of niet verwachten kan. Heeft men bij een aanvallend optreden het initiatief aan zijne zijde, bij een verdedigend is dit slechts tot op zekere hoogte het geval. Wel is waar heeft men het voordeel dat men dikwijls reeds van te voren na kan gaan waar en hoe men den weerstand zal hebben te bieden en kan men in verband daarmee reeds van te voren het terrein en de plaats uitkiezen, waar men stand zal houden, het blijft niettemin van overwegend belang te weten van welke zijde de vijand met zijn hoofdgroepen in onze richting marcheert; toch al reeds doet zich bij de verdediging de onzekerheid, van welke zijde de vijand komt, waar hij zal aanvallen, in zoo sterke mate gevoelen.

Is eenmaal de opmarsch van den vijand gemeld, dan moet de algemeene bevelhebber voortdurend op de hoogte worden gehouden van diens bewegingen, zijn doen en laten, niet slechts om zijn bevelen te kunnen geven omtrent legering,

beveiliging en gevecht, ook om zooveel mogelijk den toestand te blijven beheerschen en het initiatief aan zijne zijde te kunnen houden. Duidelijk nu is dat, wil de algemeene bevelhebber zoowel tijdig op de hoogte worden gebracht van den aanmarsch van den vijand als van diens bewegingen, indien deze eenmaal gemeld is, een orgaan tot zijn beschikking moet staan, dat hem de gewenschte inlichtingen moet kunnen verschaffen.

Dit orgaan kan slechts door de cavalerie gevormd worden, en nu is de vraag slechts, kan de cavalerie deze taak naar behooren verrichten, indien zij regimentsgewijze over de vier divisiën van ons veldleger verdeeld is, dan wel zou een organisatie, waarbij zij zooveel mogelijk in één hand en onder eenhoofdige leiding vereenigd is, de voorkeur verdienen?

Het kan naar mijne meening niet aan twijfel onderhevig zijn of de beslissing moet ten gunste van deze laatste vallen. Vele argumenten toch pleiten daarvoor en die, welke tegen het bestaan eener cavaleriebrigade worden aangehaald, laten zich tamelijk gemakkelijk weerleggen.

Nemen wij aan dat twee of drie divisie's van ons veldleger vereenigd, althans in onderling verband, zullen moeten optreden, en dat de C. V. betreffende den vijand zekere gegevens, die hem ontbreken, zich verschaffen wil, dan zal hij in een rayon voor deze divisie's volkomen op de hoogte wenschen te worden gehouden van den toestand, zooals deze zich door den loop der gebeurtenissen zal ontwikkelen; en dat de cavalerie over de divisiën is verdeeld, zoodat elke divisie over zijn eigen regiment huzaren beschikt; op welke wijze moet hij dan zijn instructie voor de opheldering of verkenning vervaardigen en op welke wijze moet hij deze uitgeven?

Moet hij zijn instructie over de divisiecommandanten aan de regimentscommandanten doen toekomen, dan wel moet deze rechtstreeks aan de laatsten worden toegezonden?

Wie zal dan bepalen, hoe groot het deel zal zijn dat van de regimenten huzaren bij de divisiën zal achterblijven en hoe groot het deel dat de door den C. V. verstrekte opdracht

zal uitvoeren, dan wel moet hierin in de instructie zijn voorzien?

In hoeverre grijpt de C. V. dan in de commandobevoegdheden van de divisiecommandanten in en tot welke wrijving kan zulks aanleiding geven, vooral indien de divisiecommandant reeds over zijn cavalerie had beschikt?

Zal de C. V. wel ten allen tijde van een harmonische samenwerking der verspreide regimenten verzekerd zijn?

En indien een vereenigd optreden dezer regimenten eens noodig mocht blijken, hetzij om op een gegeven punt krachtig weerstand te bieden, dan wel een krachtigen weerstand van den vijand te overwinnen, meent men dan dat dit vereenigd optreden door een verdeeling der cavalerie over de divisien van huis uit, in de hand gewerkt zal worden of ten allen tijde zal zijn gewaarborgd?

Zullen de afzonderlijk optredende regimenten zich krachtig genoeg voelen om ver van hunne divisien hun taak te volbrengen, dan wel zullen zij tengevolge van de geringe gevechtskracht, die in hen huist, niet geneigd zijn den afstand, die hen van hunne divisien scheidt, zoo gering mogelijk te maken, om in geval van een échec daarop terug te kunnen wijken, waardoor zij bovendien zeer laat met den vijand in contact zullen komen en dus ook niet meer intijds de gegevens omtrent dezen zullen kunnen verschaffen?

Ook kunnen wij ons afvragen of het noodzakelijk is dat hij, die met een ophelderings- of verkenningsopdracht van van de zijde van den C. V. wordt belast, al dan niet in diens plannen is ingewijd om zooveel mogelijk in zijn geest en richting te kunnen werkzaam zijn?

En, vragen wij, indien de cavalerie regimentsgewijze over de divisien is verdeeld, zal het dan mogelijk en zelfs wenschelijk zijn, alle regimentcommandanten in de plannen van den C. V. in te wijden, en zelfs, al is zulks geschied, zal dan nog het handelen in een geest en naar de inzichten van den C. V. door deze meerhoofdige en gescheiden leiding niet aan twijfel onderhevig worden?

Eindelijk vreest men niet dat de zoo vurig verlangde berichten omtrent de bewegingen van den vijand niet met belangrijke

vertraging en daardoor waardeloos zullen binnenkomen, indien men de cavalerie regimentsgewijze over de divisiën verdeeld heeft?

Het antwoord op al deze vragen ligt naar mijne meening voor de hand.

De algemeene bevelhebber *moet* kunnen beschikken over een orgaan, dat de ophelderings- of verkenningsoopdrachten, die hij wil doen uitvoeren, rechtstreeks van hem ontvangt, waarvan de verantwoordelijke commandant is ingewijd in zijn plannen, die plannen tot richtsnoer van zijn handelingen kan en moet maken en in den geest van den algemeenen bevelhebber zijn opdracht uitvoert. Eén-hoofdige leiding is hiervoor noodzakelijk opdat allen en alles „einheitlich” zooals de Duitscher zegt, aan de uitvoering van de opdracht samenwerke. Werd de cavalerie over de divisiën verdeeld, dan zou de troepenleiding zich vrijwillig een orgaan uit handen geven van welks verrichtingen haar besluiten voor een groot deel afhankelijk zullen blijken te zijn. Bovendien, is de cavalerie vereenigd, dan zal de commandant zoo noodig beschikken over een zekere kracht, die hem in staat zal stellen den strijd onder de oogen te durven zien, en waardoor hem ook nog de mogelijkheid wordt gewaarborgd bij gebleken noodzakelijkheid het zwaartepunt der verkenning in een andere richting te verleggen, een mogelijkheid, die bij een verdeling der cavalerie over de divisiën naar mijne meening vrijwel uitgesloten is.

Doch ook tijdens den slag zal een vereenigde cavalerie meer waarborg opleveren om de mogelijkheid te behouden op een of ander punt van het gevechtsveld een zekere kracht, hetzij te voet dan wel te paard, in te zetten, dan indien zij verspreid ware, en hetzelfde zal het geval zijn na den slag, hetzij om een vervolging van den vijand te keeren, dan wel de vruchten van een behaald succes te kunnen plukken.

Wel wordt nu door de tegenstanders van het oprichten eener cavalerie-brigade als argument aangehaald dat onze cavalerie te zwak is en een wisse prooi zal worden van den sterkeren tegenstander, maar mag dit een reden zijn om haar zoodanig te organiseeren dat zij door die organisatie

nog veel zwakker wordt en eigenlijk in het geheel niets meer kan presteeren?

Wij erkennen dat onze cavalerie zwak is, te zwak, ellendig zwak, maar zwak of niet, zij zal de haar aangewezen taak op hare zwakke schouders moeten nemen. Doet zij dit niet, dan verzaakt zij haar plicht en de vraag is slechts, op welke wijze komen wij zooveel mogelijk aan hare zwakte tegemoet? Zeer zeker niet door haar te versnipperen, zeer zeker wel door haar te vereenigen. Alsdan zal zij, niettegenstaande hare zwakte, een zoo groot mogelijk rendement afwerpen.

En haalt men als argument hiertegen aan dat wij dan met een klap onze cavalerie geheel kwijt kunnen zijn, dat men met het hebben van een cavalerie-brigade alles op een kaart zet, zoo vermeen ik daartegen met grond te kunnen aanvoeren dat zonder cavalerie-brigade de vijand zelfs zonder slag of stoot datgene zal verkrijgen wat hij wenscht te hebben. En dat bij een gevecht de brigade de kans loopt vernietigd te worden is volstrekt onzeker. De afloop van een gevecht toch is van zooveel verschillende factoren als terrein, aanvoering, toestand troep enz. afhankelijk, dat men daarop niet vooruit loopen mag. Dan zou men elk gevecht wel kunnen vermijden, omdat men bij een gevecht steeds de kans loopt verslagen te worden en deze opvatting mag men als soldaat niet huldigen.

Als ander argument tegen de vereeniging onzer cavalerie in een cavalerie-brigade wordt aangevoerd dat onze divisien ter hunner rechtstreeksche beveiliging hun regiment cavalerie niet zullen kunnen ontberen.

Met deze meening kunnen wij niet medegaan. Vergeten wij toch niet dat in het algemeen Nederlandsche divisien in Nederlandsche terreinen zullen moeten optreden. Waartoe nu dient de veiligheids-cavalerie bij een divisie?

In het algemeen om te voorkomen dat deze aan een vuuroverval blootstaat. Een dergelijke vuuroverval kan, indien de veiligheidsdienst en verkenningsdienst naar behooren worden waargenomen, slechts worden bewerkstelligd door vijandelijke cavalerie, waaraan toegevoegd artillerie en mitrailleurs, betrekkelijk aanzienlijke afdeelingen dus, en door wielrijders.

Daarvoor behoeven deze domineerende punten en heuvelranden en weinig doorsneden, weinig bedekte terreinen. Nu zal men in het algemeen waar men verder op het vaste land van Europa komt, deze terreinen wel aantreffen, in ons land echter betrekkelijk weinig, tenzij men juist in het zuidelijk gedeelte van Limburg mocht komen. De geheele opstelling van ons veldleger wijst er echter op, dat een eventueele strijd waarschijnlijk daar wel niet zal moeten worden gestreden, zoodat ik het gevaar voor vuurovervallen in de meer specifiek Nederlandsche terreinen voor betrekkelijk gering houd. Hoeveel men voor divisie-cavalerie wil afzonderen is een kwestie gedeeltelijk van overweging, gegrond op de taak der divisie-cavalerie, gedeeltelijk van appreciatie. Naar mijne meening zal men met één eskadron per divisie kunnen volstaan. Zelfs voor de divisie die op den vleugel marcheert wordt geen grootere toebedeeling noodig geoordeeld.

Zoowel uit een operatief als uit een taktisch oogpunt is dus een verzamelen van de cavalerie onder een één-hoofdige leiding geboden. Sterk of zwak, een cavalerie brigade moet worden gevormd, het legerbelang eischt zulks. Heeft men geen cavalerie-brigade, dan zal de „Nebel der Ungewisheit” waarin de veldheer zich tijdens den oorlog dikwijls zoo onbehagelijk gevoelt in „tiefe Finsternisz” veranderen, waarin hij zich eerst recht niet op zijn gemak zal gevoelen.

En ook het feit, dat men van te voren niet kan bepalen het tijdstip waarop, en de streek waarin de cavalerie-brigade zal moeten optreden kan geen argument tegen haar bestaansrecht opleveren.

Taak der cavalerie-brigade.

Vermeen ik derhalve er in geslaagd te zijn de noodzakelijkheid van het bestaan eener cavalerie-brigade te hebben aangetoond, dan komen wij vanzelve tot een volgende vraag, n.l.:

Op welk gedeelte van de taak der cavalerie-brigade moet de meeste nadruk worden gelegd?

Ik bedoel met deze vraag of onze cavalerie als een zelf-

standig ophelderingsorgaan zich ver voor ons veldleger uit moet bewegen, met slechts als doel den vijand, geheel los dus van het veldleger, dan wel moet zij in enger verband met dit laatste samenwerken? Moet de cavalerie-brigade zijn een krachtig doorstootend lichaam, dat zich met kracht van geweld en ten koste van den vijand de noodige gegevens verschafft, dan wel moet zij meer zijn een afduwend en tegenhoudend orgaan?

Naar mijne meening wordt de gedragslijn der cavalerie brigade bepaald door de gedragslijn van het veldleger, waar van zij een orgaan uitmaakt. Ligt het in de bedoeling van den C. V. offensief op te treden, dan zal het optreden der cavaleriebrigade ook een meer offensief karakter moeten dragen, is echter een defensief optreden, en dit zal wel het meest waarschijnlijke zijn, de bedoeling, dan zal ook de cavaleriebrigade een meer defensieve houding moeten aannemen. In dit geval wordt zij meer een afduwende kracht en zal zij als verkenningscavalerie moeten trachten den C. V. onafgebroken omtrent de groepeerings en bewegingen van den vijand in te lichten in een terreinstrook voor het veldleger van zoodanige diepte, dat den C. V. nog ten allen tijde het initiatief mogelijk blijft zijn bevelen voor beveiliging, legering en gevecht te geven, zonder zich daarbij door den vijand de wet te laten stellen.

De cavaleriebrigade moet dus in dit rayon den toestand blijven beheerschen. Waar nu het zich zoo lang mogelijk ter plaatse handhaven aan het optreden der brigade een defensief karakter verleent en niettegenstaande dit defensief karakter toch van haar berichten worden geëischt, die feitelijk slechts door een drang naar voren zijn te verkrijgen, vallen hieruit twee conclusie's te trekken, en wel:

1°. dat de taak waarvoor de brigadecommandant zal worden gesteld een buitengewoon moeilijke zal zijn;

2°. dat aan de brigade alles moet worden toegevoegd, wat haar versterken kan, en deze laatste eisch is zooveel te klemmender, waar door de luchtverkenning een tegenactie van vijandelijke cavalerie aan waarschijnlijkheid heeft gewonnen.

De taak der cavaleriebrigade zal dus hoofdzakelijk een verkennende zijn, op ongeveer een dagmarsch afstand voor het front van het veldleger. Daarmede wil evenwel in geen deele gezegd zijn dat men de opheldering geheel à l'abandon kan laten en zoo komen wij van zelf tot het stellen van een andere vraag, n.l. op welke wijze verdeelen en organiseeren wij onze cavalerie opdat zij in verband met haar geringe sterkte een zoo groot mogelijk rendement afwerpe?

Van verschillende zijden hebben zich meeningen doen kennen, die in den ophelderingsdienst zouden wenschen te voorzien door het uitzenden van ophelderingspatrouilles op grooten afstand, die door stoutmoedig en onvervaard optreden, gepaard aan het zich met groote snelheid en handigheid bewegen door het terrein, door de mazen van het vijandelijk verkennings- en beveiligingsnet zouden weten heen te sluipen, om vervolgens, hetzij door middel van ordonnansen, of liever nog door het afzenden van postduiven, de door hen verkregen gegevens naar achteren te melden.

Erkend wordt dat de patrouille de draagster is zoowel van opheldering als verkenning. Zij is het, die door haar geringe sterkte zich gemakkelijk door het terrein kan bewegen, zich gedekt kan opstellen, waar zulks aan grootere afdeelingen niet mogelijk is, en vele patrouilles zijn gelijk vele oogen, die van verschillende zijden hun blik op het doel kunnen werpen en daardoor een juiste voorstelling van dat doel mogelijk maken.

Inderdaad werden dan ook in vroegere oorlogen door deze op grooten afstand zelfstandig vooruitgezonden patrouilles merkwaardige en dikwijls niet gering te schatten resultaten bereikt, en men behoeft slechts het boek van den Franschen kapitein LOIR getiteld: „Cavalerie”, dat kort voor den oorlog uitkwam, te lezen om daarvan een sprekend voorbeeld aan te treffen in de verkenning verricht door den Duitschen luitenant VOX STUMM op 6 Augustus 1870. Bij nadere beschouwing blijkt echter dat de resultaten, die in het algemeen met dergelijke patrouilles werden bereikt, meer moeten worden toegeschreven aan afwezigheid of gebrek aan optreden van de zijde der tegenoverstaande cavalerie, dan aan

de patrouille zelve. En leerzaam is dan ook als zoodanig de bekende patrouillerit van graaf ZEPPELIN, die in hetzelfde werk wordt aangehaald.

Het standpunt van die op grooten afstand zelfstandig vooruitgezonden patrouilles is echter reeds sedert lang verlaten. Verschillende redenen hebben daartoe medegewerkt.

In de eerste plaats toch neemt de vermoedheid in verhoogde mate toe bij het aangroeien van den afstand door de patrouille afgelegd. In verband daarmee neemt haar vermogen om zich snel door het terrein te bewegen in verhoogde mate af. Maar vooral zal aan bezwaren onderhevig zijn om de op zoo grooten afstand verkregen berichten bijtijds te doen inkomen, zoo het al mogelijk zal blijken deze berichten hun doel te doen bereiken. Men vergeete toch niet dat, als b.v. een patrouille 100 K.M. heeft afgelegd de betrokken ordonnans (ordonnansen) op een vermoeid paard(en) deze 100 K.M. weer terug moeten afleggen en dat een parcours van ongeveer 200 K.M. voor een troepenpaard onder model bepakking als geen geringe prestatie kan worden aangemerkt. Maar bovendien, indien het de patrouille gelukt om door de mazen van het net der vijandelijke verkenning en beveiliging heen te komen, moet de ordonnans daar weer door terug; en verzekerd kan hij er van zijn dat, is hij eenmaal gesignaleerd, er onbarmhartig jacht op hem zal worden gemaakt. In hoeverre het hem dan met een vermoeid paard zal gelukken aan die jacht te ontkomen mag met recht als twijfelachtig worden geoordeeld.

Terecht zegt dan ook ons Velddienstvoorschrift in punt 17: Slechts betrouwbare, duidelijke berichten, „die tijdig inkomen” hebben waarde.

Verder verzwakt de gevechtskracht der patrouille door het afzenden van ordonnansen, terwijl, maakt men haar sterk, zij aan bewegelijkheid inboet. Op steun kan de patrouille niet rekenen.

Van het overbrengen van berichten door postduiven stelle men zich, in het bijzonder in den bewegingsoorlog, vooral niet te veel voor. Eenig resultaat heb ik er zelfs bij vredes-oefeningen niet van gezien. Hoeveel te minder zal dit het

geval zijn in den bewegingsoorlog, waar de minder goede verzorging en de geheel veranderde omstandigheden zeker niet zullen nalaten hun invloed op deze dieren te doen gelden.

Maar bovenal moet als argument gelden dat, indien het mogelijk is om met patrouilles op grooten afstand door de mazen van de vijandelijke verkenning en beveiliging heen te sluipen en aldus de opheldering te verrichten, ook de vijand op dezelfde wijze zou kunnen handelen en derhalve zijn groote cavalerie-massa's niet noodig zou hebben.

Zoo kwam men er toe om de patrouilles op betrekkelijk korten afstand te doen volgen door sterker afdeelingen, door eskadrons.

Deze toch konden zich belasten met het doorzenden van de gegevens, door de patrouilles ingewonnen, konden ook zorg dragen voor een voldoende sterk geleide voor die berichten en voor versche krachten daartoe. Zij waren in de gelegenheid de patrouilles af te lossen en hen, waar noodig, steun te verlenen of te versterken. Eindelijk konden die volgende eskadrons dienst doen als verzamelaars van berichten en de inkomende berichten ziften, terwijl ook onder sommige omstandigheden gemakkelijker in de verpleging der patrouilles zou kunnen worden voorzien.

Toen bleek, dat ook de achter de patrouilles volgende eskadrons weer afgelost moesten worden en ondersteuning behoeften, deed men deze weer volgen door grootere massa's, door grossen.

Duidelijk is nu dat, waar men het grootste gedeelte van onze cavalerie wenscht te vereenigen in een brigade met verkenningsdoeleinden, men geen groote massa's zal kunnen afzonderen om de ophelderingspatrouilles te volgen.

Hoogstens zal men zich hier met een of met enkele eskadrons moeten vergenoegen, al naar gelang men in een of meer richtingen zal willen ophelderen. Het eskadron, dat in een zekere richting of strook zal hebben op te helderen, zal dan in verband met het terrein en het aantal beschikbare kaarten, moeten trachten zelfstandig en zonder op steun van achteren te rekenen, zijn taak te volbrengen. Veel zal hierbij afhangen van de vindingrijkheid, de stout-

moedigheid en de intelligentie van den betrokken eskadronscommandant, veel ook van de geoefendheid en het op adem zijn van zijn eskadron.

Bij het verrichten van den ophelderingsdienst is het in het bijzonder dat wij veel steun vermeenen te mogen verwachten van de aviatiek. Waar het juist bij den ophelderingsdienst gaat om het waarnemen van groote afdeelingen, die zich nog op grooten afstand en in gesloten formatieën bevinden en op het snel en tijdig berichten van hetgeen is waargenomen, kan naar onze meening de aviatiek onschatbare diensten bewijzen.

De ophelderingseskadrons en de vliegeniers zullen echter elkanders werkzaamheden moeten aanvullen, van een eigenlijke samenwerking kan bij zoo volkomen heterogene organen slechts in zeer betrekkelijken zin worden gesproken.

Daarom zouden wij een organieke indeeling der vliegtuigen bij de cavalerie-brigade niet gewenscht vinden. De opheldering geschiedt ten behoeve en op last der legerleiding. Het is dus gewenscht dat de vliegeniers rechtstreeks onder den C. V. staan en van dezen hunne opdracht ontvangen. Tegen een indeeling der ophelderingseskadrons in de cavalerie-brigade kan echter weinig bezwaar bestaan, omdat men toch nooit van te voren weet welke eskadrons men daarvoor bestemmen zal. Bovendien is het aantal eskadrons dat men voor den ophelderingsdienst bestemmen wil uit den aard der zaak van te voren niet te bepalen, omdat dit van tal van factoren, als daar zijn: de opstelling van het veldleger en de aanleuning daarvan, de reeds voorhanden gegevens betreffende den vijand, de opstelling van eventueele bondgenooten, enz. afhankelijk is.

Evenwel, waar het totaal van onze veldeskadrons het overbluffend aantal van 16 niet overschrijdt, kan de samenstelling van de cavalerie brigade niet geschieden door daarvan het aantal der voor de opheldering noodige eskadrons af te trekken en de overige in de brigade te vereenigen, om de eenvoudige reden, die hierboven reeds terloops werd aangegeven, dat men de divisie's niet geheel van cavalerie kan ontblooten en aan elke divisie een eskadron zal moeten laten.

Wanneer men nu per divisie één eskadron rekent, dan blijven er nog 12 over. Zijn er van die 12 enkele als ophelderingseskadrons met een zelfstandige opdracht vooruitgezonden, zal men misschien voor bescherming van den trein nog een eskadron moeten afstaan, dan zal de eigenlijke gevechtssterkte der brigade zoo ongeveer om de 8 à 10 eskadrons schommelen.

Voorwaar! geen opwekkend cijfer!

Gaan wij na, wat hieromtrent VON BERNHARDI zegt:

„Die Brigade zu zwei Regimentern (in Deutschland tellen de regimenten 4 eskadrons) ist numerisch zu schwach, um „allein operative Aufgaben lösen zu können und hierbei „selbständige Gefechte zu führen. Die vielen Abgaben an „Kräften, die bei der Lösung solcher Aufgaben meistens nötig „sind, werden im allgemeinen die Gefechtskraft derart „schwächen, dasz sie gegen einen irgend erheblichen Gegner „zur Durchführung eines Kampfes, der die Offensive zu „Pferde oder zu Fusz oder auch eine Vereinigung beider „Kampfformen notwendig machen kann nicht mehr befähigt ist.”

De brigade kan dus met recht te zwak genoemd worden. Maar ook geven deze cijfers aanleiding om met klem aan te dringen dat al datgeen, dat haar kan versterken, haar niet mag worden onthouden.

En zoo komen wij van zelve tot de meest wenscheelijke organisatie der cavalerie-brigade.

Samenstelling der cavalerie-brigade.

a. Cavalerie. Een van de eerste zaken waarop dan onze aandacht valt is hare samenstelling uit 4 regimenten à 3 eskadrons. Nu is een regiment à 3 eskadrons feitelijk niet als een regiment aan te merken. Wil men toch de brigade uit slechts 12 eskadrons doen bestaan, dan lijkt ons de vroegere samenstelling, 3 regimenten à 4 eskadrons beter.

Zou het evenwel in verband met het bovenstaande, een overdreven eisch kunnen worden geacht, indien men in zooverre tot de vroegere organisatie terugkeerde, dat men ook thans de 4 regimenten uit 5 in plaats van uit 4 eskadrons

deed bestaan, waardoor de brigade alsdan een vermeerdering van 4 eskadrons zou krijgen en dus haar gevechtskracht tot 12 à 14 eskadrons zou worden opgevoerd? Ik vermeen, dat waar alle wapens in de laatste jaren en tijdens de mobilisatie uitbreiding hebben gekregen, een dergelijke bescheiden vermeerdering van onze cavalerie niet overdreven kan worden genoemd. Maar bovendien heeft men dan ook nog het voordeel, dat men halve regimenten voor zekere opdrachten kan bezigen en de daarbij ingedeelde hoofd-officieren een hen meer waardig employment vinden.

Van meer actueel belang echter is de vraag:

Moet de cavalerie-brigade reeds in vredestand bestaan, dan wel moet zij eerst bij het uitbreken van de mobilisatie worden opgericht?

Deze vraag moet in eerstgenoemden zin worden beantwoord. De hoofdreden daarvan is, dat, wordt zij eerst bij mobilisatie gevormd, zij in vele opzichten het kenmerk zal dragen van eene improvisatie en van de daaraan onvermijdelijk aan-klevende bezwaren.

In de eerste plaats wordt er voor het bestaan van een cavalerie brigade geëischt een staf. Deze staf moet volkomen der zake kundig zijn, zich reeds in vredestand hebben kunnen inwerken in de taak, die hem in oorlogstijd wacht, het vertrouwen hebben, zoowel der brigade zelve als van de hoogere legeraanvoering, met de brigade als wel in eigen boezem bekend zijn, zoodat samenwerking verzekerd zij en wrijving, hetzij door verschil in inzichten, hetzij door persoonlijke overwegingen, om zoo te zeggen niet voorkomt en daardoor ook geen nadeeligen invloed op den gang van zaken uitoefent.

Maar er is meer. De commandant der brigade moet zijn invloed kunnen uitoefenen op de oefeningen der regimenten, zoowel afzonderlijk als vereenigd, opdat deze plaats hebben in een geest en gericht zijn op de taak die der brigade als orgaan der legerleiding wacht en op het gebruik dat deze laatste van haar denkt te maken.

Ook moet hij zijn regimentscommandanten en ondergeschikten kennen, zoowel met het oog op hunne capaciteiten als op hun karaktereigenschappen, om te weten, welke op

drachten hij hun eventueel al dan niet zal verstrekken.

Ook zou men van verschillende te zamen optredende cavalerie-aanvoerders niet kunnen verwachten dat zij een harmonisch geheel zullen vormen, indien zij van te voren niet onder éénhoofdige leiding hebben gestaan.

Dit alles is bij een indeeling der cavalerie bij de divisien, zooals tot voor de mobilisatie bestond, niet mogelijk. En voor de hand ligt het toch ook eigenlijk dat hij, die aange-
wezen is om zeker troependeel in oorlogstijd aan te voeren, ook reeds in vreedestijd daarover het commando voert. Eerst dan is de commandant ten volle in de gelegenheid zich voor te bereiden op de taak die hem in oorlogstijd wacht.

Als nadeel van een vereeniging der cavalerie reeds in vreedestijd in een brigade wordt doqr de tegenstanders daarvan aangehaald, dat daardoor de oefeningen met andere wapens en in het bijzonder met de infanterie, minder tot hun recht zullen komen. Oogenschijnlijk is dit argument niet zonder waarde. Maar is de cavalerie regimentsgewijze bij de divisien ingedeeld, en wordt zij voor korter of langer tijd aan den commandant der brigade ter oefening afgestaan, dan zal men weer het bezwaar krijgen dat zoowel de divisie-commandant als de commandant cavalerie-brigade, ieder de periode, waarin hem de cavalerie is toegewezen, het gewichtigst acht, waardoor het gevaar ontstaat dat men van de oefeningen zal halen wat er van te halen is, — ten koste van het paardenmateriaal. Is daarentegen de commandant der cavalerie-brigade goed cavalerist, dan zal hij, ter wille der paarden, zijn eischen lager stellen en daardoor zullen de oefeningen niet tot hun recht komen. Derhalve acht ik den meest gewenschten toestand dat de brigade-commandant bepaalt de mate, waarin de oefeningen met andere wapens zullen plaats hebben. Hiertoe moet hij competent worden geoordeeld. Is hij zulks niet, dan is hij als brigade-commandant niet op zijn plaats.

Maar nog een ander argument spreekt voor de oprichting der brigade reeds in vreedestijd, en wel dit, dat, is zij eenmaal georganiseerd, men dan nog steeds bij gebleken noodzake-
lijkheid zonder eenig nadeel er onderdeelen van kan detachee-
ren, zelfs de geheele brigade desgewenscht zou kunnen

ontbinden, terwijl, gelijk ik hierboven betoogde, een improvisatie als uit den booze moet worden geacht.

Zoo zal dan de cavalerie-brigade ook reeds in vreedestijd haar bestaansrecht hebben, tenzij men om andere redenen, die ik hier noemen wil noch kan, niet tot hare oprichting wil of heeft willen overgaan.

Komen wij thans tot de behandeling van een ander vraagstuk, n.l. moeten de divisie-eskadrons reeds in vreedestijd afzonderlijk geoefend worden en verdient het in verband daarmee aanbeveling een afzonderlijk regiment als divisie-cavalerie te bestemmen, terwijl de overige regimenten meer bepaaldelijk als permanent tot de cavalerie-brigade behorende, moeten worden geoefend?

Deze vraag moet naar mijne meening ontkennend beantwoord worden. Wel is de taak der divisie-cavalerie eene andere dan die der cavalerie in de brigade, maar opleiding en oefening zullen niet zooveel verschillen, dat een specialiseering noodig is. Vereenigde men de 4 eskadrons, die bestemd zijn voor divisie-cavalerie, in een regiment, dan zou van een samenoefenen met de drie divisie's, die niet tot de garnizoenen van dit regiment behooren, al zeer weinig sprake kunnen zijn.

Elk eskadron moet geschikt zijn de taak van divisie-cavalerie op zich te nemen, en splitst men de cavalerie in een speciale divisie-cavalerie en cavalerie-brigade-cavalerie, dan zou men het groote gevaar loopen dat men het eerstgenoemde deel als minderwaardig zou gaan beschouwen, en eindelijk, indien de wensch in vervulling zoude komen dat de regimenten een eskadron er bij kregen, zoude het regiment divisie-cavalerie een eskadron te veel hebben. Daar tegenover moet echter worden gesteld dat men dan ook in de gelegenheid zou zijn een afzonderlijk optredende divisie eenigszins ruimer met cavalerie te kunnen doteeren.

b. Wielrijders. Een volgende vraag die zich voordoet is de toebedeeling aan de brigade van al datgeen, wat haar kan versterken. Ik wees er reeds op dat haar in dit opzicht niets mocht worden onthouden. Aan de andere zijde moet men er op

bedacht zijn dat de brigade moet blijven een verkenningsorgaan van de hoogere legerleiding, dat zij derhalve een harmonisch samengesteld geheel moet uitmaken wil zij de haar opgedragen taak naar behooren kunnen verrichten. Dit laatste moet op den voorgrond blijven staan. Nu zagen wij reeds dat het optreden der cavalerie-brigade een meer defensief karakter zoude dragen.

Daaruit vloeit voort dat onze cavalerie, meer dan welke ook, gebruik zal moeten maken van het gevecht te voet en in dit verband nu kan de oprichting der eskadrons wielrijders niet genoeg worden toegejuicht. Daardoor heeft de brigade belangrijk aan weerstandsvermogen gewonnen.

Is hiermede echter het ideaal bereikt? Helaas neen. Zijn de bezwaren, die onvermijdelijk aan deze improvisatie bij den aanvang der mobilisatie aankleefden, als onvoldoende geoefendheid, onbekendheid van de commandanten en officieren met het onderdeel dat zij te commandeeren kregen en omgekeerd, onbekendheid met het materieel, onbekendheid met doeltreffende reglementen, moeilijkheden met de samenstelling van een trein, enz., thans voor een groot gedeelte opgelost, een enkel, maar van integreerend belang, is blijven bestaan. Ik bedoel hier de eenhoofdige leiding, waaronder die eskadrons zullen moeten optreden. Deze ontbreekt. Indien thans de drie eskadrons wielrijders onder eenhoofdige leiding moeten worden ingezet, wordt de oudste commandant, zijnde een luitenant, als algemeene commandant der wielrijders aangewezen. Behalve dat men daardoor het onder dezen staande eskadron van zijn commandant berooft, bezit genoemde officier niet de organen, die hem tot die bevelvoering in staat stellen, tenzij hij deze ter elfder ure aan de eskadrons ontnemt. Maar wat zwaarder weegt is dat hij zich uit den aard der zaak door zijn betrekking als eskadronscommandant niet voldoende kan voorbereiden voor de taak die hem als commandant der vereenigde wielrijderseskadrons wacht.

Beter zou dan ook naar mijne meening zijn om reeds in vredes-tijd aan de cavalerie-brigade toe te voegen een bataljon wielrijders onder een bataljons-commandant, dit bataljon samen-

gesteld uit 4 compagnieën wielrijders van eene organisatie, zooals thans reeds sedert geruimen tijd bij de divisieën bestaat. De wielrijders zullen dus niet genomen moeten worden uit de cavalerie en niet moeten worden aangevoerd door cavalerieofficieren, maar door officieren van de infanterie afkomstig. Immers, ik wees er reeds op, zij zullen moeten worden beschouwd als een snel verplaatsbare infanterie en als zoodanig moeten worden gebruikt. Eenige mitrailleurs op motorrijwielen zullen hier zeer zeker nog belangrijk tot versterking der vuurkracht kunnen bijdragen.

Eene improvisatie van eskadrons wielrijders bij het uitbreken eener mobilisatie moet worden ontraden. Dat men de thans bestaande eskadrons wielrijders voor den verderen duur der mobilisatie als een kostbare bate dankbaar zal blijven aanvaarden, staat natuurlijk buiten kijf.

c. Mitrailleurs. Een ander vraagstuk dat zich voordoet is de toevoeging van mitrailleurs aan de cavalerie.

Merkwaardig, en tegen de verwachting in, is het te moeten vernemen dat mitrailleurs bij de cavalerie in den tegenwoordigen oorlog weinig hebben voldaan. De reden daarvan schijnt gezocht te moeten worden in het feit, dat zij veelal bij het gevecht te laat moeten zijn gekomen. Vermoedelijk heeft hier de berichtgever het oog gehad op het gevecht te paard. Hij toch deelde mede, dat de mitrailleurs eerst gebruikt werden toen men tot den loopgravenstrijd overging.

Waar onze cavalerie echter een meer defensieve houding zal moeten aannemen en zich genoodzaakt zal zien zeer veel van het gevecht te voet gebruik te maken, zoude ik toch de betrekkelijk kort geleden opgerichte mitrailleursectie's niet gaarne willen missen.

Een andere vraag is echter, moeten deze sectieën al dan niet onder eenhoofdige leiding worden vereenigd, dan wel moet de thans bestaande organisatie, waarbij zij bij de regimenten zijn ingedeeld, behouden blijven?

Naar onze meening is het laatste het geval.

De voorstanders van de vereeniging der cavaleriemitrailleurs

onder eenhoofdige leiding voeren tot staving van hunne meening aan:

1°. de mitrailleurs zullen slechts gebruikt worden in brigadeverband;

2°. indien de mitrailleurs onder eenhoofdige leiding worden vereenigd zal het aantal schootsvelden op het chargeveld worden verminderd, wat bij sectie's gewijze optreden niet het geval zal zijn en zal derhalve de cavalerie bij het evolutiveeren niet worden gehinderd;

3°. indien de mitrailleurs vereenigd aan of dicht achter het hoofd der colonne marcheeren, is een snelle vuuropening verzekerd;

4°. de commandant der mitrailleursafdeeling krijgt rechtstreeks zijne bevelen van den brigade-commandant en kan zelve betere bevelen geven voor vuurleiding en verdeeling;

5°. de mogelijkheid blijft bestaan om een of meer sectiën in geval van noodzakelijkheid te detachceeren;

6°. de mitrailleursafdeeling kan beschouwd worden als een snel verplaatsbare vuurkracht.

Tegen deze beschouwingen is naar mijne meening wel het een en ander in te brengen. In de eerste plaats toch gold veel van wat hier omtrent de cavalerie-mitrailleursafdeeling gezegd wordt evenzeer voor de destijds bestaan hebbende mitrailleursafdeelingen bij de divisiën. Niettegenstaande is men er toe overgegaan deze te ontbinden en wel omdat men meende, dat een mitrailleursafdeeling als „snel verplaatsbare vuurkracht” weinig reden van bestaan had; dat de mitrailleurs daarentegen moesten worden beschouwd als een krachtig vuur uit een zeer kleine opstelling, een „geconcentreerde” vuurkracht dus, bestemd om het vuur van de afdeelingen, waarbij zij zijn ingedeeld, te versterken en te ondersteunen.

De vraag is dus, wanneer zullen de mitrailleurs bij de cavalerie het meest gebruikt worden, bij het gevecht te paard dan wel bij dat te voet? De oorlogservaring heeft hierop reeds het antwoord gegeven. Het is gebleken dat zij bij het gevecht te paard nagenoeg niet zijn gebruikt. Maar bovendien is reeds betoogd, dat onze cavalerie meer tot het

gevecht te voet zal moeten overgaan dan welke cavalerie ook. De mitrailleurs zullen dus hoofdzakelijk moeten dienen om het vuur der afgezeten cavalerie, dat uit den aard der zaak toch reeds niet heel krachtig kan zijn, te versterken, ja deze versterking wordt zelfs onontbeerlijk geacht. Onlogisch wordt derhalve geacht met het oog op het gevecht te paard de cavalerie-mitrailleurs in een afdeeling te vereenigen, waar juist hunne hoofdwerkzaamheid bij het gevecht te voet tot haar recht zal komen.

Doch aangenomen dat de cavalerie-mitrailleurs bij het gevecht te paard van onze brigade een werkzaam aandeel zullen krijgen toegewezen, dan nog verzetten zich de moderne opvattingen van het cavaleriegevecht naar mijne meening tegen de vereeniging der mitrailleurs in een afdeeling. Erkend wordt dat in dit geval het aantal schootsvelden zal vermindern. Maar hoe stelt men zich het toekomstige aanvalsveld voor? Als een groote ruime vlakte, waarop van weerszijden de vijandelijke cavalerieën opmarcheeren om na kunstige evolutieën en vormveranderingen elkander te attaqueeren?

Ik vermeen dat het moderne cavaleriegevecht eenerzijds eenvoudiger, anderzijds ingewikkelder is geworden, omdat de samenwerking van vuurgevecht en gevecht te paard er een ander karakter dan vroeger aan heeft gegeven; ook omdat men niet een gevechts- of chargeveld zal hebben, maar waarschijnlijk meerdere, vooral indien het in onze terreinen tot een aanval te paard komt. Alsdan zal men krijgen een „gevechtsgroepentaktiek”, zooals die ook in het cavalerie-reglement II wordt voorgeschreven en juist bij het gebruik der gevechtsgroepen acht ik een toebedeeling van mitrailleurs aan deze, die allicht op verschillende gevechtsvelden hebben te strijden, aangewezen. In het brigadeverband is dus een toevoeging van mitrailleurs aan de gevechtsgroepen gewenscht. Had men dan de mitrailleurs onder eenhoofdige leiding en aan het hoofd marcheerende vereenigd, dan acht ik de waarschijnlijkheid niet gering dat het uitscheiden van sectiën om aan de verschillende gevechtsgroepen te worden toebedeeld, tot wrijving en vertraging

aanleiding zal geven, ja, dat deze zelfs in het geheel niet aan hunne bestemming zullen kunnen voldoen.

Bij een gevecht op meerdere gevechtsvelden komt trouwens het bezwaar der verschillende schootsvelden te vervallen.

Een gebruik van mitrailleurs op overeenkomstige wijze als artillerie, waarbij de commandant naast den divisie-commandant, c.q. brigade-commandant rijdt en van dezen zijn bevelen ontvangt, lijkt zeer fraai maar acht ik niet doelmatig.

De mitrailleurs, ook die der cavalerie, blijven bij het onderdeel, waarbij zij organiek zijn ingedeeld en hebben tot taak het vuur van deze afdeelingen te versterken en te steunen.

In verband met het hier betoogde acht ik zelfs een toevoeging van 2 machinegeweren per regiment een te geringe bedeeing en acht ik 4 mitrailleurs gewenscht. Ik hoop echter dadelijk hierop terug te komen bij de bespreking van een andere vuurkracht, n.l. de rijdende artillerie.

d. Rijdende artillerie. Behalve mitrailleurs is of was aan de cavaleriebrigade toegevoegd het korps rijdende artillerie. Thans schijnt nog slechts de helft daarvan tot de cavaleriebrigade te behooren.

Sedert menschenheugenis heeft men het korps rijdende artillerie beschouwd als te zijn onafscheidelijk verbonden aan de cavalerie, is het dikwijls het zusterwapen daarvan genoemd. Begrijpelijk is derhalve dat de gedachte om met deze traditie te breken als een novum kan worden aangemerkt en tot veel tegenspraak aanleiding zal geven.

Gaan wij echter de bedoeling van de toevoeging van rijdende artillerie aan cavalerie na.

Deze was toch hoofdzakelijk om de cavalerie bij het gevecht te paard te steunen, hetzij door het onder vuur nemen der vijandelijke cavalerie, hetzij om door het onder vuur nemen der vijandelijke rijdende artillerie te beletten dat deze haar vuur op de eigen cavalerie bracht, aldus het onder vuur nemen van de voor het oogenblik taktisch meest gewichtige doelen.

Evenwel, dit was de theoretische beschouwing, die zoowel

bij ons als in het buitenland omtrent het gebruik der rijdende artillerie geldig was. Een oorlogservaring, waarop deze theorie zich zou kunnen baseeren, bestond tot nu toe niet en ook omtrent het gebruik van rijdende artillerie in vereeniging met cavalerie in den tegenwoordigen oorlog is tot op heden niets gepubliceerd.

Nu werd hierboven reeds betoogd dat, waar het optreden van onze cavalerie-brigade een meer defensief karakter zou hebben, door haar ook meer tot het gevecht te voet zal worden overgegaan dan door welke cavalerie ook.

Hierdoor wordt het ondersteunen van den aanval te paard meer op den achtergrond gedrongen en wordt het dus meer de vraag, in hoeverre kan de rijdende artillerie het gevecht te voet der cavalerie ondersteunen? Het antwoord op deze vraag wordt beheerscht door twee factoren, te weten:

- 1o. het als altijd op den voorgrond tredende terrein;
- 2o. de sterkte der brigade.

Wat het terrein betreft vermeenen wij nu dat dit zich in ons land, en vooral in die gedeelten, waar een optreden der cavalerie-brigade kan worden verwacht, zoowel door zijn gemis aan verheffingen, maar bovenal door zijn bedektheid en weinige overzichtelijkheid, zelfs in den winter, minder leent voor een gebruik van artillerie, en zeer zeker, wanneer men niet van te voren reeds eenigszins kan bepalerf waar de strijd zal worden gestreden, wat in het bijzonder bij het gevecht der cavalerie-brigade zeer zelden het geval zal zijn.

Dat met de eigenaardigheden van ons terrein en den invloed daarvan op de taktiek wel degelijk rekening moet worden gehouden wordt op overtuigende wijze betoogd in een artikel in den „Militairen Spectator” van 1913 van den kapitein ROELL.

Maar ook de sterkte der cavalerie-brigade heeft invloed op de toebedeeling der hulpwapens. Is toch de geheele vereenigde cavalerie-brigade, na aftrek der divisie-eskadrons, tot het gevecht te voet afgestegen, dan krijgt men een sterkte van nog geen bataljon infanterie. Voegt men hieraan toe het voorgestelde bataljon wielrijders à 4 compagnieën, dan krijgt men hoogsten $1\frac{1}{2}$ bataljon infanterie. Om aan

1¹/₂ bataljon 2 dubbelbatterijen rijdende artillerie toe te voegen, zijnde 12 stukken, lijkt mij een weinig gelukkige en harmonische organisatie, niet geschikt om de gevechtswaarde der cavalerie belangrijk te verhoogen; en hoeveel meer spreekt zulks, wanneer een optreden der brigade in verschillende gevechtsgroepen geboden wordt.

Waar in verband met bovenstaande weinig heil van een toevoeging van rijdende artillerie aan onze cavalerie-brigade wordt verwacht kom ik terug op wat ik reeds gezegd heb bij de behandeling der mitrailleurs toegevoegd aan de cavalerie, n.l. of het niet wenschelijk zou zijn de rijdende artillerie te vervangen door een ruimer toebedeeling van mitrailleurs, n.l. 4 per regiment in plaats van 2. Elk regiment heeft dan als het ware zijn eigen mitrailleuraafdeeling en beschikt dan in geval van zelfstandig optreden over een machtigen steun in den vorm van een geconcentreerde vuurkracht, die eendergelijke afdeeling uitmaakt. En deze eisch kan als niet overdreven worden aangemerkt indien men weet dat men in Duitschland met 2 mitrailleurs per eskadron is uitgerukt.

Wil men de rijdende artillerie uit traditie en om andere redenen behouden, dan heb ik daar vrede mee. En allicht is voor haar behoud ook dit argument aan te voeren dat zij veel meer dan een mitrailleuraafdeeling als snel verplaatsbare vuurkracht in de hand van den aanvoerder bestaansrecht heeft, misschien uitbreiding zou kunnen erlangen.

c. Moderne middelen tot berichtsoverbrenging. De vooruitgang der moderne techniek heeft uit den aard der zaak op de cavalerie minder zijn invloed doen gelden dan op de andere wapens. Toch is er iets, waarbij de cavalerie niet had mogen achterblijven. Ik bedoel hier de nieuwere middelen van berichtsoverbrenging. Wel schijnt in vele gevallen de ordonnans, hetzij de enkele dan wel de dubbele of de berichtspatrouille, nog steeds de meest betrouwbare wijze te zijn om de berichten hunne bestemming te doen bereiken, indien de moderne techniek betere en vooral snellere middelen daartoe oplevert, mag men deze

niet zonder meer voorbijgaan. Over postduiven spraken wij reeds. Deze zijn naar mijne meening geheel uit den tijd en de verdwijning van de postduivenkar uit de organisatie der cavalerie kan dan slechts worden toegejuicht.

De meer moderne middelen van berichtsoverbrenging zijn: wielrijders, motorwielrijders, motor- en stoombooten, automobielen, bestuurbare luchtballons, vliegtuigen, draadtelegrafie en telefonie, optische telegrafie (seinen met vlaggen en lampen, heliografie) en draadlooze telegrafie.

Door wielrijders zijn natuurlijk berichten snel over te brengen en indien men eskadrons- of bataljons-wielrijders ter beschikking heeft spreekt het vanzelf dat men hen op een gegeven oogenblik daartoe gebruikt.

Motorwielrijders bewegen zich wel is waar zeer snel, zijn echter aan de wegen gebonden en daardoor aan het gevaar bloot gesteld door den vijand gevangen genomen te worden. Evenzeer is dit het geval met automobielen. Een toebereiding van motorwielrijders of automobielen aan de cavalerie, uitsluitend met het oog op de berichtsoverbrenging, kan dus niet aanbevolen worden. De steun door het vrijwillig motorwielrijderskorps aan de cavalerie bewezen wordt echter op zijne waarde geschat en dankbaar aanvaard.

Motor- en stoombooten laat ik buiten beschouwing, bestuurbare luchtballons hebben wij niet en de bestemming der vliegtuigen is naar mijne meening niet om de berichten der cavalerie over te brengen.

Rest ons dus slechts een bespreking van de draadtelegrafie, draadtelefonie, optische telegrafie en draadlooze telegrafie.

Begrijpelijk is dat men voor het overbrengen van berichten zoo eenigszins mogelijk gebruik zal maken van het bestaande telegraaf- en telefoonnet. Maar juist, waar dit niet meer mogelijk is, verdient de vraag overweging in hoeverre een snel aan te leggen draadgeleiding voor de berichtsoverbrenging aanbevelenswaardig kan zijn. In Duitschland en Oostenrijk was men bij den aanvang van den oorlog bij de cavalieregimenten van materieel daartoe voorzien. In Duitschland had b.v. elk regiment zijn cavalerie telegraafpatrouille. Deze kon te paard en in versnelden gang een

leiding van 7 K.M. leggen. Het zou te ver voeren hier dieper op in te gaan.

Ofschoon erkennende dat een cavalerietelegraaf of telefoon in sommige gevallen zijn nut zal kunnen opleveren lijkt mij de invoering daarvan voor ons land niet aanbevelenswaardig en wel om de volgende redenen:

1o. is het materieel eenmaal gelegd, dan is het bij verplaatsing der brigade als verloren te beschouwen, niet slechts omdat men gewoonlijk geen gelegenheid zal hebben om het op te nemen, maar ook omdat de draad daar niet tegen kan. Bij het allicht bewegelijk karakter, dat onze cavalerie-brigade zal moeten bezitten zou men dus of zeer veel materieel moeten hebben en daardoor een grootere belasting van den trein krijgen, of spoedig over geen materieel meer beschikken;

2o. men krijgt per regiment een niet gewenschte personeelvermeerdering;

3o. het systeem is te ingewikkeld;

4o. het materieel is te zwak. Bij in Oostenrijk gehouden manoeuvres bleek dat zeer veel storingen voorkwamen door het afbreken van den draad.

Blijft dus nog ter bespreking over de optische seingemeenschap en draadlooze telegrafie.

Wat de optische telegrafie aangaat, kan het niet in de bedoeling liggen hier een beschouwing te geven over het nut van het seinen met vlaggen of lampen over korte afstanden. Meer moeten wij het oog gericht houden op de snelle overbrenging van belangrijke berichten over grootere afstanden. Daarvoor komt de heliografie in aanmerking, waarmede het o.a. in den Zuid-Afrikaanschen oorlog mogelijk is gebleken over afstanden van 40 K.M. en meer berichten over te seinen. Het zou mij te ver voeren hier diep op in te gaan.

Oogenschijnlijk heeft de heliografie de volgende voordeelen:

1o. weinig materieel is noodig;

2o. geringe voorbereiding is noodig om haar in werking te stellen;

3o. groote afstanden kunnen onder gunstige omstandigheden worden overbrugd;

40. de vijand kan de verbindingen niet storen omdat er geen lijnen zijn, die verbroken worden;

50. men kan snel verbinding hebben en behoeft geen lijnen uit te leggen;

60. de aanschaffing is betrekkelijk goedkoop;

70. de met signaalapparaat uitgeruste troep blijft volkomen beweeglijk.

De nadeelen echter die daar tegenover staan zijn:

10. men is zeer afhankelijk van het weer. Mist of regen kunnen de verbinding geheel storen;

20. men is zeer afhankelijk van het terrein. Vooral vlak en bedekt terrein is een groote belemmering;

30. fouten in het seinen komen veel voor;

40. de vijand kan de seinen meelesen, zoodat men zich van geheimschrift moet bedienen. Dit is vooral met personeel, dat daarin niet is geoefend, zeer bezwaarlijk;

50. het contra-station is dikwijls moeilijk te vinden;

Aangezien ons land zich kenmerkt door een gemis aan verheffingen en door bedektheid moet om deze twee redenen een invoering van heliografie bij ons worden ontraden.

Zoodat nog slechts overblijft de draadlooze telegrafie. Deze kan naar mijne meening aan de toch reeds zoo zwakke cavalerie-brigade onschatbare diensten bewijzen. Ik wensch er nogmaals op te wijzen dat het hier gaat om de overbrenging van belangrijke berichten over groote afstanden. Wij hebben toch berichten, die van de ophelderingspatrouilles naar de ophelderingseskadrons zullen moeten worden overgebracht, berichten van deze naar de cavalerie-brigade of naar het veldleger, berichten van verkenningspatrouilles, die op grooteren of kleineren afstand zijn uitgezonden, enz. enz. Om de overbrenging van al deze berichten op de een of andere wijze te bespoedigen is uit den aard der zaak niet mogelijk. Nagenoeg zonder uitzondering zal men hierbij op ordonnansen zijn aangewezen.

Maar de invoering van een orgaan, waardoor de aanvoering der cavalerie-brigade onafgebroken in verbinding zou kunnen blijven met de leiding van het veldleger, waardoor steeds elke bekend geworden wijziging in den toestand bij den

vijand zonder tijdverlies aan de legerleiding zou kunnen worden geseind, waardoor de legerleiding omgekeerd in staat zou zijn om dadelijk in verband met den gewijzigden toestand aan de cavalerie-brigade nieuwe bevelen te doen toekomen, acht ik van zoo groot belang, dat het eigenlijk verwondering moet baren dat daarin nog steeds niet is voorzien.

Dat het nut daarvan in het buitenland reeds lang werd beseft blijkt niet slechts uit het bestaan ervan, maar ook uit de geheimhouding die daaromtrent, vooral bij de laatst ingevoerde organisatie, is nagestreefd. Van Duitschland is slechts de oudere organisatie bekend geworden. Vermoedelijk heeft de nieuwe organisatie betrekking op de mogelijkheid om het meelesen der berichten door de tegenpartij tegen te gaan en ook om te voorkomen dat de overbrenging door sterkere vijandelijke stations wordt verstoord.

Zonder in details mij te verdiepen acht ik een toebedeeling van 2 autostations, waarvan het eene wordt ingedeeld bij den gevechtstrein van den staf der cavalerie-brigade en het andere bij den staf van het veldleger, eene organisatie, die zonder belangrijke kosten zeer zou bijdragen tot den waarborg, dat onze zwakke cavalerie-brigade de haar opgelegde taak naar behooren zal kunnen volbrengen.

En wenscht men meer dan zou men eenige zwakkere stations kunnen toevoegen aan de ophelderings-eskadrons. Wijzen wij in dit verband erop dat reeds voor den oorlog lichte draagbare stations op draagzadels bestonden, die een afstand van ongeveer 90 K.M. konden overbruggen.

f. Treinen. Ik gaf als mijne meening te kennen dat een in te voeren station voor draadlooze telegrafie zou moeten zijn ingedeeld bij den gevechtstrein der cavalerie-brigade en ben aldus vanzelve terecht gekomen op het gebied van het treinwezen. Hier doen zich eenige vraagstukken voor, welke in den laatsten tijd meer op den voorgrond zijn getreden, n.l.:

1o. is autotractie voor den trein der cavalerie aanbevelenswaardig?

2o. moeten in verband met autotractie de gevechts- en bagagetrein vereenigd worden dan wel gesplitst blijven?

Beantwoorden wij eerst de tweede vraag.

Wenschelijk wordt geacht om den gevechtstrein en den bagagetrein gescheiden te houden, omdat men steeds de behoefte over de dadelijke beschikking over een gedeelte van het treinpersoneel, paarden en voertuigen tot op het gevechtveld zal blijven gevoelen, zoodat dit gedeelte den troep onder alle omstandigheden en over alle terreinen moet kunnen volgen. Dit gedeelte zal dus den gevechtstrein vormen, terwijl het gedeelte, waaraan die eisch niet behoeft te worden gesteld, den bagagetrein zal uitmaken. In verband met een en ander zal de gevechtstrein hoofdzakelijk van paardentractie moeten worden voorzien, omdat slechts dan de waarborg bestaat dat de daarbij behorende voertuigen over alle terreinen zullen kunnen volgen.

Past men nu op de voertuigen van den bagagetrein auto-tractie toe, waardoor dus een zeer snelle verplaatsing mogelijk wordt, dan kan men den bagagetrein tijdens de beweging der brigade achterlaten of wel vooruit zenden (terugtocht) om hem aan te trekken als hij noodig moet blijken te zijn en de omstandigheden zulks toelaten. Men heeft dan het groote voordeel dat de bagagetrein weinig of geen afzonderlijke dekking noodig heeft, terwijl toch hare veiligheid beter zal zijn gewaarborgd.

Zonder ook al weer verder in details te willen treden kunnen wij hier nog aan toevoegen dat in den gevechtstrein zich met het oog op het tegenwoordige groote munitieverbruik zal moeten bevinden per eskadron 1 patroonwagen, waarop bovendien nog springmiddelen en pioniergereedschap, terwijl men bij den bagagetrein het beginsel zal moeten huldigen van motorwagens met aanhangwagens.

Zoo zal de keukenwagen moeten bestaan uit een motorproviandwagen met aanhang keukenwagen: terwijl dan de keukenwagen ter beschikking van den troep is, is de motorproviandwagen in de gelegenheid om nieuwen voorraad op te doen.

Verder zal men per eskadron moeten hebben 2 motorhaverwagens, de eene voorzien van een aanhangbagagewagen, de andere van een aanhangvoorraadwagen.

De beveiliging van dezen trein zal hoofdzakelijk moeten ge-

schieden door bewapening van het daarbij ingedeelde personeel.

Opgemerkt zij evenwel dat in Duitschland bij een cavalerie-divisie gebleken is dat de auto's reeds voor den eersten winter van den oorlog onbruikbaar waren geworden. Men vergete echter niet dat dit op Russische terreinen was.

Zijn hiermede eenige desiderata omtrent de organisatie te kennen gegeven, zoo heb ik feitelijk uitsluitend het oog gehad op de oorlogsorganisatie. Ik zal mij dus genoodzaakt zien hierna, zij het dan in een ander verband, meer in het bijzonder op de vredesorganisatie van onze cavalerie terug te komen, te meer, waar de oorlogsorganisatie uit de vredesorganisatie moet voortkomen en daarop moet steunen.

Oorlogservaringen uit den tegenwoordigen oorlog.

Alvorens mijne voordracht over „onze cavalerie” meer in het bijzonder voort te zetten wensch ik eerst eenige woorden te wijden aan de oorlogservaringen, in den huidige krijg opgedaan. Reeds vroeger wees ik er op dat de gegevens, die daaromtrent ten dienste staan, uiterst schaarsch zijn, en wat men te weten komt is meestal van ondergeschikt belang. Zonder de waarde te willen verkleinen die een goede uitrusting en goed materieel voor een troep hebben, komen deze toch tegenover de gegevens omtrent modern gebruik van cavalerie eerst in de tweede plaats in aanmerking. En juist omtrent dit gebruik leert ons de tegenwoordige oorlog zoo goed als niets. Toch zijn er thans reeds twee groote lessen te trekken. De eerste behandelde ik breedvoerig in den aanvang, n.l. dat de cavalerie nog niets van hare waarde verloren heeft. De tweede is echter van meer actueel belang. Het is het gebrek aan optreden der Fransche cavalerie, waaromtrent de verwachtingen juist zoo hoog gespannen waren. En dit gebrek aan optreden wordt algemeen toegeschreven aan hare minderwaardigheid tegenover de Duitsche cavalerie als gevolg van onvoldoende geoefendheid, veroorzaakt door *den tweejarigen diensttijd*.

Door Fransche bladen schijnt dit dan ook te zijn erkend en reeds in het einde van October 1914 moet men daarin hebben kunnen lezen, dat de cavalerie als zeer minderwaardig

moest worden beschouwd, slechts als bereden infanterie kon worden aangemerkt en het tegenover de Duitsche cavalerie geheel aflegde. Ook schijnt de aanvulling der Fransche cavalerie zeer slecht te zijn geweest. Zoo kan men bij een anderen schrijver weer lezen dat de Fransche cavalerie na de marschverrichtingen in België aan het einde van haar prestatievermogen was gekomen en wordt ook zulks aan den tweejarigen dienstitijd toegeschreven.

Doch reeds lang voor den oorlog hebben de vakmannen de gevolgen van den tweejarigen dienstitijd voorzien en er tegen gewaarschuwd in tal van artikelen en geschriften en nog in 1912 schreef de kapitein d'AUBERT in de „Revue de Cavalerie” dat twee jaar veel te kort was om alles aan den man te kunnen leeren en dat het overladen programma slechts aanleiding geeft tot overwerken.

Het is vooral deze les uit den oorlog, waarop ik mede in verband met het hierna volgende uw aandacht wil vestigen. En dan vermeen ik dat een beschouwing over de voordeelen van de lans boven de sabel, van het nut van den kolbak, of de sabel rechts dan wel links moet hangen, of de Oost-Pruissische dan wel de Iersche of Russische paarden beter hebben voldaan, het aantal patronen waarvan de ruiter moet zijn voorzien, de kwestie van het hoefbeslag, enz. enz. van niet zoo actueel belang is, dat ik haar nog een plaats in deze verhandeling kan inruimen.

Zoo ben ik, sprekende over den tweejarigen dienstitijd der Fransche cavalerie als het ware van zelf op het terrein der opleiding en oefening en de daarmede zoo nauw samenhangende vredesorganisatie van „onze cavalerie” gekomen.

Opleiding en Oefening.

De resultaten, die men in den oorlog zal bereiken zijn in hoofdzaak van vier factoren afhankelijk, te weten:

- 1°. opleiding en oefening;
- 2°. organisatie;
- 3°. tucht en discipline;
- 4°. het gebruik, dat men van het wapen maakt, m.a.w. de aanvoering ervan.

Ieder voor zich nemen zij een ongeveer even belangrijke plaats in. Het loont dus de moeite ze aan een beschouwing te onderwerpen.

De opleiding en oefening laat zich op het oogenblik in tweeën splitsen, n.l.:

1°. de opleiding en voortgezette oefening in vreedestijd;

2°. de opleiding en voortgezette oefening tijdens de mobilisatie.

Bespreken wij eerst die in vreedestijd en vangen wij daarbij aan bij het begin, n.l. *de opleiding van het niet afgerichte personeel*.

Hierbij doen zich eenige vragen voor die wij gaarne aan een bespreking wenschen te onderwerpen, en wel:

1°. moet een snelafrichting op den voorgrond staan, dan wel moet deze op degelijkheid zijn gericht?

2°. moeten de jonge ruiters hoofdzakelijk in dan wel buiten de manege worden geoefend?

De eerste vraag kan naar mijne meening niet anders dan in den laatst bedoelden geest worden beantwoord. De sneldressuur is een product van Franschen bodem, waarbij de bedoeling voorzat om bij een eventueel uitbreken van den oorlog de recruten, die 4 maanden waren geoefend, in de veldeskadrans mede te nemen, een maatregel, die naar onze meening geen aanbeveling kan verdienen, omdat hetgeen de recruit moet kennen zoo veel en veelomvattend is, dat hij na eene oefening van 4 maanden onmogelijk als een bruikbaar cavalerist kan worden aangemerkt. Is dus de opleiding op een sneldressuur van 4 maanden gericht, dan zal zij zoo onvolledig en oppervlakkig zijn, dat de man en diens gevolg het geheele wapen, voor zijn verderen diensttijd den slechten invloed daarvan zal blijven ondervinden.

Bij ons vangt de opleiding omstreeks 1 October aan en moet tegen het einde der maand Maart voltooid zijn, zoodat ongeveer 6 maanden beschikbaar zijn. Ook dezen tijd achten wij nog krap bemeten, ofschoon het mogelijk is daarin den recruten een goeden grondslag voor hunne verdere vorming in het eskadron mede te geven. Vergeten wij toch niet dat de recruit in zijn africhtingstijd moet worden gevormd tot een

voldoend ruiter, schutter, sabelschermer en tegenwoordig ook bajonetvechter, dat hij opleiding moet hebben in voltige en gymnastiek, voetexerceeren en gevecht te voet, verzorging en behandeling van paarden en harnachementen, oppakken en opzadelen, enz. enz., te veel om hier op te noemen. Ik verwijs slechts naar cavalerie-reglement I punt 37. Vergeten wij verder niet dat tijdens de africhtingsperiode de Zon- en Christelijke feestdagen, en de dagen waarop de recruut op wacht is, niet meetellen, zoodat hoogstens een 130 à 140 oefendagen voor dit alles kunnen worden uitgetrokken, en dat in een gedeelte van het jaar, waarop het uur van den dag en de weersgesteldheid zich niet steeds even goed tot oefenen leenen. Bovendien moet de recruut in dien tijd van burger tot soldaat worden omgevormd. Duidelijk is dus dat op den eersten oefentijd van 6 maanden niets kan worden beknipt en deze onveranderlijk moet blijven gehandhaafd.

Wat de tweede vraag betreft ben ik van meening dat voor de rijkunstige opleiding de recruten hoofdzakelijk in de manege moeten worden geoefend. „Rijden leeren” toch wil zeggen den recruut aan het verstand brengen hoe hij het doen moet, hem terecht wijzen en voorlichting verschaffen, hem wijzen op de fouten die hij maakt en hem de middelen aangeven om deze te verbeteren. Hierbij zal de instructeur nog hebben te letten op individueelen aanleg en uithoudingsvermogen. Dit alles kan men niet, indien men den recruut naar buiten stuurt, men verliest het overzicht over hen, ziet hunne fouten niet, kan die niet verbeteren; dit kan men wel in de manege, waar de recruut niet wordt afgeleid, ongelukken minder gemakkelijk plaats grijpen en de man vertrouwen leert stellen in instructeur en paard. Ik ben het dan ook geheel eens met VON BERNHARDI, waar deze zegt: „Ganz verfehlt ist der Grundsatz, der vielfach befolgt wird, die Recruten stets im Freien reiten zu lassen.”

Ik ben dan ook een groot tegenstander van het zoogenaamde „aushangen zu Pferde”. Dit vermoeit den ruiter en geeft hem onlust. Bovendien liggen in de meeste garnizoenen de oefenterreinen niet zoo dicht bij dat men, in verband met den korten dag in den winter en het vele dat den

recruit, behalve rijden, verder op den dag nog moet worden geleerd, waarbij ook nog komt de verzorging van zijn paard en harnachement, het buiten rijden, ook in verband met de weersgesteldheid, veel in praktijk zal kunnen brengen. Ook VON BERNHARDI waarschuwt er voor dat bij al te groote koude de menschen buiten zoo goed als niets leeren.

Zonder het buitenrijden geheel te willen afschaffen gaat naar mijne meening punt 185 cavaliereglement I te ver.

De vraag ligt voor de hand of deze bepaling mogelijkerwijze niet een gevolg is van het gebrek aan maneges, dat zich in sommige garnizoenen bij de tegenwoordige africhting der recruten bij de veldeskadrons op pijnlijke wijze doet gevoelen. Een rijles, wil zij nuttig effect hebben, behoort, ook in verband met de krachten van het paardenmateriaal, dat evenals de menschen, oogenblikken moet hebben van verpoizing, 1 uur te duren. Duurt zij korter, b.v. 3 kwartier, dan moet in dit kortere tijdsverloop toch dezelfde hoeveelheid arbeid worden verricht, wat aanleiding geeft tot een werken in een te snel tempo, in het zweet jagen van paarden, enz., wat zeer zeker niet ten goede aan onderwijs en materiaal komt.

Indien men per eskadron heeft 4 recrutenklassen, 1 of 2 jonge paardenklassen, en nog eenige andere klassen voor verbeterde dressuur of van reeds afgericht personeel, dan heeft men 1 manege per eskadron noodig.

Doch niet slechts maneges, ook scherm- en gymnastieklokalen zijn noodig, exercitieloodsen, waar men voorbereidende schietoefeningen en voetexerceeren kan houden. Wanneer men dan, zooals in 's-Gravenhage, nog geen 1½ manege voor 3½ eskadron beschikbaar heeft, slechts een te klein scherm- en gymnastieklokaal en een ongelukkig marga-baantje, dan kan men begrijpen welk een verantwoordelijkheid zij op hunne schouders hebben geladen, die destijds hebben gerapporteerd dat de middelen tot africhting bij de eskadrons aanwezig, toen de africhting der recruten van de depoteskadrons bij de veldeskadrons overging, voldoende waren.

Indien men dan ook het wanhopig geploeter bij slecht

weer en sneeuwval in de modderbloks van de Alexander-kazerne alhier gadeslaat zal men met mij tot de overtuiging komen dat een africhting op deze wijze in 6 maanden tijds niet tot het beoogde doel kan leiden, doch als gebrekkig moet worden aangemerkt.

Doch er is bij de africhting der recruten nog een ander belangrijk vraagstuk te behandelen, n.l. moet deze klasses-gewijze dan wel pelotonsgewijze plaats hebben. Deze vraag moet naar mijne meening in eerstgenoemden zin worden beantwoord. De argumenten, door de tegenstanders der pelotonsgewijze africhting der recruten aangevoerd, zijnde:

- 1o. niet ieder is geschikt voor instructeur;
- 2o. er wordt door te veel personeel arbeid verricht;
- 3o. de pelotonscommandanten zullen hun pelotons, die later in het eskadron zullen moeten samenwerken, verschillend oefenen;
- 4o. het kader wordt gedurende den tijd dat het met de africhting der recruten bezig is onttrokken aan den dienst in het eskadron;

hebben nog niets van hun kracht verloren. Maar bovendien verliest de eskadronscomandant, vooral bij de vele plaats hebbende officierswisselingen, zijn invloed op den gang der africhting, indien deze over 4 verschillende instructeurs met 4 verschillende opvattingen, meeningen en capaciteiten is verdeeld. Het wordt dan niet mogelijk om de africhting in een richting te leiden. En wanneer de eskadronscommandant zich met de africhting van één jong officier, die nog alles leeren moet, meer intensief bemoeit, kan hij in verband met zijn overige zoozeer veelomvattende werkzaamheden, slechts weinig aandacht wijden aan de africhting der recruten van de 3 overige pelotons en kan hij daarvoor feitelijk niet verantwoordelijk worden gesteld.

Maar vooral moet ook het argument gelden dat men bij de pelotonsgewijze africhting niet voldoende profijt kan trekken van de in een eskadron aanwezige krachten, als scherm- en gymnastiekonderwijzer, onderofficieren, die aan de schietschool zijn geweest en dus belast kunnen worden met de schietopleiding, den opperwachtmeester-instructeur,

die naar mijne meening in de eerste plaats met de africhting van recruten behoort te worden belast. Terwijl het argument dat de pelotonscommandant het personeel, dat hij zelve heeft afgericht, ook houdt, niet kan gelden, omdat dit toch na verloop van eenigen tijd geheel verdwenen is.

De voortgezette oefening.

Stappen wij thans van de recruten-opleiding af en gaan wij over tot de voortgezette oefening.

Deze omvat feitelijk alles, wat in de reglementen is omschreven. Voor mij liggen de cavaleriereglementen I en II, waarvan I 196 en II 215 blz. druks, te zamen dus 411 blz. bevatten, de trompetsignalen dan nog niet meegerekend. Maar behalve deze bestaat er nog een schietvoorschrift, groot 100 blz., een pionier-voorschrift, groot 61 blz., terwijl door mij verder nog worden genoemd een schermvoorschrift, gymnastiekvoorschrift, ontwerp-voorschrift velddienst, seinvoorschrift, voorschrift ledergoed, paardentuig en bepakking, wapenvoorschrift, en zoo zijn er mogelijk nog eenige voorschriften, met de enumeratie waarvan ik U verder niet zal vermoeien. Ik heb ze U slechts opgenoemd, opdat U zich een denkbeeld zult kunnen vormen van de geweldige hoeveelheid stof, die de voortgezette oefening omvat.

In het kort echter omvat zij datgene, wat hoofdzakelijk in den zomer geoefend wordt, zijnde exerceeren, velddienst, schijfschieten en pionieren, terwijl in den winter de opleiding in schermen, gymnastiek, voltige, wapenoefeningen, rijden en ruiterschool meer wordt voltooid, althans moet worden voltooid. Een en ander wordt omschreven in punt 39—45 cavaleriereglement I.

Nu zou men de vraag ook zoo kunnen stellen, dat de voortgezette oefening gericht moet zijn op het gebruik van het wapen in oorlogstijd.

Dit is zeer zeker waar, maar dan moet er toch een richtsnoer bestaan, opdat deze op eenvormige wijze plaats hebbe.

Dit richtsnoer wordt voor een groot gedeelte gegeven door het cavalerie-reglement II, wat een exercitiereglement is. Derhalve is de vraag gewettigd in hoeverre voor onze

cavalerie de oefening in het exerceeren noodig en gewenscht is.

Gaan wij hiertoe na wat het reglement zelve daaromtrent zegt. Dit is te vinden in punt 3. „Doel der exercitieën te paard.” Daarin toch staat:

„Door de exercitieën te paard van het peloton, het eskadron, „het regiment en de brigade moet elk dezer eenheden een „zoodanigen graad van geoefendheid bereiken, dat zij, zoowel „afzonderlijk als in hooger verband, ten volle berekend zijn „voor de vervulling van hun taak te paard op het gevechts- „veld: *de aanval.*”

Daarop volgt dan:

„Daartoe moeten de verschillende eenheden door eenvoudige „middelen, rustig en zeker, in de grootste orde en stilte, „in alle gangen de verschillende vormen kunnen aannemen, „zich daarin kunnen bewegen, zich hieruit snel kunnen „ontwikkelen tot den aanval en dezen krachtig en beslist „kunnen uitvoeren.”

Om cursief gedrukt te eindigen:

„*Dit is het doel der exercitieën te paard.*”

Aan dit doel nu worden 109 blz. zijnde verreweg het grootste gedeelte van het reglement, gewijd, en hieruit valt dus de gevolgtrekking te maken dat het reglement of liever de samenstellers er van, groote waarde hebben gehecht aan den aanval te paard, zelfs van de geheele cavalerie-brigade.

Het loont dus de moeite om na te gaan, of inderdaad de aanval te paard bij onze cavalerie die rol zal spelen, welke er door het reglement aan wordt toegekend.

Het reglement toch wijdt aan de theoretische beschouwingen omtrent den aanval te paard niet minder dan 8 blz., behalve dan nog de meer zuiver technische bepalingen daaromtrent, die in de pelotons-, eskadrons-, regiments- en brigadeschool verspreid zijn te vinden, en later nog 6 blz., waarin over den aanval op de verschillende wapens wordt gesproken.

Of tot den aanval te paard zal worden besloten hangt af van:

- 1o. de opdracht;
- 2o. eigen sterkte en sterkte van den vijand;
- 3o. het terrein.

De aanval is het kenmerk van het offensief. Nu werd tevoren reeds door mij betoogd, dat de taak van onze cavalerie-brigade juist een meer defensieve zou zijn. Indien dus het cavalerie-reglement II als richtsnoer neemt den aanval, het offensief dus, is het in zekeren zin in strijd met de vermoedelijke taak van onze cavalerie-brigade. Nu geef ik toe dat te paard slechts één strijdwijze mogelijk is, n.l. de aanval, maar werd niet eveneens reeds betoogd, dat juist onze cavalerie, meer dan eenige andere, tot het gevecht te voet zijn toevlucht zal moeten nemen, en wordt dit ook niet tot op zekere hoogte door het reglement zelve erkend in punt 301, sprekende over het gevecht te voet: „Het gevecht te voet vindt zijn toepassing in al die gevallen, waarin het sneller en beter tot het beoogde doel belooft te voeren dan het gevecht te paard.”

En zal derhalve dan ook bij ons het gevecht te voet niet regel zijn, het gevecht te paard uitzondering, waar de opdracht der cavalerie-brigade een meer defensieve, hare sterkte tegenover den vijand waarschijnlijk belangrijk in de minderheid zal blijven?

Doch de factor, die zich vooral tegen het gevecht te paard verzet, is bij ons het terrein.

Te oordeelen naar de opstelling, die de cavalerie-brigade gedurende de mobilisatie reeds ruim twee jaar heeft ingenomen, komt men tot de gevolgtrekking dat onze legerleiding hare werkzaamheid hoofdzakelijk in Brabant schijnt te verwachten. En leenen nu onze Brabantsche terreinen zich voor een gevecht te paard?

Deze vraag moet beslist ontkennend beantwoord worden. Het Brabantsche terrein is laag en bedekt. Naast de wegen vindt men bijna steeds slooten. De verschillende terreinperceelen zijn veelal door heggen van elkander gescheiden, terwijl op zeer groote schaal gebruik wordt gemaakt van prikkeldraad, een der ergste moderne vijanden van cavalerie. Een ontwikkeling van cavalerie naast den weg is in het overgrootste deel der Zuidelijke provinciën zoo goed als uitgesloten, zeer zeker voor afdeelingen ter sterkte van een brigade. zoodat, moet het tot een gevecht komen, men niet

anders zal kunnen doen dan in een zoo compact mogelijke massa den geheelen weg opvullen om vervolgens te trachten den vijand onder den voet te rijden.

Moeilijk kan toch van den vijand worden verwacht, dat hij ons zal uitnoodigen om ons naar de enkele en zeer schaars aan of nabij de wegen gelegen heiden, zooals bv. de Molenheide bij Gilze, te begeven, teneinde daar onze krachten met hem te meten.

Aldus geloof ik dat het grootste gedeelte van het cavaleriereglement II voor ons maar een zeer betrekkelijke waarde bezit; het is geschoeid op buitenlandsche leest, met het oog op buitenlandsche terreinen en een buitenlandsch gebruik van sterke buitenlandsche cavalerie. Voor ons deugt dit niet en het is daarmee als met Amerikaansche schoenen. Deze zijn over het algemeen uitstekend, maar als zij te groot of te klein zijn, kan men er niet op loopen, en doet men het toch, dan moet men zelve de gevolgen ervan bezuren.

Doch er is meer. Uitgebreid zijn in het cavaleriereglement II de voorschriften, die gegeven worden met het oog op de oefening van den aanval. Aangegeven wordt dat de grondige — en ik wensch den nadruk te leggen op het woord „grondig” — oefening van den frontmarsch in draf en in galop den grondslag vormt voor het uitvoeren van den gesloten aanval. Dan moet de aanval steeds geoefend worden op een doel; de aanval moet worden geoefend in pelotonschool, eskadronsschool, regimentsschool en brigadeschool, ook heeft men nog den verspreiden aanval en moet uit elke andere vorm tot den aanval kunnen worden overgegaan. Wilde men al die aanvallen en aanvalsvormen grondig oefenen, dan zou men alleen reeds daartoe een geheelen zomer noodig hebben, dan wel zijn paardmateriaal hopeloos ruïneeren. Zoodat — in de praktijk van al die aanvals-oefeningen belangrijk minder terecht komt dan men in verhouding tot de uitgebreide voorschriften zou mogen verwachten. Maar bovendien betoogde ik reeds hierboven dat de taak der cavalerie vergeleken bij vroeger eene andere is geworden; dat de cavalerie minder een schokwapen dan

wel een verkenningsorgaan was geworden. Zonder daarmede aan hare opleiding voor het gevecht afbreuk te willen doen, immers, komt zij met den vijand in contact, dan zal zij met dezen moeten vechten en, ik herhaal, te paard kent zij slechts één vechtwijze, den aanval — vermeen ik toch dat de oefening in den aanval zeer zeker niet ten nadeele van die in den verkenningdienst en ophelderingdienst mag komen

Waar dus het fundament van ons reglement, de aanval te paard, in het bijzonder door grootere afdeelingen, als niet geheel in overeenstemming met de oorlogstaak van onze cavalerie moet worden aangemerkt is vanzelve het antwoord op de vraag gegeven of exerceeren voor onze cavalerie nuttig en gewenscht is.

Moet dan alle exerceeren in den ban worden gedaan?

Geenszins. Vooral niet voor de taktische eenheid, het eskadron. Daarvoor acht ik exerceeren zelfs broodnoodig. Niet alleen omdat voor het eskadron als zooveel kleinere eenheid zelfs in onze terreinen zich menigmaal niets slechts de gelegenheid maar ook de noodzakelijkheid zal voordoen om tot den aanval over te gaan — men denke slechts aan de vele onverwachte omstandigheden, waarin een verkenningsof ophelderingsekskadron zich zal kunnen bevinden — exerceeren is daarvoor ook noodig om orde en tucht te verkrijgen en te bevestigen, om de regelmaat der gangen en het rijden van tempo te bevorderen, om het gevoel van „Zusammengehörigkeit” te ontwikkelen en te bevestigen, om den eskadronscommandant de gelegenheid te geven zich het overwicht over zijne officieren en zijn troep te verzekeren, om het overzicht te verkrijgen over het eskadron als taktische en gevechtseenheid. Dit alles, mogelijk niet rechtstreeks op oorlogsdoeleinden gericht, maar daarom toch niet minder van onschatbare waarde, zou verloren gaan, indien men het exerceeren afschafte. En zoo zal het ook aangewezen zijn om, zij het dan tot de grootste matiging beperkt, het regiment enkele malen te vereenigen, om het te leeren zich in enkele vormen te bewegen en op te stellen en enkele vormveranderingen uit te voeren. Maar zij, die zonder er op te letten of de eskadrons voldoende in de eskadronsschool zijn

geoeffend, die zonder zich rekenschap te geven of de rijkunst van onze onvoldoende geoeffende ruiters wel een exerceeren mogelijk maakt, die zonder zich af te vragen of het terrein, waarop zij zich bewegen wel de noodige ruimte overlaat om er met een regiment op te werken, zonder trapsgewijze opklimming steeds het allermoeilijkste van hun troep vergen door uit alle mogelijke formatie's steeds een snelle ontwikkeling tot de linie te eischen, zich daarbij wijs makende hiêrmede op het gebied van verrassing van den vijand den steen der wijzen te hebben gevonden, zonder daarbij op gemaakte fouten te letten, zonder daarbij het paardenmateriaal ook maar eenigzins te ontzien, met een volkomen miskenning van de bedoeling omtrent het gebruik van teekens, niet kunnende of niet willende opmerken de grenzeloosse verwarring en onrust, waartoe hun eigen optreden aanleiding geeft, geven naar mijne meening blijk van een zoo totale afwezigheid van alle cavaleristische inzicht, dat ik daarvoor moeilijk uitdrukkingen kan vinden.

En zoo zegt von BERNHARDI daaromtrent in zijn meesterwerk „Reiterdienst”, waar hij schrijft over de „Ausbildung im Regiment”:

„Im übrigen aber kann ich auf raschen Entwicklungen aus „allen Formationen gegen einen plötzlich erscheinenden Feind „keinen besonderen Wert legen. Auch das sind Friedens- „künsteleien. Im Ernstfall weisz man wo der Gegner her- „kommt, ist schon auf Entfernung von Kilometern entfalter, „in gefechtsmäsziger Formation, und von Gefechtspatrouillen „umgeben. Wer sich überfallen lässt, gehört vors Kriegs- „gericht, und die Dinge, die hierzu führen, brauchen nicht „geübt zu werden. Ich habe auf dem Manöverfelde auch „niemals eine ähnliche Lage erlebt. Man übe die Führer „im richtigen taktischen Urteil und im zweckmäszigen Ein- „setzen ihrer Gefechtseinheiten, statt in derartigen rein „formalistischen Kunststücken, die mit dem Wesem und „dem Geist der Waffe auf einem heutigen Gefechtsfelde „nichts zu tun haben; Fossilien aus vergangener Zeit.”

En een oogenblik te voren :

„Der Kommandeur gibt den leitenden Gefechtsgedanken

„und verfügt über seine Reserve. Alles andere müssen die „Eskadronschefs selbständig ausführen.“

Ik vraag, kan het duidelijker?

Zoo hebben dan ook linieontwikkelingen van uit de massa of uit een opstelling van de eskadrons in aangesloten flank-colonnes naast elkander in een scheeve of rugwaartsche strekking naar mijne meening geen doel, zelfs geen oefendoel. En om op dergelijke onmogelijke uitzonderingsgevallen een reglement te baseeren acht ik niet in overeenstemming met wat de praktijk zal eischen.

In dit verband zou het aanbeveling verdienen om oefenterreinen als de vlakte van Waalsdorp en het Alexanderveld voor afdeelingen, grooter dan 1 eskadron, te verbieden. Het jagen, het hollen en stil staan, de vele overgangen en het plotseling halt houden, geen paardenmateriaal en geen dressuur is er tegen bestand. In dit verband is het van belang te verneemen wat von BERNHARDI zegt omtrent het sparen der paarden:

„Auch musz man während des Exerzierens die nötigen Ruhepausen einlegen, damit die Pferde sich immer wieder erholen können.“

Zoo klaar als de dag zou men zeggen en een vrijwel overbodige opmerking.

Toch heb ik bijgewoond dat gedurende 96 minuten achter elkander in draf en galop werd geëxerceerd. En dan verbaast men zich nog dat het paardenmateriaal zich niet in dien voedingstoestand bevindt, waarin men het gaarne zou zien!

Op een andere blz. zegt deze schrijver:

„Dieses (das Pferdmaterial) frisch und leistungsfähig zu „erhalten, ist eine Hauptaufgabe aller Führer, denn frische, „kraftstrotzende Pferde, die elastisch über den Boden gehen, „sind die notwendige Vorbedingung für eine kühne und „offensive Führung der Kavallerie und ermöglichen in „Augenblicken der Krisis aussergewöhnliche Leistungen.“

Hier slaak ik de verzuchting: Hoe dikwijls betalen onze arme paarden niet een reputatie van vlotheid van een chef.

Terecht zegt dan ook von BERNHARDI, van de paarden sprekende:

„Mit Strenge ist darauf zu halten, dasz diesen keine „übermäßigen Anstrengungen zugemutet, sie vielmehr in „voller Kraft und Frische erhalten werden. Nicht darauf „kommt es an, dasz viel geübt und geritten wird, sondern „darauf dasz die einzelnen übungen taktisch lehrreich sind.“

In dit verband kan ik mij dan ook geen voorstander betoonen van het zoogenaamde „lange uitblijven” bij de cavalerie. Waarschijnlijk is dit overgenomen van de infanterie, waar tengevolge van korten dienstdtijd intensiever oefening moest plaats grijpen. Waar echter behalve de oefening te paard bij de cavalerie nog zoo veel meer geoefend moet worden, bovendien de verzorging van paarden, harnachement en wapens niet mag worden verwaarloosd. voorzien moet worden in vele bijdiensten, reinheid van het kwartier enz., wordt het programma zoo overladen dat de bepaling in punt 17 cavaleriereglement I; „De regimentscommandant houdt bij zijn leiding rekening met den eisch van een gepaste rust en ontspanning voor het personeel, teneinde daardoor een goeden geest aan te kweken en te onderhouden en ziet toe dat ook door de hoofdofficieren en eskadronscommandanten op overeenkomstige wijze wordt gehandeld,” slechts waarde heeft als reglementaire bepaling.

Doch ook vermeen ik dat oefeningen in hooger dan eskadronsverband op de bovenvermelde kleine exercitieterreinen strijdig zijn met den geest en de bedoeling van het cavalerie-reglement II. Welke toch waren de leidende gedachten, die bij de vervaardiging van dit reglement hebben voorgezeten? Deze waren:

10. Een snelle ontwikkeling mogelijk maken door de opmarschen naar het midden, door de vormveranderingen steeds in den versnelden gang te doen plaats vinden en door het weglaten van de tusschenvormen.

20. net volgen van den commandant.

Vermoedelijk waren deze leidende gedachten ontstaan, eendeels door de bezwaren, ondervonden bij een vroeger reglement, waarbij vooral ook al weer in grooter verband de opmarsch niet snel genoeg plaats greep, anderdeels onder invloed van buitenlandsche opvattingen

omtrent het gebruik van groote cavalerie-afdeelingen op buitenlandsche terreinen.

Ik wees evenwel op de zoo juist aangehaalde uitspraak van VON BERNHARDI, die geen bijzondere waarde hecht aan een snelle ontwikkeling uit alle vormen, met welke opvatting ik het dan ook eens ben. Het succes staat of valt niet met de enkele oogenblikken, die gewonnen worden door een snelleren opmarsch, maar met de al dan niet juiste gevechtsbevelen en het te rechter tijd inzetten der gevechts-eenheden.

In dit opzicht acht ik dus den opmarsch naar het midden niet zoo'n kapitale verbetering en hare consequente doorvoering voor de pelotons zelfs bepaald schadelijk en dikwijls tot wanorde aanleiding gevende.

Het tweede beginsel, het volgen van den commandant, acht ik veel meer gerechtvaardigd. De commandant voor het front, de richting nemende op den vijand, zoodat een ieder hem, en de richting die hij aangeeft, zien kan, of wel zijn troep geleidende door dezen achter zich aan te doen rijden, moet op elken cavalerist een machtige bekoring uitoefenen. Maar dan moet men ook de ruimte hebben om zich te kunnen bewegen. En leveren nu exercitieterreinen als het Alexanderveld en de vlakte van Waalsdorp deze ruimte op? Nog wel voor een eskadron, voor een regiment zeer zeker niet. Ik acht dan ook regimentsschool op dergelijke exercitieterreinen als uit den boeze.

Ik zei zoo juist dat het beginsel van het volgen van den commandant op elken cavaleristischen geest een machtige bekoring zou moeten uitoefenen. Eigenaardig is het dan te moeten vernemen dat in den huidige oorlog alle officieren in en op de vleugels der gelederen plaats nemen, zoodat van het vroegere ruitelijke optreden geen sprake meer is. De hoofdofficieren begeven zich in de tusschenruimten tusschen de eskadrons of regimenten. Achter de gelederen bevinden zich officieren die alles neersabelen of neerschieten dat achterblijft.

Doch ook het beginsel levert groote bezwaren op. Waarschijnlijk is het ontstaan o.m. door de behoefte om de es-

kadrons en grootere afdeelingen langs den kortsten weg in linie te brengen en te breken met een vroeger daaromtrent ongunstig werkend formalisme. In dit opzicht is het beginsel dan ook niet genoeg toe te juichen.

Maar toen men dit beginsel — waarom eigenlijk, vermoedelijk alleen ter wille van de consequentie — ook naar de kleinere afdeelingen overbracht en het toepaste op de pelotonswendingen, deed men een fatalen misgreep, die naar mijne meening in niet geringe mate heeft bijgedragen tot het hopelooze beeld van zenuwachtigheid en onrust, die de tegenwoordige exercitieën kenmerken.

Dit eischt nadere verklaring. Vroeger bleven bij de pelotonszwenkingen de spillen stilstaan en bleven de omkomende vleugels in denzelfden gang. En in de „Instructionen” van von SCHMIDT kon men dan ook lezen:

„Die inwendigen Flügel-Unterofficiere haben fest wie die Mauren zu halten.” Hierbij verminderde dus iedere man zijn gang, uitgezonderd de omkomende vleugelman, die in denzelfden gang bleef, en was de beweging eenmaal volbracht, dan „hernam” een ieder den vorigen gang, ging dus *van den verminderden gang* tot het oude tempo over. De pelotonscommandanten moesten dadelijk loodrecht op het front afwenden en evenzeer den gang verminderen totdat de beweging was afgelopen, alsdan ging ook hij weer tot het oude tempo over en werd de richting op hem hernomen, wat tijdens de uitvoering der zwenking tijdelijk kwam te vervallen.

Bij het thans vigeerende reglement houdt de pelotonscommandant denzelfden gang, waardoor de ruiters, die op den buitenvleugel zitten den gang moeten uitstrekken of verdubbelen, en dit meer naarmate zij verder van het midden afzitten. Is nu de beweging afgelopen, dan moeten zij van den *versnelden gang* in een verminderd tempo terugkeeren, en dit nu is juist van een cavaleristisch oogpunt, vooral indien het in snellen gang, in galop, moet geschieden, zoo mceilijk, dat het, ook mede in verband met het totaal onoordeelkundig rijden der bogen door de pelotonscommandanten, wat bij het vroegere reglement veel meer buitengesloten

was, het onoverkwikkelijke beeld te zien geeft van de tegenwoordige eskadronsexercitieën, als zenuwachtigheid, onrust, jakkerende korporaals op vleugels, vleugelruiters, die als droppels van een waterstraal achter hun peloton aan jagen, colonnes met pelotons die na een keertwending tot op $\frac{1}{3}$ à $\frac{1}{4}$ van hunne lengte zijn uitgerekt, gedrang en gebig, vleugelruiters die eruit gedrongen worden bij het in linie komen, vleugelruiters, die tegen den binnenvleugel van een ander peloton als het ware worden afgeslagen, zoodat mijne ervaring is dat het cavaleriereglement II zeer zeker niet heeft bijgedragen tot wat het zelve in punt 11 voorschrijft:

„De regelmaat der verschillende gangen en het maken van vloeiende overgangen zijn niet alleen noodig tot sparing der paarden, doch tevens onmisbaar als grondslag voor vlot en ordelijk exerceeren.

„De eenheden kunnen op den duur niet gericht en gesloten blijven, indien de paarden niet rustig gaan, zoodat ten allen tijde in de eerste plaats daarop den nadruk moet worden gelegd.

„Orde en rust en daardoor geslotenheid in alle gangen en vormen en bij alle bewegingen zijn van zoo beslissenden invloed op den uitslag van elke gevechtshandeling der cavalerie, dat bij de oefeningen onder alle omstandigheden, van den aanvang af hierop den meest mogelijken nadruk moet worden gelegd. Zelfs vlotheid, die ten nadeele van orde en rust wordt verkregen, kan niet voorkomen dat een cavalerieafdeeling alsdan een verminderde gevechtswaarde bezit.”

Hiermede velt, naar mijne meening, het cavaleriereglement II vrijwel zijn eigen doodvonnis. Want ook juist al die vormveranderingen in versnelden gang dragen er niet weinig toe bij om de onrust en de zenuwachtigheid te verhoogen, en zijn lijnrecht in strijd met de zoo juist aangehaalde, cursief gedrukte slot-clausule van punt 11. Wij willen hopen dat de coincidentie, dat dit juist in punt 11 staat, aan het toeval moet worden geweten.

Moge het cavalerie-reglement II op taktisch gebied een belangrijken vooruitgang boeken o.a. door de invoering der flankcolonnes, bovendien door zijne taktische gegevens en

door de invoering van de gevechtsgroepentaktiek, ook door de zeer verbeterde, ofschoon niet ideale, en ook misschien te uitgebreide bepalingen omtrent het gevecht te voet, op technisch gebied wegen de enkele verbeteringen zeer zeker niet op tegen de groote nadeelen, die het heeft gebracht en kan hier de verandering dan ook niet als verbetering worden aangemerkt.

Factoren die een schadelijken invloed op de oefening uitoefenen.

Verlaten wij hiermede het cavalerie-reglement II, waarmede ik U reeds te lang bezig hield, en gaan wij na of er nog meer factoren zijn, die op de oefening der cavalerie een schadelijken invloed uitoefenen. Ik wees er op dat de hoeveelheid stof, die moet worden verwerkt en gekend, zoo uitgebreid is, dat de tweejarige dienstdaard, zelfs indien geen schadelijke factoren zich doen gelden, nog als te kort moet worden aangemerkt, en dat zulks zich dan ook in den tegenwoordigen oorlog in Frankrijk pijnlijk schijnt te hebben gewroken.

De cavalerie is feitelijk een vrijwilligerswapen. De vrijwilliger, die 6 jaar dient, is eigenlijk eerst na eenige jaren als een bruikbaar cavalerist aan te merken. Eerst dan kan hij zich die oefening in het rijden en de behandeling van zijn paard hebben eigen gemaakt, die hem als zoodanig stempelen, kan hij volkomen op de hoogte worden geacht van al datgene, wat in de reglementen staat voorgescreven en in oorlogstijd van hem kan worden verwacht. Toen nu de toevloed van vrijwilligers begon te verlopen en men zich genoodzaakt zag tot de militiecavalerie over te gaan, was daarmede feitelijk het wapen in zijn eeuwen bestaande fundamenteen aangetast.

En juist dit oogenblik kiest men uit om alle mogelijke reglementen een wijziging te doen ondergaan. Toegegeven wordt, dat sommige reglementen noodzakelijkerwijze moesten worden herzien, dat b.v. de invoering van een moderne karabijn onvermijdelijk was, en daardoor nieuwe schietvoorschriften niet konden uitblijven, dat b.v. betere bepalingen moesten worden gemaakt voor het gevecht te voet,

enz. Maar van andere reglementen komt ons die wijziging minder noodzakelijk voor, en kon zij slechts hebben bijgedragen om de verwarring te vergrooten.

Zoo had men, toen ik ruim 20 jaar geleden officier werd, zekere voorschriften op rijkunstig gebied, die vermoedelijk gedurende tal van jaren aan hun doel hebben beantwoord. Toen kwam het systeem PLINZNER, en moesten alle paarden in de onvoorwaardelijk bijgebrachte houding aan den teugel gaan. Hulp- en bijzetteugels waren aan de orde van den dag. Na verloop van eenigen tijd werd het systeem PLINZNER verdrongen door het systeem FILLIS en zag men allerwege paarden aan de hand afbuigen en daarbij met stokjes bewerken. Thans hebben wij een ruiterschool te paard, die vrijwel 180° tegenovergesteld is aan wat ongeveer 20 jaar geleden in de reglementen werd verkondigd, en die aanwijzingen geeft, die toen voor de grootste ketterij zouden zijn uitgekreten.

Twee vragen doen zich hierbij voor:

1e. heeft de vooruitgang der moderne wetenschap, hetzij op electrisch, mikroskopisch of ander gebied nieuwe gezichtspunten geopend, waardoor een wijziging in rijkunstige opvattingen noodzakelijk werd?

2e. heeft het paard een wijziging ondergaan en moest de rijkunst zich daar noodzakelijkerwijze aan aanpassen?

De eerste vraag meenen wij ontkennend te kunnen beantwoorden.

De tweede is een nadere beschouwing waard. Grijpen wij daartoe in de geschiedenis terug. Vroeger, veel vroeger, had het militaire paard in het bijzonder waarde, indien het bovenal bruikbaar was in het gevecht van man tegen man. Daarvoor was noodig dat het een groote wendbaarheid bezat, bijzonder goed in de hand stond en door zeer eenvoudige middelen aan den wil van den ruiter was onderworpen, opdat alle aandacht kon worden gewijd aan het gebruik der eigen wapens en aan het ontgaan der wapenwerking der tegenpartij. De africhting hield met dezen eisch gelijken tred en was daarop gericht. Daarvoor waren dus in de eerste plaats noodig paarden met draagvermogen, korte paarden dus.

Toen kwam het volbloedpaard. Dit had geheel andere eigenschappen. Het had lange beenen en veel adem en ook een groot uithoudingsvermogen, zoodat het korte en lange afstanden in een zeer kort tijdsverloop kon afleggen. Wendbaarheid en draagvermogen waren hier echter meer bijzaak geworden. Vooral het afleggen van korte afstanden geschiedde onder zeer licht gewicht. Toen heeft men getracht die eigenschappen van snelheid, zoowel over korte als lange afstanden, in het militaire paard over te brengen, wat ook als geslaagd kan worden beschouwd, maar kreeg daarbij tevens eenige minder gewenschte eigenschappen op den koop toe, n.l. mindere wendbaarheid en draagvermogen.

Ik wensch de beantwoording van de vraag of de verandering, die het paard heeft ondergaan, zoo groot is, dat zij een evolutie in de rijkunst noodzakelijk heeft gemaakt, aan meerbevoegden over te laten. Ik constateer echter het hierboven reeds vermelde feit, dat, wat tegenwoordig als dure wijsheid geldt, 20 jaar geleden als de grootste ketterij zou zijn veroordeeld, en wensch tegenover de ontstellende begripsverwarring en het meeningsverschil, die tusschen ouderen en jongeren op dit gebied heerschen, slechts de uitspraak over de rijkunst van den generaal THIANGE in zijn lezing te dezer plaatse in het jaar 1899 aan te halen: „Zij is geen objectieve waarheid. Zij kan slechts worden geleerd op een school, door overdracht van kunstenaar op kunstenaar.”

Over rijkunst en paarden sprekende wensch ik hier iets anders te berde te brengen, dat naar mijne meening op de cavalerie een veel nadeeliger invloed uitoefent, dan feitelijk wel wordt vermoed. Ik bedoel hier de gelegenheid die aan officieren van alle wapens geboden wordt om paarden uit den troep te koopen.

In het wapen zelve dient men onderscheid te maken tusschen het gewone troepenpaard en het zeer goede troepenpaard. Een zeker $\%$ zeer goede troepenpaarden is in de cavalerie onmisbaar om daarmee bereden te maken het kader, opperwachtmeesters-instructeur, kader bij den staf van het regiment, enz., ook om voor de officieren van het

wapen zelve de blijvende mogelijkheid te verzekeren, zich van een goed paard te kunnen voorzien.

Oppervlakkig beschouwd is er niets tegen dat een paard wordt gekocht, omdat het immers toch door een ander wordt vervangen. Ik laat hierbij in het midden de ontmoedigende werking, welke het b.v. op een onderofficier moet hebben, die hart en alle zorg voor zijn paard heeft en waaraan dikwijls voor een goed deel de kwaliteit daarvan is te danken, en die zich plotseling de vrucht van zijn arbeid ziet ontnemen.

Maar bij nadere beschouwing zijn er zeer ernstige bezwaren aan verbonden dat juist de goede paarden worden weggekocht, omdat deze niet in dezelfde mate door even goede worden vervangen, zoodat men per slot van rekening blijft zitten met paarden, die weliswaar goede troepenpaarden zijn, maar niet meer aan den eisch voldoen om het kader en de officieren behoorlijk bereden te maken. Stel toch dat het aantal paarden dat wel aan dezen eisch voldoet 25 % der totale sterkte bedraagt, dan zal een eskadron in vreedstijd ongeveer 30 van zulke paarden bezitten. Worden deze paarden in den loop der tijden weggekocht en door andere vervangen, dan zal onder die vervangers weer 25 % zeer goede paarden aanwezig zijn, in casu dus 7 à 8. En wanneer deze weer zijn weggekocht zal het eskadron na de vervanging slechts over 2, zegge twee, zeer goede paarden beschikken. Onvermijdelijk moet dus de bepaling dat officieren van alle wapens cavalerietroepenpaarden in eigendom mogen overnemen leiden tot het uitplunderen der eskadrons, en wanneer ik u mededeel dat ik als eskadronscommandant gemiddeld eenmaal per maand een aanvraag kreeg om paarden, zoodat, had ik hieraan kunnen voldoen, in twee jaar tijds door mijn eskadron 24 paarden zouden zijn geleverd, zal het wel geen nader betoog behoeven dat de eskadrons dan ook inderdaad volslagen uitgeplunderd zijn.

En wanneer ik dan daaraan nog toevoeg, dat alvorens de afgerichte remontepaarden in de veldeskadrons overgaan, de rijtschool tot onderwijsdoeleinden reeds lang het beste

gedeelte daaruit heeft genomen, dat ook de K. M. A., die door de veldeskadrans wordt voorzien, zeer hooge eischen stelt, dan zal het U niet verwonderen dat het vlak voor den aanvang der mobilisatie met den besten wil der wereld niet mogelijk bleek om den toenmaligen C. V. van een passend paard uit de 3 veldeskadrans te 's-Gravenhage te voorzien.

De vraag: wat is meer gewenscht, alle officieren, ook zij, wier dienstverrichtingen niet zulke hooge eischen stellen, zitten, ten nadeele van de cavalerie, op de beste paarden, dan wel, de cavalerie houdt haar eigen goede paarden, vooral met het oog op het bereden maken van kader en cavalerieofficieren, moet dan ook beslist in den laatsten zin beantwoord worden. Zelfs zou het naar mijne meening aanbeveling verdienen eene aparte remonteering der rijtschool in te stellen, opdat niet het allerbeste van het materieel aldaar zit geconcentreerd, ook ten nadeele der veldeskadrans. Deze toch zijn het voornaamste deel der cavalerie, deze behooren niet uitgeplunderd te worden, de beste paarden behooren daar thuis.

Doch nog een andere gevolgtrekking is hieruit te maken, n.l. dat ons wapen in verhouding tot de andere wapens veel te zwak is en daarom ook niet in staat om aan eischen te voldoen, waartegen men bij een grooter sterkte misschien geen verzet zou aantekenen.

Bespreken wij thans een ander vraagstuk, van niet minder actueel belang, niet slechts voor de cavalerie, maar ook voor het geheele leger, n.l. de kaderquaestie.

Ofschoon men onder „kader” feitelijk geen officieren verstaat, wil ik toch aanvangen met te wijzen op de vele officierswisselingen, waaraan reeds in vreedstijd een eskadron bloot staat.

Wat de officierswisseling tijdens de mobilisatie aangaat, daarop kom ik ter geëigender plaatse terug.

Neem ik voor vreedstijd als voorbeeld mijn eigen eskadron. Ik nam daarvan in November 1911 het commando over en had daarin 4 officieren. Op 1 Juli 1912 vertrok ik met mijn eskadron naar Amsterdam; toen verlieten 2 officieren het

eskadron en kwam er een nieuwe voor in de plaats. Deze bleef gedurende een jaar. Op 1 Juli 1913 kwam ik met mijn eskadron in den Haag terug. Op dezen dag verliet mij mijn oudste luitenant (dit was de tweede) en op 1 November waren alle officieren, die gedurende het eenjarig verblijf in Amsterdam bij het eskadron hadden gediend, door andere vervangen, zoodat in den tijd van twee jaar 9 verschillende officieren bij het eskadron dienst deden. Dat een dergelijke officierswisseling aan den gang van zaken niet ten goede zal komen behoeft geen nader betoog, en ik vraag U hoe de eskadronscommandant te moede zal zijn die, nadat hij met veel moeite aan zijn officieren den geest en de richting, waarin hij de recrutenafrichting wenschte te hebben geleid, heeft bijgebracht, den volgenden winter met een totaal nieuw stel officieren aan hetzelfde werk kan beginnen.

Op deze wijze gelijkt een eskadron wat zijn officieren betreft op een slang, die eens in het jaar zijn huid afstroopt om die door een nieuwe te zien vervangen.

Gaan wij thans over tot het onderofficierskader. Wat de vorming van het reservekader en de reserveofficieren betreft, ook daarop kom ik ter geëigender plaatse terug. Ik wensch mij thans te bepalen tot de beroeps- en militie-onderofficieren.

Ook hier zijn de toestanden niet fraai en doen zij hun nadeeligen invloed hoe langer hoe scherper gelden. Vroeger, toen bij sommige regimenten de werving van tijd tot tijd zelfs gesloten was, had men stof om goede onderofficieren te vormen voor het grijpen. Begrijpelijk is dat bij het verloop aan vrijwilligers ook de stof voor onderofficieren inkromp, ofschoon dit verschijnsel hiermede niet geheel is verklaard, omdat vele vrijwilligers niet in dienst kwamen met de bedoeling om onderofficier te worden. Dat dus ook zij, die zich vroeger aanmeldden met de bedoeling den onderofficiersrang te behalen, zich thans niet meer beschikbaar stellen, moet naar mijne meening verklaard worden in het achterblijven der economische positie der onderofficieren in vergelijking met die, welke betrekkingen van gelijken

of zelfs lageren stand buiten het leger opleveren, m. a. w. de bezoldiging. Vangt men op een gegeven oogenblik de juiste meening der onderofficieren op dan krijgt men uitlatingen te hooren als: „Mijn grootste stommitieit is geweest „dat ik in het leger ben gekomen. Als ik er niet ingekomen „was dan had ik al lang dit of dat kunnen zijn, wat mij „zooveel meer tractement geeft en waarop ik had kunnen „trouwen.” De bezoldiging is dan ook inderdaad gering te achten. Een wachtmeester, die zes jaar als onderofficier bij de cavalerie heeft gediend en gemiddeld den leeftijd van 30 jaar heeft bereikt, ontvangt, niet gehuwd zijnde f 600 's jaars, en gehuwd f 800 's jaars. In het eerste geval dus nog geen f 12 in de week, in het tweede nog geen f 16.

Ook de pensioenregeling laat te wenschen over. Na een dienstdtijd van 30 jaar waarbij de leeftijd van 50 jaar moet zijn bereikt wordt slecht de helft van het laatst ontvangen tractement aan pensioen genoten, terwijl dit overal elders $\frac{2}{3}$ van het laatst genoten loon bedraagt.

Ook schijnt tijdens de mobilisatie niet gunstig te werken dat bij inkwartiering met voeding voor een onderofficier hetzelfde betaald wordt als voor een gewonen man, waardoor de kwartiergever hem samen met zijn manschappen op den deel legt en hem geheel als een gewonen man beschouwt.

Zoo zijn er verschillende grieven, die met hun allen oorzaak zijn dat de goede onderofficieren verdwijnen, dat de stof om nieuw kader te vormen reeds lang uitgeput is, zoodat slechts die elementen overblijven, die, verlieten zij den dienst, in de burgermaatschappij al zeer spoedig zouden stranden, en dus uit welbegrepen eigenbelang in dienst blijven, of enkele oude lijntrekkers, die op grond van de wetenschap van de hooge waarde, die zij als ouder onderofficier vertegenwoordigen, zich ongestraft allerlei vrijheden permitteeren, die niet in overeenstemming zijn met een goede opvatting van voorbeeld geven en dienst doen.

Waar nu bij het wapen der cavalerie, zoowel met het oog op de africhting der recruten als wat betreft de vele andere diensten, geroutineerd en ook niet te jong kader

geëischt wordt, zal zich de kadernood binnen niet al te langen tijd op hopelooze wijze doen gevoelen. Toegegeven zal moeten worden dat men in één jaar tijd geen militie-onderofficieren kan vormen, die men ook maar gedeeltelijk met de opleiding der recruten kan belasten. Zij moeten zelve eigenlijk nog alles leeren.

En zooveel te meer zal die kadernood zijn nadeeligen invloed doen gelden, waar thans reeds gebleken is dat de organieke sterkte aan onderofficieren per eskadron, zijnde 7 wachtmeesters, veel te gering is. Toen de depot-eskadrons indertijd werden opgeheven, werd de recruten-africhting verplaatst naar de veld-eskadrons. Billijk zou het dus hebben geleken, indien het kader der depot-eskadrons daartoe bij de veld-eskadrons ware overgeplaatst. Zulks geschiedde evenwel niet, dit kader verdween. Rekent men nu dat men in den winter 4 recrutenklassen heeft, dan zijn daarvoor noodig 4 wachtmeesters. Een wachtmeester is noodig voor den weekdienst, zoodat er nog slechts 2 wachtmeesters beschikbaar zijn voor de voortgezette opleiding van het afgerichte personeel. Wij gaan hier dan nog van de onderstelling uit, dat er geen enkele wachtmeester ziek, met verlof of gedetacheerd is, om niet te spreken van een gymnastiek en schermonderwijzer, het rijden van jonge paarden enz.

Doch ook in den zomer doet zich het te kort aan onderofficieren sterk gevoelen. Door detacheringen, week- en wachtdienst, africhting recruten (vrijwilligers), komt het herhaaldelijk voor, dat een eskadronscommandant met geen enkelen beroepswachtmeester uitrukt.

Grondige en uitgewerkte beschouwingen kan men hieromtrent vinden in een artikel in den Militairen Spectator van 1914 van den ritmeester VAN MENS, getiteld: „Gedachten over onze cavalerie. Welke maatregelen zouden kunnen worden getroffen om den geregelden gang der oefeningen te bevorderen.”. In dit artikel geeft de zaakkundige schrijver een 8 à 10 tal factoren op, die allen het hunne ertoe bijdragen om één meer of minder schadelijken invloed uit te oefenen op den gang van zaken. In het kort zal ik ze hier op noemen:

1°. de aanvulling der remonterijders en verder personeel bij de depots huzaren.

2°. de opleiding der miliciens-paardenoppassers ten behoeve van bereden officieren, niet tot de bereden korpsen behorende en gerechtigd tot het houden van twee dienstpaarden.

3°. de beschikbaarstelling van paardenverzorgers aan rij- en hoefsmidschool.

4°. het verstrekken van oppassers voor de K.M.A.

5°. het opleiden van miliciens-paardenverzorgers voor het remontedepot.

6°. de africhting van zich op ongeregelde tijden anmeldende vrijwilligers.

7°. de beschikbaarstelling van personeel en paarden ten behoeve rijlessen van onbereden officieren, waarbij in den Haag nog komen de rijlessen ten behoeve der hoogere krijgsschool.

8°. het beschikbaar stellen van personeel en paarden voor kaderoefeningen, bereden maken van adjudanten, wat in het bijzonder drukt op 3 R. H.

Het zou mij te ver voeren hier dieper op in te gaan. Trouwens, het artikel van den ritmeester VAN MENS is duidelijk genoeg en spreekt voor zich zelve.

Weer is hieruit de conclusie te trekken dat onze cavalerie veel te zwak is om ook dit alles op haar debetrekking mede te voeren, en zoo kan men zich de vraag stellen of de volgende vergelijking opgaat: er is eten voor 10 personen, dan is er ook eten voor 12. Nu is er eten voor 12, dan is er ook eten voor 15. Waar er eten is voor 15, daar kunnen er nog wel 5 mee-eten, er is dus eten voor 20. Maar nu krijgt toch ieder reeds de helft van wat hij aanvankelijk zou gehad hebben. En zoo gaat het door! En dan tweejarige diensttijd!

Doch er is nog een andere factor, die naar zijne meening een verderfelijken invloed uitoefent op de oefeningen der eskadrons en wel het verloop aan minder personeel.

Bij mijn eskadron toch kwamen in het laatste jaar voor de mobilisatie aan en vertrokken:

	A	V
3e kwartaal 1913	14	40
4e " "	59	32
1e " 1914	9	19
2e " "	34	37
Totaal .	116	128

116 man kwamen dus in een jaar tijds in het eskadron en 128 verlieten dit. Wel moet men hier bij de vertrekkenden rekenen de militie die, na haar dienstdtijd te hebben volbracht, afging, en bij de aankomenden de militie die voor eerste oefening onder de wapens kwam, bovendien moet men hierbij rekenen de herhalingsoefeningen die opkwamen en weer vertrokken, zulks neemt niet weg dat deze cijfers bedenkelijk hoog blijven.

Opleiding en voortgezette oefening tijdens de mobilisatie.

Is het na bovenstaande te verwonderen, dat, toen een van mijne collega's mij in een der eerste dagen der mobilisatie vroeg of ik thans het gevoel had met een behoorlijk geoefend eskadron te velde te trekken, ik op mijn antwoord: „in geen enkel opzicht” de repliek kreeg: „ik al evenmin”.

Wat toch was het geval. Toen de mobilisatie begon kwamen oude lichteningen militie, reserve huzaren, reservekader 1e en 2e categorie onder de wapenen. Tevens kwamen bij de veldeskadrons aan een 20-tal jonge paarden der depoteskadrons, paarden van de rijsschool en de Militaire Academie, voorzooveel noodig om de eskadrons op oorlogssterkte te brengen. Ik laat hier de gevorderde treinpaarden buiten beschouwing.

De jonge paarden konden natuurlijk noch als voldoende getraind, noch als voldoende aan het gaan in rij en gelid worden aangemerkt om dadelijk geschikt te heeten voor het gebruik in een veldeskadron.

Onder het personeel dat onder de wapens kwam bevonden zich de meest heterogene bestanddeelen. Trof men toch onder de reserve huzaren en korporaals vele aan die verscheidene jaren dienst hadden gedaan bij een der depots huzaren als remonteberijder, anderen weer die in bijzondere

betrekkingen werkzaam waren geweest aan rijsschool of militaire academie, op rustkamers of cantine waren geëmployeerd geweest enz., waarvan verscheidene volgens verouderde regimenten geoefend.

Niettegenstaande ik toen reeds bijna 3 jaar het commando over mijn eskadron gevoerd had, was veel van dit personeel mij zelfs niet bij name bekend, en moest ik met behulp der oudere onderofficieren, voornamelijk van den opperwachtmeester-instructeur, een zifting en indeeling maken. Andererzijds moest niet of onvoldoende geoefend en overcompleet personeel worden weggezonden, zoodat wel is waar na drie dagen een voltallig eskadron kon worden opgesteld, maar vele ruiters en paarden voor het eerst met elkander kennis maakten, de troep de officieren en de manschappen van het eskadron elkander onderling niet of weinig kenden, en de samenwerking van het geheel natuurlijk veel te wenschen overliet.

Verliezen wij hierbij niet uit het oog, dat militie, die slechts twee jaar geoefend is, en waarvan de geoefendheid door sommige omstandigheden minder goed tot haar recht is gekomen, veel van het destijds geleerde zal hebben vergeten.

Toen nu uit den loop der gebeurtenissen bleek dat de kans voor Nederland om in den oorlog te worden betrokken aanmerkelijk verminderd was, zou het naar mijne meening voor de hand hebben gelegen dat men in de allereerste plaats zoowel den achterstand, die door onvoldoende geoefendheid in vredestand was veroorzaakt, zou trachten in te halen, als wel de heterogene bestanddeelen waaruit de eskadrons bestonden, tot een homogeen geheel samen te smeden. En daarvoor was een absolute noodzakelijkheid dat de eskadrons minstens drie maanden aan de eskadronscommandanten waren overgelaten, opdat deze door een intensieve, maar vooral ook systematische oefening hun peil van bruikbaarheid hadden kunnen verhoogen. Daartoe zou het het beste zijn geweest, indien zij in hun vredesgarnizoenen waren gebleven, omdat daar nog de beste gelegenheid tot oefenen bestond en door het verblijf in de kazerne de troep

ook meer rechtstreeks onder toezicht had kunnen zijn.

Edoch, zonder mij ook maar eenigszins te kunnen of willen verdiepen in de oorzaken, die tot een andere beslissing hebben geleid, ongeveer een week na voltooiing der mobilisatie werd de cavaleriebrigade opgericht en tegelijkertijd vertrok mijn regiment met 3 eskadrons (het divisieeskadron kwam van uit Amsterdam naar 's-Gravenhage) naar het Z.O. van Brabant om behulpzaam te zijn bij de aldaar door de infanterie verrichte grensbewaking.

Deze grensbewaking heeft uit den aard der zaak niet tot vermeerdering der geoefendheid bijgedragen.

Het brigadeverband begon eerst te spreken toen de brigade in de eerste helft van October in en om Breda gekantonneerd werd. De oefeningen, die toen werden gehouden, bestonden hoofdzakelijk in brigadeschool op de Molenheide bij Gilze en bij mijn regiment uit individueele oefeningen. Waaruit de overige oefeningen bij de andere regimenten, niet met grensbewaking belast, bestonden, is mij niet bekend. Tengevolge van het slechte terrein en van de zware eischen, die aan het paardenmateriaal bij de brigadeschool werden gesteld, moest op de dagen van niet brigadeschool zeer spaarzaam daarmee worden omgegaan, zoodat de zoo broodnoodige eskadronsoefening al zeer weinig tot haar recht kon komen.

Gaan wij na wat VON BERNHARDI zegt omtrent brigadeschool. Daar vinden wij onder „Ausbildung in der Brigade”:

„Ein formales Exerzieren sollte in der Brigade überhaupt „nicht mehr stattfinden, es musz vielmehr stets nach unter- „gelegten Gefechtsideen geübt werden. Nur das entspricht „dem Ernst dieser Uebungen, für die gewöhnlich nur kurze „Zeit verfügar ist. Auch bei den Besichtigungen sollte „auf diese Art der Vorstellung vorwiegend Wert gelegt werden.”

Waar nu VON BERNHARDI zegt, dat voor de brigadeoefeningen „slechts een korten tijd beschikbaar is”, vermeen ik dit te moeten verklaren uit het feit, dat de voorafgaande oefeningen van het regiment, maar vooral van het eskadron

door hem van zóóveel gewicht worden geacht, dat nog slechts korten tijd overblijft voor brigade-oefeningen.

En dit inzicht van den schrijver is begrijpelijk. Wil men eenmaal formeel regiments- en brigadeschool doen, dan is het een eerste eisch dat de eskadrons van te voren door en door geöefend en ingeëxerceerd zijn. Is dit niet het geval, dan krijgt men hetzelfde als wanneer men iemand piano wil leeren spelen. Ook dan begint men met het gemakkelijke en gaat men in een geleidelijke opklimming tot het moeilikere over, maar zet men hem na drie maanden, als hij er nog nauwelijks iets van kent, geen Chopin of Beethoven voor. Onnoodig acht ik dan ook te zeggen dat met niet geöefende eskadrons in hooger verband exerceeren slechts onlust, onrust en wrijving oplevert, die aanleiding geven tot schade aan het materieel, dat er niets door geleerd wordt, dat er niets voor en alles tegen te zeggen is en dat het beter is dat het achterwege blijve. Merken wij verder op dat, in verband met de boven geschetste toestanden en den tweejarigen dienstdtijd, goed ingeëxerceerde eskadrons tegenwoordig op ideëel terrein te zoeken zijn.

Gaan wij na of andere factoren op de geöefendheid der eskadrons tijdens de mobilisatie hun invloed hebben doen gelden. Dan moet in de eerste plaats genoemd worden het terrein in Noord-Brabant. Ik sprak reeds hierover bij den aanval te paard en kan dus, wat dit punt betreft, kort zijn. Ik wijs er echter op, dat b.v. mijn eskadron in den winter van 1915—1916 in Prinsenhage gekantonneerd was en aldaar alle wegen, uitgezonderd de keiwegen, vrijwel volkomen onbruikbaar waren. De paarden zakten tot over de kogels in den moerassigen bodem weg, terwijl een eenigszins bruikbaar terreintje in de naaste omgeving niet te vinden was. Van eenigerlei oefening, hetzij individueel en volgens de voorschriften van den Grondslag van het Onderricht, hetzij in pelotons- of eskadronsverband, kon dan ook geen sprake zijn. Maar vooral doet zich hier voor den eskadronscommandant de moeielijkheid gelden om zijn eskadron in te galopeeren. Daartoe mist hij ten eenen male de gelegenheid. Doch er is meer.

Gaven wij hierboven aan dat de cavalerie eigenlijk een vrijwilligerswapen is, omdat de kundigheden, die ook de gewone man zich moet eigen maken en de hoeveelheid stof die moet worden verwerkt zoo veelomvattend zijn dat een tweejarige oefentijd, zelfs al worden alle nadeelige invloeden geëlimineerd, toch nog als te kort moet worden aangemerkt, deze stof werd tijdens de mobilisatie nog uitgebreid met seinen, bajonetvechten, handgranaten werpen, zingen, (gewoon en 4 stemmig), en last not least, huisvljht en sportspelen, zoodat, wil men de geheele lijst compleet hebben, men daarbij nog krijgt: theorie, gymnastiek, (waarbij men tegenwoordig heeft rekening te houden met de niet reglementaire Zweedsche gymnastiek) schermen (met de sabel, de bajonet en kopsteken), voetexerceeren, pionieren, voltige, pakken en zadelen, voorbereidende schietoefeningen en schijfschieten, patrouillerijden, kaartlezen, oefening kader, verzorging van paarden, wapens, uitrusting, harnachement en beslag, om dan niet eens te spreken van het Ontwerp Velddienstvoorschrift en de cavaleriereglementen I en II.

Wat nu de sportspelen betreft, zoo ben ik een groot voorstander van sport en lichamelijke opvoeding. Evenwel, zij moeten middel blijven, geen doel worden.

Men mag mij voor aartsconservatief verslijten, ik houd vol dat in de eerste plaats moeten komen de absoluut militaire oefeningen, voorgeschreven in de reglementen, de tucht, de discipline, de drill. Deze toch vormen alle reeds een sport en lichamelijke oefening op zich zelve. Eerst daarna, en als er dan nog tijd over is, wat betwijfeld wordt, althans bij de cavalerie, waar bovendien het karakter van het wapen uit den aard der zaak sportief is, kan men aan sportspelen gaan denken. Stelt men echter de sportspelen op den voorgrond, dan kan het niet uitblijven of de andere oefeningen zullen hieronder lijden.

Men zal nu als voorbeeld hiertegenover de Engelschen kunnen aanhalen, die zelfs, naar het schijnt, een voetbal hebben opgedreven naar de vijandelijke loopgraven, maar ik stel daar weer tegenover, dat het Nederlandsche volk

het Engelsche niet is. Wil men zijn opleiding op buitenlandsche leest schoeien, dan krijgt men schoenen, die, hoe mooi zij ook zijn, ons niet passen. Het is hiermede als met het Zwitsersche legerstelsel. Ook voor de invoering daarvan is destijds van bevoegde zijde met klem gewaarschuwd, omdat wat voor Zwitserland en den Zwitserschen volksaard deugde, voor Nederland en den Nederlandschen absoluut ondeugdelijk was. Voor het Zwitsersche stelsel zijn wij toen gelukkig gespaard gebleven.

De sportspelen dreigen thans dezelfde afmetingen te gaan aannemen als destijds de oefeningen van den bond voor lichamelijke opvoeding. Wat niet uit de lengte kan komen moet uit de breedte komen, en zoo acht ik dat zij in het bijzonder bij de cavalerie, die bovendien veelal in uitgebreide kantonnementen gelegerd is, een nadeeligen invloed uitoefenen, niet slechts op de oefeningen, maar ook op den gang van zaken, de verzorging van paarden en harnachementen, ook op den geest van den troep, welke herhaaldelijk blijk geeft van niet zoo met die sportspelen te zijn ingenomen, en acht ik dien nadeeligen invloed belangrijk grooter, dan de winst aan vaardigheid die zij opleveren.

Een ernstiger nadeelige invloed wordt echter op de geoefendheid der eskadrons uitgeoefend door het verloop aan personeel. Zoowel aan officieren als aan minderen neem ik daartoe mijn eigen eskadron als voorbeeld, bij andere eskadrons zal het wel ongeveer hetzelfde zijn geweest.

Na 18 maanden gemobiliseerd te zijn geweest, deed de 11e officier in mijn eskadron zijn intrede. Waar de organieke sterkte aan luitenants 5 bedraagt, was dus het verloop aan officieren in dien tijd ruim 200 %. Dat zulks weinig bevorderlijk zal zijn voor de continuïteit in den gang van zaken, zal wel geen nader betoog behoeven.

Doch niet slechts het verloop aan officieren geeft bedenkelijke cijfers te zien, met den troep is het niet veel beter gesteld.

Zoo kwamen tijdens de mobilisatie in mijn eskadron aan en verlieten dit:

		A	V
3e kwartaal	1914	4	8
4e	" "	8	14
1e	" 1915	50	29
2e	" "	2	7
3e	" "	27	24
4e	" "	32	20
1e	" 1916	21	37
2e	" "	28	16
3e	" "	6	34 (slechts de maand Juli).
Totaal . .		185	189

Voorwaar, deze cijfers geven te denken!

In aanmerking genomen de vele schadelijke invloeden, hierboven opgenoemd, die zich op de oefening, „Zusammengehörigkeit” enz. van een eskadron doen gelden, laat ik thans het oordeel over de gevechtswaarde daarvan aan mijne hoorders over.

Evenzeer als ik aan hun oordeel overlaat de aangename positie, waarin zich de eskadroncommandant bevindt, die, terwijl zijn eskadron over een afstand van meer dan 5 K.M. ligt verspreid, bovendien nog de zorg heeft voor de africhting van recruten, voor de administratie en het inwendige van zijn eskadron, verofsregeling enz. enz., zoodat hij verantwoordelijk is voor allerlei zaken, waarvoor hij met den besten wil van de wereld niet verantwoordelijk kan zijn.

Als hoofdoorzaak van bovengenoemd verloop noem ik U de oprichting der vele nieuwe onderdeelen, die van het noodige personeel en officieren moesten worden voorzien, zoodat zich het merkwaardige verschijnsel voordeed, dat niet de depot-eskadrons de veld-eskadrons voorzagen, maar juist de veld-eskadrons dienden tot aanvulling der depot-eskadrons.

De afschaffing der depot-eskadrons destijds heeft zich thans op pijnlijke wijze gewroken.

Verder noem ik U o. a. de toevoeging van een ordonnans-officier der cavalerie aan elke infanterie-brigade, en ook het verlaten der eskadrons door de oudere lichteningen militie,

die volgens de organisatie na 4 jaar naar de trein-afdeelingen overgaan om door jonger of juist afgericht personeel te worden vervangen.

Aldus over juist afgericht personeel sprekende kom ik weer op het terrein der recrutenafrichting.

Deze geschiedt thans gedeeltelijk bij de recruten-depots, gedeeltelijk bij de veld-eskadrons. Dat een africhting van recruten bij eskadrons te velde als niet bevorderlijk voor de oefening daarvan kan worden aangemerkt, behoeft naar mijne meening geen nader betoog. Maar ook verdient deze tweeslachtige wijze van africhting geen aanbeveling. Thans duurt de africhting te paard bij de veld-eskadrons ongeveer even lang als de geheele africhting daarbij duurt. Zij onttrekt dus evenzeer paarden en kader aan het eskadron, en de druk, door haar op de veld-eskadrons uitgeoefend, wordt door de gedeeltelijke voorafrichting bij de recruten-depots niet merkbaar verlicht. Ik acht het dan ook eigenlijk als van zelf sprekende dat een africhting niet in twee perioden kan worden gescheiden, nl. eerst een africhten te voet, daarna een stop zetten daarvan en vervolgens een africhten te paard.

De africhting behoort naar mijne meening in haargeheel op harmonische wijze plaats te hebben en de recruit moet zijn africhting voltooien, daar, waar hij haar heeft aangevangen.

Zoo ook kan een opleiding van onze reserve-officieren bij de veld-eskadrons niet die resultaten afwerpen, die men redelijkerwijze het recht heeft te eischen, overladen als men bij de veld-eskadrons is met ander werk; en dit spreekt te meer, waar men bij de infanterie reeds lang tot de overtuiging daarvan is gekomen en bij dit wapen scholen voor verlof-officieren bestaan.

Aldus behandelende de recruten-opleiding en de depot-eskadrons ben ik van zelve weer op het terrein der organisatie aangekomen.

Bij den aanvang van het tweede gedeelte mijner voordracht merkte ik reeds op dat de resultaten, die men in oorlog bereikt afhankelijk zijn van 4 factoren, waarbij

ik U als tweede noemde de organisatie en bij het behandelen der oorlogsorganisatie deelde ik U mede dat deze zoodanig moest zijn dat een geleidelijke overgang van vredes- in oorlogsorganisatie kon plaats grijpen en deze beide aan elkander moesten aansluiten. Eindelijk dat gedurende de mobilisatie de afschaffing destijds der depot-eskadrons zich pijnlijk heeft gewroken en dat men zich genoodzaakt heeft geacht weer tot de oprichting daarvan over te gaan.

De vraag is dus gewettigd of de wederinvoering der depot-eskadrons in onze vredesorganisatie gewenscht is.

Deze vraag moet naar mijne meening in beslist bevestigenden zin beantwoord worden. Zonder mij in een uitwerking van dit vraagstuk te begeven, wat ik vermeen dat buiten het bestek van deze voordracht ligt, geloof ik dat een opleidings-instituut voor de cavalerie, een cavalerie-school, omvattende:

- 1e. de rijsschool;
- 2e. 2 depots huzaren, zooals deze reeds bestonden, ter africhting van paarden;
- 3e. een centrale kaderschool voor het geheele wapen, waar ook de reserveofficieren worden opgeleid;
- 4e. 2 depot- tevens reserve-eskadrons, waar des winters de recruten worden afgericht en des zomers het kader wordt opgeleid, terwijl deze eskadrons tevens voorzien in het geven van rijlessen aan officieren van onbereden wapens, het bereden maken van adjudanten enz.;

in vele opzichten aan de behoeften in vreedestijd en in oorlogstijd zou tegemoet komen, indien al het daarbij behorende personeel *boven* de sterkte van het wapen werde gevoerd.

Welk een voortreffelijke reserve zou dan niet tegelijkertijd worden geschapen! En hoe zou het bestaan van een dergelijke reserve niet aan de behoeften van het wapen tegemoet komen, waar toch als bekend mag worden ondersteld, dat geen wapen moeilijker te vormen en aan te vullen is dan juist de cavalerie, die zich nu eenmaal niet uit den grond laat stampen.

Tucht en discipline.

En zoo ben ik dan gekomen tot de derde, misschien wel de voornaamste factor, die ik U noemde als hebbende invloed op de resultaten, die men in den oorlog bereikt, de tucht en discipline. Zij raken de cavalerie in gelijke mate als de andere wapens. Alzoo, niet speciaal tot het hier te behandelen onderwerp behoorende, kan ik de bespreking hiervan gevoegelijk buiten beschouwing laten.

De aanvoering.

Komen wij thans tot de aanvoering van het wapen.

VON BERNHARDI zegt hieromtrent:

„Mit Mittelmässigkeiten ist der Kavallerie nicht gedient.
 „Wichtig für die Uebungen ist es daher, dasz der Leitende
 „seiner Aufgabe völlig gewachsen und in keinem Punkte
 „Sklave irgend eines Schematismus oder einer vorgefaszten
 „Ansicht sei. In keiner Waffe spielt die Personenfrage eine
 „so grosze Rolle, wie bei der Kavallerie, in keiner wird sie
 „im allgemeinen weniger glücklich gelöst”.

En inderdaad. Groote en veelzijdige bekwaamheden worden van den cavalerie-aanvoerder geëischt. En deze komen hem niet van zelve aangewaaid. Een grondige en diepe studie, niet slechts van het eigen wapen, maar van het geheele krijgswezen, wordt geëischt om zich die bekwaamheden eigen te maken, en een menschenleven schijnt te kort, zooveel omvattend is de stof, die door hem moet worden verwerkt en verzet. En gelijken tred met zijn bekwaamheden moet houden zijn persoonlijkheid en zijn karakter. Want niet slechts doortastendheid en moed, vooral ook het vertrouwen, dat zijn ondergeschikten in zijn karakter stellen, zijn eerlijkheid, zijn waarheidslievendheid, zijn onpartijdigheid, zullen den doorslag geven. Hij moet zijn aan den eenen kant een man, zooals de Duitscher zegt: „von vornehmen Sinn” wars van alle kleingeestigheden en persoonlijke gezindheden, aan den anderen kant een kunstenaar, die door noesten arbeid en bloedige studie na lange, lange jaren zijn aanleg zoodanig heeft ontwikkeld dat zijn aangeboren en verkregen talenten hem tot artist stempelen. Eerst dan zal

hij in staat zijn aan de hooggespannen verwachtingen te beantwoorden, eerst dan zal hij ook inderdaad de meester kunnen zijn, die tot een hooge en verheven taak is geroepen.

Want als men een straduvarius heeft, moet men ook een meester hebben om die te bespelen; heeft men echter een middelmaticus, dan zal ook deze nog aan een dergelijk prachtinstrument welluidende tonen kunnen ontlokken; en zelfs op een slecht instrument zal een meester nog dragelijke muziek kunnen maken; maar welke wanklanken zal men krijgen, indien ongeschoolde diletantanten op totaal ontstemde instrumenten banale muziek ten gehoor trachten te geven!

Doch gaan wij na wat VON BERNHARDI verder omtrent de aanvoering zegt. Zoo lezen wij in het werk „Reiterdienst“:

„Vielfach leben die auf veralteten Voraussetzungen beruhenden Anschauungen noch fort und beherrschen die „Ausbildung wie die Führung.“

En op een ander punt van hetzelfde werk:

„Fast alle unsere Regiments- und Brigadekommandeure „der Kavallerie sind noch in Traditionen und Anschauungen „grosz geworden, die einer vergangenen Zeit angehören, „und finden mitunder nur schwer den Uebergang zu den „Anschauungen und Gesichtspunkten der Neuzeit. Unsere „ganze Organisation entspricht nicht mehr den Forderungen „des heutigen Krieges und die Anlage der gröszeren Uebungen „ist ebenfalls mit Rücksicht auf nicht mehr zutreffende „Gesichtspunkte angeordnet, So wachsen auch unsere jungen „Kavallerieoffiziere in einem Rahmen auf, der zu eng geworden ist für das, was im Kriege von ihnen gefordert „werden musz. Auch für ihre theoretische Ausbildung zu „ihrem Berufe geschieht sehr wenig, eben weil die Kommandeure selbst, die diese Ausbildung leiten sollen, dieser „Aufgabe teilweise nicht gewachsen sind und nicht wissen, „worauf es ankomt. Sie haben oft keinen rechten Begriff „von groszen operativen Verhältnissen; Kriegsgeschichte „und Operationslehre werden im allgemeinen nur sehr „wenig studiert.“

Zoo zegt VON BERNHARDI verder:

„Der Regimentskommandeur musz sich selbst immer von neuem in der richtigen taktischen Verwendung seiner „Gefechts-einheiten und im Erteilen klarer, zusammenhängenden Gefechtsbefehle üben. Es ist das eine Fähigkeit, die den meisten unserer heutigen Kavallerie-Regimentskommandeure in Folge ihrer bisherigen Ausbildung fehlt und doch im Kriege eine absolute Notwendigkeit ist.“

Ik vermeen hiermede voldoende het gewicht eener goede aanvoering te hebben aangetoond.

Recapituleerende betoogde ik U dus:

dat de cavalerie nog niets van haar bestaansrecht verloren heeft;

dat de eenige bestaansrecht hebbende organisatie van onze cavalerie de reeds in vredestijd bestaande cavalerie-brigade is;

dat die cavaleriebrigade veel te zwak is en dat de meest bescheiden eisch tot uitbreiding met 1 eskadron per regiment als onafwijsbaar moet worden beschouwd;

dat hare organisatie te wenschen overlaat;

dat er bovendien tal van invloeden zijn die op de bruikbaarheid en gevechtswaarde der brigade een verderfelijken invloed uitoefenen, te weten:

1e. te korte oefeningstijd;

2e. de opleiding is dikwijls matig, omdat de middelen om deze tot haar recht te doen komen veelal ontbreken;

3e. de voortgezette oefening is slecht;

4e. er is te weinig kader en dit is in vele opzichten niet voor zijn taak berekend;

5e. de cavalerie is met tal van nevenverplichtingen bezwaard, die zij vooral ook met het oog op hare geringe sterkte niet zonder nadeel voor haar zelve kan waarnemen;

6e. een zeer groot en voortdurend verloop aan officieren en personeel;

dat verder bij den aanvang der mobilisatie de eskadrons niet voldoende geoefend waren;

dat zich ook nog tijdens de mobilisatie verschillende nadeelige invloeden op de geoefendheid van onze toch reeds zoo zwakke cavalerie hebben doen gelden.

Laat ons derhalve den wensch uitspreken dat het hedenavond behandelde eene bijdrage, zij het dan een geringe, moge vormen tot verbetering van die toestanden in het wapen, die inderdaad verbetering behoeven.

De VOORZITTER: Uit naam van U, Mijne Heeren, betuig ik den geachten spreker van hedenavond mijn bijzonderen dank voor de voordracht, welke hij gehouden heeft, en waarbij hij in het bijzonder heeft gewezen op hetgeen, eenige jaren geleden, de generaal der Cavalerie VON BERNHARDI van het Duitsche leger heeft geschreven over minder gewenschte toestanden bij de cavalerie in Deutschland. Waar nu in dat land, dat zooveel doet op militair gebied, een bekwaam opperofficier in het openbaar durft wijzen op de leemten in dat wapen en vele zijner opmerkingen ook voor onze cavalerie van nut zijn, geloof ik, dat wij wel zullen doen die ter harte te nemen en daaruit de noodige leering te trekken. ¹⁾

Mocht een van de heeren het een of ander in het midden wenschen te brengen naar aanleiding van de voordracht, dan zal ik hem gaarne het woord verleen.

¹⁾ Ter aanvulling en nadere toelichting voeg ik, te dezer plaatse, aan het gesprokene toe, dat generaal VON BERNHARDI zich verplicht achtte zijne meening te doen kennen omtrent in 1910 bestaande verouderde opvattingen betreffende de cavalerie, waarvan de wijze van optreden geheel anders is geworden dan vroeger. Van hetgeen dit wapen in de eerste dagen na de mobilisatie in staat is te verrichten hangt zooveel af, dat het z.i. van het grootste belang is, in vreedestijd hooge eischen te stellen aan de africhting en training der paarden, de opleiding van de ruiters en de vorming van lagere en hoogere aanvoerders, opdat allen geschikt zijn de oorlogstaak te vervullen, zoowel in het gevecht te paard als in dat te voet, op verschillende — ook doorsneden — terreinen tegen cavalerie, infanterie en artillerie.

De te houden oefeningen mogen echter niet ten nadeele van het paardenmateriaal zijn.

De organisatie, de verpleging en de aanvulling moeten voorts de cavalerie in staat stellen tegenover den vijand datgene te verrichten, wat redelijkerwijze van dit wapen gevorderd mag worden en is te verwachten.

Opmerking verdient het, dat, volgens de „Kriegsausgabe 1916“ van *Lehnerts Handbuch für den Truppenführer*, bij de regeling van verschillende zaken rekening schijnt te zijn gehouden met vele zijner aanwijzingen.

De heer VAN MUNNEKREDE: Mijnheer de Voorzitter. Een van de gevolgtrekkingen, die de geachte spreker heeft gemaakt is, dat de tegenwoordige oorlog tot heden niet heeft bewezen, dat de cavalerie geen reden van bestaan meer heeft.

In dat opzicht ben ik het geheel met den spreker eens.

Al heeft de cavalerie sinds het intreden van den loopgravenstrijd uit den aard van de zaak weinig van zich kunnen doen hooren, zoo mag toch niet over het hoofd worden gezien, dat zij in het begin van den oorlog — speciaal op het Westfront — mooie momenten heeft gehad.

En aangezien niemand kan voorspellen, dat deze loopgraafoorlog niet meer in een bewegingsoorlog zal overgaan of dat in de toekomst niet anders dan gevechten om stellingen zullen worden geleverd, zoo zou het voorbarig zijn te beweren, dat in den modernen oorlog voor de cavalerie geen gelegenheid meer bestaat om lauweren te plukken. Met de wijze, waarop de heer BLOKHUIS getracht heeft het bestaansrecht van de cavalerie te bewijzen, ben ik het echter niet geheel eens.

Hij heeft gemeend, dit te moeten doen door het optreden van de cavalerie in verschillende omstandigheden te vergelijken met dat van de vliegeniers en de wielrijders en daarbij de gebreken van beide laatstgenoemden in het licht te stellen.

Nu wil ik niet zeggen dat hij gebrek aan waardeering heeft getoond voor hetgeen de vliegeniers en de wielrijders presteeren maar wel komt het mij voor, dat hij hunne waarde en beteekenis te laag heeft aangeslagen.

Wat de vliegeniers tegenwoordig kunnen verrichten, grenst aan het ongevoelijken

Zij behoeven zich volstrekt niet te bepalen — zooals vroeger werd beweerd — tot het vaststellen in groote lijnen van den toestand bij den vijand; zij schijnen ook wel degelijk allerlei tactische bijzonderheden aan hun bevelhebber te kunnen melden.

Zij stellen vast: het algemeen beloop van de vijandelijke loopgraven, de opstellingen van geschut en mitrailleurs, de ligging van de schuilplaatsen, de verzamelplaatsen en be-

wegingen van reserves; zij verschaffen gegevens omtrent de uitwerking van het eigen artillerievuur, kortom niets ontgaat hun meer. Als men dan ook zou beweren, dat tegenwoordig een bevelhebber alles van zijn tegenpartij weet, dan is dat niet zoo heel erg overdreven.

In plaats van dus te zeggen, dat de aviatiek de cavalerie aanvult — zooals de heer BLOKHUIS meent — is het m.i. juist het omgekeerde te constateeren.

Wat betreft het optreden van de wielrijders geef ik gaarne toe, dat er terreinen zijn waarover zij niet of slechts langzaam kunnen vooruitkomen. Maar die terreinen bestaan voor de cavalerie ook.

Ik denk hier aan het polderland en dit terreintype mag een Nederlandsch officier zeker niet nalaten in den kring zijner beschouwingen te betrekken.

Vergelijkt men nu het optreden van een sectie wielrijders met een peloton cavalerie in het polderland, dan blijken reeds bij die kleine afdeelingen de wielrijders zeer in het voordeel te zijn en die voorsprong van de wielrijders op de cavalerie neemt toe met het sterker worden van de afdeelingen.

Voor een optreden in polderland zijn m. i. de wielrijders dan ook beslist boven de cavalerie te verkiezen.

De vraag of de wielrijders dan wel de huzaren beter te gebruiken zijn is daarom geen vraag, die in principe kan worden opgelost. Beide wapensoorten hebben hare voordeelen, maar in het eene terrein zullen de wielrijders, in het andere de huzaren meer tot hun recht komen.

De heer BLOKHUIS heeft verder een aanval gedaan op het Nederlandsche velddienstvoorschrift door bij een gemeenschappelijk optreden van cavalerie en wielrijders het vooruitzenden van deze laatsten af te keuren, wat ons velddienstvoorschrift in beginsel aanbevelenswaardig acht.

Hij zou de wielrijders liever „ter beschikking” willen houden. In deze meening staat hij niet alleen; ook de reeds door spreker aangehaalde kapitein van den Franschen Generalen Staf LOHR blijkt er in zijn werk „Cavalerie” een voorstander van te zijn de cavalerie door de wielrijders te

doen volgen. Ik vraag echter: Is het geen miskenning van de snelheid, die in een wielrijders-afdeeling zetelt, wanneer men ze aan de cavalerie ketent, welke zich — althans langs de wegen — slechts half zoo snel kan voortbewegen?

In ons land vooral, dat door tal van rivieren, kanalen en andere wateren is doorsneden, zal verkennende cavalerie bijna altijd op haar weg aantreffen een of ander punt, dat vlug moet worden bezet om het uitvoeren van de opdracht mogelijk te maken of een voorsprong op den vijand te verkrijgen

Zoo ergens, dan hoort dus het beginsel „wielrijders vóór de cavalerie”, zeker thuis in een Nederlandsch velddienstvoorschrift.

Ten slotte nog deze opmerking: De Brabantsche terreinen kunnen in de oogen van den heer Блокхуиз voor de cavalerie blijkbaar geen genade vinden.

Ik wil gaarne op zijn gezag aannemen, dat er ernstige bezwaren zijn verbonden aan het oefenen van cavalerie op heiden, die dras zijn of onder water staan, maar dit is toch niet altijd en overal zoó.

Wie de laatste groote manoeuvres heeft medegemaakt, zal moeten erkennen, dat in Noordbrabant ook uitgestrekte terreinen voorkomen, waar de cavalerie uitmuntend zou kunnen optreden.

Daarbij zijn de Brabantsche terreinen in 't algemeen zeer bedekt, wat aan het uitvoeren van *verrassende* cavalerie-aanvallen ten goede komt.

Aangezien ik altijd heb gehoord, dat bij een cavalerie-charge aan het element der verrassing veel waarde wordt gehecht, zoo komt het mij voor, dat de Brabantsche terreinen — althans voor een optreden in gevechtsgroepen — voor de cavalerie niet zoo ongeschikt zijn als ik uit de woorden van den spreker heb meenen te moeten afleiden.

Mocht het echter waar zijn, dat in Noordbrabant onze cavalerie *als zoodanig* niet kan optreden, dan zou de conclusie zijn dat er maar een bedroevend klein stukje van Nederland is, waar ze dat wél kan.

Ik heb gezegd.

De heer KALFF: Mijnheer de Voorzitter. Ik wil beginnen met een woord van hulde aan den inleider dat hij het aangedurfd heeft dit omvangrijke onderwerp hedenavond te behandelen.

In aansluiting met den heer VAN MUNNEKREDE meen ik dat, toen de inleider naging het bestaansrecht der cavalerie in het algemeen, en haar vervanging zoo mogelijk door wielrijdersafdeelingen, hij niet billijk is geweest en niet aan het optreden der wielrijders die plaats heeft verleend waarop het recht had. Hij heeft ook niet een juist beeld gegeven van hetgeen onze eskadrons wielrijders in Brabant te zien gegeven hebben.

Uit mijne vroegere carrière kan ik mededeelen dat ik steeds getroffen ben door de buitengewone snelheid in alle terrein, welke onze escadrons wielrijders ontwikkelden. Bij alle oefeningen die ik heb meegemaakt, hebben de escadrons wielrijders de spits afgebeten. Dat is eenvoudig een feit.

M.i. was het ook niet noodig ter verdediging van het bestaansrecht der cavalerie die schets te geven van langs zware zandwegen „voortploeterende” wielrijders. Niemand denkt er aan de cavalerie bepaaldelijk te bannen. Daartegen te pleiten is enfoncer une porte ouverte.

Het gebruik van de cavaleriebrigade is een onderwerp te uitgebreid, om het eenigszins kort te behandelen.

Ik wil echter een vraag doen en wel of de spreker waar hij het bestaansrecht der cavalerie-brigade zoo verdedigde wel voldoende heeft gelet op het nadeel dat ondervonden is door aan de divisies haar regimenten cavalerie te onttrekken? Dat de cavalerie-brigade nut kan hebben is makkelijk te begrijpen; niemand die dit zal ontkennen. 't Gaat ten slotte als bij elke vergelijking, naar welken kant de schaal overslaat.

Wat de rijdende artillerie betreft, die zou ik bij de cavalerie-brigade ingedeeld willen zien blijven. En ik wensch inleider te vragen — en hoop antwoord op die vraag te krijgen — wat hij denkt van den toestand van een Nederlandsche cavalerie-brigade, wel voorzien van mitrailleurs en klein geweer, doch waarbij geen rijdende artillerie is ingedeeld,

die geroepen tot haar door den inleider geschetste meerendeels *defensieve* taak, komt te staan tegenover een vijandelijke cavalerie-brigade of cavalerie-divisie, die voorzien is van rijdende artillerie.

Overigens ben ik 't met den inleider eens waar deze heeft gesproken over de hoeveelheid artillerie die aan de cavalerie-brigade ware toe te voegen.

Zeer zeker is een korps rijdende artillerie van vier batterijen te groot voor onze cavalerie-brigade. Maar haar geheel weg te doen zou evenmin goed wezen.

Waar inleider om zijn betoog te staven zich heeft beroepen op de omstandigheid dat de cavalerie-brigade wel in de eerste plaats in Brabant zal hebben op te treden en de weinige overzichtelijkheid van die terreinen minder gelegenheid biedt aan de artillerie om haar werking te doen gevoelen, is spreker van meening dat onze Rijdende Artillerie evenzeer als de overige batterijen der Bereden Artillerie aan die moeilijkheden van het terrein het hoofd zal weten te bieden.

De heer VERBERNE: Mijnheer de Voorzitter. Mijne Heeren.

In zake de opmerkingen van den geachten inleider betreffende de mitrailleur-organisatie meen ik goed te doen het volgende te releveeren:

Vóórdat de mitrailleurs aan de cavalerie werden toebedeeld, schreef ik mijn brochure: „*Welke mitrailleur-organisatie is voor de Nederlandsche cavalerie de meest gewenschte?*” Hierin betoogde ik, dat voor ons het meest gewenscht is één mitrailleurafdeeling van 4 sectiën à 2 mitrailleurs onder één commandant; en niet 4 afzonderlijke sectiën — elk regiment één sectie.

Voor het gevecht te voet is 4 afzonderlijke sectiën geen bezwaar, ze vechten toch als vuurversterking *in* de tirailleurlinie; voor het gevecht te paard is dit geheel anders. De heer BLOKHUIS herinnerde ons aan de reglementaire bepalingen, dat de cavalerie thans in groepen vecht en niet de geheele brigade in haar geheel.

Ik stel hier tegenover, dat in het gevecht zich allerlei

omstandigheden kunnen voordoen, en het noodzakelijk is, om de geheele brigade in haar geheel te laten vechten, getrouw aan het cavalerie-beginsel hetwelk ook in het buitenland geldt — en bij onze geringe sterkte zeer zeker soms zal gelden — „geen detacheringen, geen enkele sabel onttrekken aan den schok!” En juist voor dit geval hebben we noodig éénhoofdige leiding, zoo min mogelijk schootsvelden, teneinde den Brigadecommandant niet te hinderen bij zijn evolutionneeren, te meer, vermits ook de Rijdende Artillerie nog schootsvelden heeft. En met deze mijne opvatting gingen onze beste oudere cavalerie-officieren in hun latere beoordeeling hierover met mij mede.

Wijders — mijne heeren — inzake cavalerie-uitbreiding.

In het eerste gedeelte van zijn voordracht breekt de inleider een lans voor uitbreiding en spreekt hij — tot mijn niet geringe bevreemding — over hare taak: defensieve opheldering van onze cavalerie en niets anders.

Als dit waar was, dan moeten wij niet hebben cavalerie, maar bataljons wielrijders met massa's mitrailleurs plus wat cavalerie — aangevoerd door een kranig commandant; want bereden infanterie is slechte cavalerie en cavalerie is slechte infanterie. Na hetgeen ik hedenavond hier hoorde, geldt dit zeker ten onzent.

In het tweede gedeelte van zijn voordracht betoogt de inleider, „dat in Brabant geen cavalerie-gevechten geleverd kunnen worden; overal prikkeldraad of modderwegen waarin de beenen breken.” Straks alleen nog maar: heide in een bloempot in Nederland, wegens ontginning. En in het polderland geen cavalerie! Ik zou besluiten: doek dan toch op die dure ouderwetsche liefhebberij in onze Nederlandsche organisatie, vandaag, en niet morgen. We vergeven ons geld aan aardige hondjes en aan paardjes, in stede aan 't ontbrekende schiettuig!

Aldus geen uitbreiding, integendeel! Ten minste, als dit alles waar is. ¹⁾

Bovendien, luistert heeren, wat meer noodig is in Nederland.

¹⁾ In onze terreinen per Divisie: 1 bataljon wielrijders met mitrailleurs + 1 eskadron. Voor opheldering: vliegers en c. q. eenige bataljons wielrijders met mitrailleurs. Alle vredesjaren zijn paarden te duur.

Wij hebben hier geen verkleind Duitsch leger noodig; te veel hoorde ik weer Duitsche aanhalingen. Kijken we eindelijk om ons rond in het heden.

De vorige week groote consternatie in de Kamer over de opmerkingen van den heer NIERSTRASZ. Toen ik het las, dacht ik: „Ce n'est que la vérité, qui blesse.” Alleen jammer dat de geachte afgevaardigde alleen behandelde „de Indische defensie” — terwijl het hoog noodig was, dat hij daaraan had toegevoegd: het Nederlandsche leger heeft noodzakelijke behoefte aan mitrailleurs en kanonnen. Vier lichte rookpluimlooze mitrailleurs op drievoet ¹⁾ per compagnie en getrokken door de menschen zelf, en veel prikkeldraad; en veel kanonnen met daarbij de noodzakelijke aviatiek-uitbreiding.

Dit is meer noodig dan cavalerie-uitbreiding, dit is onmisbaar. Nederland, de Nederlandsche soldaat heeft hier recht op, anders zijn de vele bataljons kanonnenvleesch. Want artillerie-steun van één der partijen zal altijd te laat komen — zie België, Servië, Roemenië, Griekenland, enz.

De VOORZITTER. Is er nog iemand, die het woord verlangt? Zoo niet, mag ik dan zelf even het woord nemen?

De heer BLOKHUIS heeft gewezen op het groote gebrek aan manéges. Ik heb zelf een groot gedeelte van mijn diensttijd als officier bij de Bereden Artillerie gediend en daarbij hetzelfde gemis ondervonden, hetgeen zeer ten nadeele was van de rijkunstige opleiding van het personeel (manschappen en kader) en van de africhting der remontepaarden. Verder heeft de spreker gewezen op het groote belang van een africhting der manschappen, — vooral wat den eersten tijd betreft — zooveel mogelijk binnen de manège. Ik geloof, dat allen, die bij een bereden wapen dienen of gediend hebben, hem dit zullen toegeven.

Naar mij is medegedeeld, wordt er thans een onderzoek ingesteld, in hoeverre het mogelijk zoude zijn in de behoefte

---

¹⁾ Onze logge Schwarzlose is onbruikbaar voor den aanval en ver-raadt haar opstelling bovendien op 1000 M.; ik betoogde dit herhaaldelijk. Wij moeten duizenden Maxims hebben.

van manéges van 20 bij 40 M. — thans wellicht kostende f 36000 tegen vroeger f 24000, in verband met de hoogere prijzen van materialen en arbeidsloonen — te voorzien door open rijbanen, de z.g. buitenmanéges, te overdekken met eene overkapping, hetzij van ijzer hetzij van cementbeton. Mocht dat onderzoek tot een gunstigen uitslag leiden, dan is het zeer waarschijnlijk, dat ook de kosten van eene dergelijke overdekte open rijbaan veel geringer zullen zijn dan die van een geheel gesloten manége en derhalve meer hulpmiddelen voor het rijkunstig onderricht beschikbaar zullen kunnen worden gesteld.

Dit zoude niet alleen ten goede komen aan de bereden korpsen, maar ook aan de bereden officieren van het garnizoen, hunne oppassers, de rijlessen te geven aan officieren van de Hoogere Krijgsschool, de officieren van onbereden wapens en dienstvakken, enz.

Ik heb gemeend Uwe aandacht op deze aangelegenheid te mogen vestigen, omdat zij mij het beste middel toeschijnt om in de bestaande leemte te voorzien en daardoor het rijkunstig onderricht, den grondslag van de militaire vorming bij een bereden wapen, ¹⁾ beter tot zijn recht te doen komen.

De opleiding der manschappen en de vorming van het kader gaan eveneens met groote moeilijkheden gepaard. De hoofdoorzaak daarvan ligt m.i. in den geest, dien de menschen, bij hunne indiensttreding, medebrengen uit de burgermaatschappij en het moeilijke om eene zekere richting, welke zij gekregen hebben gedurende twintig jaren, in den korten tijd, dien zij tot eerste oefening in dienst zijn, te verbeteren.

Ik behoef daartoe maar te wijzen op de vele straffen, welke moeten worden opgelegd, en op de verschillende soorten van overtredingen en misdrijven, welke door de krijgswaarden behandeld zijn; uit een en ander blijkt maar al te zeer het geringe begrip van plichtsbetrachting bij een groot deel van het Nederlandsche Volk.

Verder op de eigenaardige opvattingen van beleefdheid en eerbied voor het gezag. Daarbij komt dan nog de taal, die men hoort spreken. De menschen uit de lagere klassen

¹⁾ Men denke ook nog aan de remonteberijders.

brengen de taal mede, welke zij gewend zijn in hun omgeving te gebruiken; zij blijven die natuurlijk voeren en onderhouden ze opnieuw door de talrijke permissies en verloven, ook gedurende het groote verlof. Al hetgeen zij er van verleeren gedurende de diensturen, gaat op die wijze grootendeels weder verloren.

Dit geldt ook voor verschillende personen van andere categorieën der maatschappij en, waar nu uit deze kringen een deel van het kader gerecruteerd wordt, is het niet te verwonderen, dat ook door hen niet die hoffelijke taal wordt gesproken, welke men zoo gaarne zou wenschen.

Verbetering te dezen opzichte is, naar mijne meening, alleen te verwachten, indien reeds *buiten* het leger datgene in de bevolking wordt gebracht wat men wenschelijk acht voor het leger; vooral, omdat door de invoering van den persoonlijken dienstplicht thans alle klassen van de bevolking *in* het leger vertegenwoordigd zijn.

Ik geef nu het woord aan den heer BLOKHUIS, ter beantwoording van de verschillende sprekers.

De heer BLOKHUIS: Mijnheer de Voorzitter! Gaarne wil ik de opmerkingen, die gemaakt zijn, beantwoorden.

In de eerste plaats zeg ik den heer VAN MUNNEKREDE dank, dat ook hij de cavalerie nog steeds niet als hebbende afdedaan beschouwt en haar bestaansrecht erkent. Het zou mij echter zeer leed doen als ik in mijn pleidooi voor de cavalerie den indruk zou hebben gewekt dat ik voor wielrijders en de aviatiek weinig zou voelen. Integendeel, ik heb groote waardeering voor hunne diensten en hunne prestatie's, en het heeft allermint in mijne bedoeling gelegen deze te verkleinen. Slechts heb ik willen betoogen, dat zij de cavalerie niet kunnen vervangen. Wat het waarnemen door vliegeniers aangaat, zoo b.v. waar schoten vallen en waar vijandelijke batterijen zijn opgesteld, vermeen ik dat zulks meer betrekking heeft op den loopgravenstrijd, waar men maanden tegenover elkander ligt en het terrein door en door kent. Bij den bewegingsoorlog worden de verhoudingen anders. Wat de aviatiek hierbij heeft kunnen

verrichten is nog niet voldoende bekend. In hoeverre bij den ophelderingdienst en den verkenningsdienst wielrijders en de aviatiek de cavalerie kunnen aanvullen is een quaestie van appreciatie. Ik wil in geen enkel opzicht iets te kort doen aan de waarde dezer beide wapens, maar ik geloof toch dat men voorzichtig moet zijn met te veel verkenningsdiensten op te dragen aan de aviatiek en heb daarvoor ook verschillende gronden aangevoerd.

Wat de wielrijders in het bijzonder aangaat is in dezen oorlog gebleken dat in België Duitsche wielrijders herhaaldelijk in hinderlagen van franc-tireurs en andere afdelingen zijn gevallen. Dit kwam doordat zij aan den weg gebonden waren, en niet, gelijk de cavalerist, door het terrein konden uitwijken. In het polderland, dat ben ik met den heer VAN MUNNEKREDE eens, zou ik ook wielrijders voor mijn front prefereren boven cavalerie. Maar buiten het polderland, waar wij het bedekte terrein hebben, dat door tal van landwegen is doorsneden, moeten wij de beschikking hebben over cavalerie, die voor verschillende doeleinden al dan niet gecombineerd kan worden met wielrijders. Wat eindelijk de opmerking van den heer VAN MUNNEKREDE aangaat, dat, indien ook de Brabantsche terreinen voor onze cavalerie niet zouden deugen, er dan niets meer overblijft, geloof ik dat hij mijn bedoeling niet goed begrepen heeft. Ik heb hoofdzakelijk bedoeld dat de Brabantsche terreinen zich, vooral in den winter, zeer slecht leenen tot oefening der cavalerie, verder dat de aanval te paard, in het bijzonder op groote schaal, in deze terreinen niet veel zal voorkomen. Maar daarmee heb ik geenszins willen zeggen dat deze terreinen zich niet zouden leenen voor een gebruik van cavalerie. Integendeel, ik geloof dat cavalerie hier veel beter tot haar recht zal kunnen komen dan wielrijders.

Wat de quaestie betreft van de onttrekking van cavalerie aan de divisien, deze heb ik slechts zeer in het kort kunnen aanroeren. Maar in het gedrukte verslag zal men daar meer over kunnen vinden, wat ik thans zal voorlezen.

Dat door mij een toevoeging van rijdende artillerie aan

de cavalerie minder gewenscht wordt gevonden vindt zijn oorzaak hoofdzakelijk in een quaestie van techniek. Ik heb mij daarbij op het standpunt gesteld dat de rijdende artillerie meer zal moeten dienen om het gevecht te voet der brigade te steunen dan dat te paard. Indien men nu de geheele vereenigde cavalerie-brigade doet afstijgen tot het gevecht te voet en men voegt daaraan nog toe het voorgestelde bataljon wielrijders, dan krijgt men een sterkte van hoogstens anderhalf bataljon infanterie, met een aanvalsfront van hoogstens 500 M. Nu zijn onze terreinen zeer bedekt en laag, waardoor de artillerie niet over voldoende schootsveld beschikt. Waar nu de cavalerie b.v. op een front van ongeveer 500 M. te voet zal strijden, geloof ik dat de vuurleiding der artillerie, die b.v. een 2500 M. daarachter zal zijn opgesteld, met zulke groote bezwaren zal hebben te kampen, dat de strijd reeds lang beslist zal zijn, voor men ook maar eenigermate uitwerking zal hebben verkregen, zoodat de artillerie bij het spontane karakter, dat ook het gevecht te voet der cavalerie draagt, naar mijne meening slechts zal kunnen worden gebruikt als schrootgeschut in de linie, en daarvoor acht ik den mitrailleur, die weinig plaats inneemt, gemakkelijker vervoerbaar en opstelbaar is veel beter en bovendien veel goedkooper.

De heer VERBERNE wil ik toegeven dat, indien de geheele vereenigde brigade op een enkel gevechtsveld onder eenhoofdige leiding in gevecht komt, daarbij een vereeniging der mitrailleurs eenige voordeelen zou kunnen opleveren.

Maar dit is een uitzonderingsgeval, en indien wij onze organisatie op uitzonderingsgevallen gingen baseeren, dan vermeen ik dat wij ons niet op een gezonden grondslag bevinden. Onder gewone omstandigheden acht ik een groepsgewijze indeeling in sectieverband beter dan eenhoofdige leiding. Ik geef den heer VERBERNE toe dat meer mitrailleurs en meer artillerie gewenscht zijn, maar daaronder mag de organisatie der cavalerie niet lijden, en moet deze in een zekere sterkteverhouding tot de andere wapens blijven.

Aangaande de maueges kan ik mij volkomen vereenigen met de opvatting van den Voorzitter en hoop ik dat de toestand spoedig in de door hem aangegeven richting zal worden gewijzigd.

De Voorzitter: Verlangt nog iemand het woord?

De heer VERBERNE: Mijnheer de Voorzitter, de heer BLOKHUIS wil geen organisatie voor een uitzonderingsgeval. Mijn organisatie is voor *alle* gevallen.

Een organisatie moet zich aanpassen aan de landsverdediging.

In Zwitserland heeft men de mitrailleurs bij de regimenten, men vormt geen brigade, men verdedigt de bergpassen, men gebruikt de regimenten zeer terecht steeds afzonderlijk.

In Duitschland heeft men de mitrailleurafdeeling zeer terecht bij de cavalerie-divisie; men past zich ook hier aan bij de gebruikswijze der cavalerie: het op te helderen terrein van vijandelijke cavalerie schoon vegen om daarna zelf te kunnen ophelderen.

In Frankrijk zijn ze ten onrechte bij de regimenten; maar leest dan ook de vele cavalerie-autoriteiten in de vak-tijdschriften, die deze organisatie afbreken.

De *kans* bestaat, dat wij met de verzamelde brigade te paard moeten vechten: dan ook één mitrailleurafdeelingen anders ook weg met de rijdende artillerie; geschiedt deze vechtwijze niet, dan detacheeeren we de sectiën bij de regimenten. Mitsdien een organisatie voor *alle* gevallen. Vergeten wij bovendien niet, dat deze organisatie de oefening en het toezicht ten goede komt. Nog te veel denken outsiders: deel maar wat mitrailleurs uit, als 't maar op papier staat, verder: wel te rusten. Je draait maar.

Juist dit is een gevaarlijke opvatting, die zich zal wreken.

Indien er één afdeeling is, onder één plicht-getrouwen commandant, die verantwoording kan dragen, dan zal hij zorgen, dat alle cavalerie-mitrailisten geoefend zijn, dat ze allen geregeld schijfschieten eens per week op 10 Meter, dat ze straks in zenuwstorende gevechtsmomenten *raak*

zullen schieten, zullen treffen. En daar zijn ze toch voor. Raken, op tijd en uit de gewenschte stelling!

Dit is uiterst moeielijk. Geschiedt dit thans?

Onze mitrailleur-organisatie bij onze cavalerie is fout. Niemand kon of kan mij dit op logische gronden bestrijden.

De VOORZITTER: Mijne Heeren! Met het oog op den tijd, zie ik mij verplicht de discussie te sluiten. En dan rust op mij de aangename taak den spreker onzen hartelijken dank te betuigen voor de moeite en zorgen aan zijne voordracht besteed, waardoor hij ons hedenavond bekend heeft willen maken met de eischen, gevorderd door de taak van de cavalerie in de toekomst, en waarin hij o.m. het bestaansrecht der cavalerie in ons land heeft verdedigd.

Hij heeft daarbij er in het bijzonder op gewezen, dat ook in alle landen het bestaansrecht der cavalerie onaangetast is gebleven, en dat dit wapen, juist door zijne snelheid van beweging over alle terreinen, den algemeenen bevelhebber uitstekende diensten kan bewijzen bij de beraming en uitvoering van zijne plannen. ¹⁾

Zal de cavalerie hare taak naar behooren kunnen volvoeren, dan dienen de daartoe noodige eigenschappen bij haar te worden aangekweekt en maakt de geoefendheid van man en paard een bijzonder belangrijke factor daarvan uit. Noodzakelijk is het daarom de opleiding zoo stelselmatig en goed mogelijk te doen plaats hebben en te trachten alle schadelijke factoren tot een minimum te reduceeren. In ons land zal dit wel zeer moeilijk zijn, omdat een en ander veel geld kost, maar ik hoop, dat voor het beoogde doel door de

¹⁾ Eene uit de verschillende wapens bestaande „cavalerie-brigade“ zal voor hem zijn eene *mobile gevechtskracht*, welke, evenals elke andere brigade, aan de daarbij ingedeelde artillerie de mate van aantastende en afstootende kracht ontleent, waarmede zij zich zal kunnen doen gelden.

Mij wil het intusschen voorkomen, dat ons land meer gebaat zal zijn door de beschikking bij elke Divisie over een dergelijk *snel verplaatsbaar* (gemengd) „detachement“ (1 regiment cavalerie & 4 eskadrons, 2 secties mitrailleurs, 1 compagnie wielrijders, 1 batterij rijdende artillerie, enz.) dan door het bezit van slechts ééne cavalerie-„brigade“, zooals de spreker die wenscht.

Volksvertegenwoordiging het noodige geld voor onze toch al niet talrijke cavalerie zal worden toegestaan.

Eerstdaags krijgen de leden als 1e Aflevering van het *Orgaan* eene bijdrage van den kapitein der genie CRAMWINCKEL, getiteld: „Duurzame landversterkingen”, waarin o.a. tegenover elkaar zijn gesteld de inzichten en eischen, welke vóór den Europeeschen oorlog golden omtrent de inrichting van die versterkingen, en die welke thans terzake zullen dienen te worden gesteld, afgeleid uit de ervaringen van dien oorlog.

Ik geloof, dat allen van deze verdienstelijke studie met bijzondere belangstelling kennis zullen nemen. Zij heeft reeds de aandacht getrokken van den Directeur van den Hoofdcursus ter opleiding van onderofficier tot officier te Kampen, van wien het Bestuur een brief heeft ontvangen, waarin wordt verzocht een aantal exemplaren van die bijdrage tegen betaling te mogen verkrijgen. Voor de Vereeniging is dat verzoek zeer vleierend, maar er is voor haar het bezwaar aan verbonden, dat zij slechts een beperkt aantal exemplaren ter beschikking kan stellen.

Daarom vraag ik aan de vergadering en tevens aan de overige leden, of er ook onder hen personen zijn, die bedoelde aflevering ten bate van het onderwijs aan den Hoofdcursus zouden willen afstaan, hetzij definitief dan wel in bruikleen. De Directeur heeft zich bereid verklaard den vastgestelden prijs van f 0.60 per exemplaar te vergoeden, c. q. te zullen zorgen voor franco terugzending te zijner tijd. Ik hoop, dat er personen bereid zullen zijn om voor het onderwijs aan den Hoofdcursus van hun bezit geheel of tijdelijk afstand te doen.

Ten slotte dank ik U allen voor Uwe tegenwoordigheid, de personen, die aan het debat hebben deelgenomen, en in het bijzonder den heer VAN DER VOORT VAN ZIJP, die, als introducé van den heer BLOKHUIS, deze vergadering heeft bijgewoond en wiens tegenwoordigheid wij op hoogen prijs hebben gesteld.

Hiermede sluit ik thans deze vergadering.